

Kimɔ Tom Yesus Krist te yi Jaŋ ketima

Mekana mete yɔkɔ, yo Jaŋ kete yo. Ke njoka bejেকে be Yesus, yo nye Yesus jekima kwadye (Jɛ 20:2). Dinɔ sangwe ɔa nde Sebede. Jaŋ kelma mesay bene Piyer (Bt 3). A ketima sendi yiŋa mekana yitati (1/2/3 Jaŋ), ɔy sendi mekana me Punja meyasi.

To mekana mete yi nye ketima ké téfya nde, *Krist nye Njambye. Jekɔ kwá kwangɔ a kéti yo, né ɔomɔ tiki temɔ nde, Yesus nye Krist, Mɔnɔ Njambye, né ɔo ɔe ne jɔngwe keto dɛnɔ dyene (Jɛ 20:21). Ke moy mekana mene Jaŋ ke tedye tɛri Yesus: Nye Mɔnɔ Njambye. Njambye tomma nye njese ke meneti maka. E nye diki lɛpɔ ndi yasi te yi Njambye dikima lɛpɔ nye nye nde, a lɛpi ké.

Wuse yakama ɔake mekana maka ke nyanɔwe menɔabiye yitan jɔ yiba:

1. Yesus Mɔnɔ Njambye, nye yi ɔo jeba nde Lɛpi kɔ ɔa kete kpo ne kpo. A njá jadye ne membundɔ nda ɔomɔ hene (kumte 1).
2. Jaŋ te mɔ tɔpuna ɔomɔ ke mɔrɔku ke lɛpɔ yasi te yi nye duwá ne ngbak ngbak ke kasi Yesus (kumte 1).
3. Yesus Mɔnɔ Njambye ke tedye ngungudye ne ke mesay mene ke misi me ɔomɔ (kumte 1-12).

4. Yesus M̀onɔ Njambiyɛ kɛ tedye mɛkwadɣa kɛ mɛsay mɛnɛ (kumte 13-17).
5. Yesus M̀onɔ Njambiyɛ nya yotu nɛ nɛ sadaka (kumte 18-19).
6. Yesus M̀onɔ Njambiyɛ kɛ punjɛ yotu nɛ tedye kɛ kɔŋ womiya nɛ (kumte 20).
7. Yesus M̀onɔ Njambiyɛ tɛ ɛ womiya kɔ njuku jɔŋgwe (kumte 21).

Kasi Mɔ te yi bo jɛba nde Lepi kɔ

¹ Piŋɔ te yi Njambiyɛ t̄i pa kusɔ mbokɔ na, yɔkɔ yi bo jɛba nde Lepi*^{f1}* kɔ b̄a ketɛ. A b̄a bɛnɛ Njambiyɛ. Lepi te ndi Njambiyɛ. ² Yɔkɔ yi bo jɛba nde Lepi kɔ b̄a bɛnɛ Njambiyɛ piŋɔ te yi Njambiyɛ t̄i pa kusɔ mbokɔ na. ³ Yɔkɔ yi bo jɛba nde Lepi kɔ kuse mɛyasi hɛnɛ. Kɛ mɛyasi mɛtɛ yi d̄iyɛ kɛ́, kinɛ nyɛ na, ko ma yaŋa wɛtɛ nɛ wɛtɛ t̄i kusuna na. ⁴ A b̄a njuku jɔŋgwe, ɛ jɔŋgwe tɛ bɛ mɛjasi mɛtɛ yi bomɔ. ⁵ Ma mɛjasi mɛtɛ kɛ panɔ kɛ mɔy yitil. Yasi wɛtɛ, yitil t̄i jayɛ mɛjasi na.

⁶ Njambiyɛ tomma wɛtɛ mbam njɛsɛ. Dinɔ d̄yɛnɛ b̄a nde Jan. ⁷ A nj̄a, na nje pel yasi tɛ yi nyɛ bɛŋma nɛ yi nyɛ duw̄a kɛ kasi mɛjasi maka, nɛ́ bomɔ hɛnɛ kw̄a nɛ nje yasi tɛ yi nyɛ pelɛ kɛ́ yí tikɔ nɛ temɔ kɛ mɛjasi mɛtɛ. ⁸ Ndi nde, gba nyɛ nɛ ŋguru wɛnɛ t̄i bɛ mɛjasi mɛtɛ na. Yasi wɛtɛ, a nj̄aki, na nje lepi yasi tɛ yi nyɛ bɛŋma nɛ yi nyɛ duw̄a kɛ kasi mɛjasi mɛtɛ. ⁹ Mɛjasi mɛtɛ b̄a gbate kpasa mɛjasi mɛtɛ yi nje kɛ to mɛnɛti paniyɛ puyɛ nyɛ mumɔ hɛnɛ.

¹⁰ Yɔkɔ yi bo jɛba nde Lepi kɔ b̄a kɛ to mɛnɛti. Sendi, Njambiyɛ kwanɛma nɛ nyɛ yí kusɔ nɛ

meneti. Yasi wete, botu be meneti maka ti duwe nye na. ¹¹ A ka ke dya dyene. Ko dete, bemañ ti jaye nye na. ¹² Yasi wete, bomo hene be jayma nye tiko temo ne nye, a kelma nde, bo njaki nje be bono be Njambiye. ¹³ Botu bete ti njaki nje be bono be Njambiye ne nje te yi membundo nda yi nyari ja ne monosike ho nda yi mbam kwadye be ne bonosike ke na. Yasi wete, yo nde, yo Njambiye nye bo jonja jongwε.

¹⁴ Yoko yi bo jeba nde Lepi ko nja yensa be gba mumo ne membundo. E nye diyε ke njoka su. A ba tondunate ne ngikwa ne gbakasi. E wuse beñe nyangwe mekele mene, nyangwe mekele mete yi Da nya Kiko Momo wene deti te yi kelo. ¹⁵ Jan lepima yasi te yi nye duwa ke kasi ne, e nye kembidya lero nde: «Yo nye yi mi dikima lero nde: <Yoko e ta nje ke kon mbe ko kwa mi, keto nye kete kpo ne kpo. Yasi wete, mi njaki nje mbe njime.> » ¹⁶ Wuse hene bonma kwalo kimo meyasi hene te yi yo tondunate ke moy temo ne ke. ¹⁷ Njambiye kwanma ne Moyisi yi nye ne wuse membonga mene. Yasi wete, yi tedye ngikwa ne gbakasi nye bomo, a nja kwa ne Yesus Krist. ¹⁸ Ko mumo wete ne wete ti beñe Njambiye wete yeso, soñe ndi Kiko Momo Njambiye, nye e diyε bene Sangwe nda kol bene jon ko, yo ndi nye kelma nde, bomo dukwe nye.

Kasi Jan te mo topuna bomo

*ke moroku
(Mt 3; Mk 1; Lk 3)*

¹⁹ Wete yeso baña bekum Beyuden be Yerusalem tomma baña botu be nyena sadaka

nye Njambiyε nè ðaŋa botu ðe kando *Levi kè diye Jan nde: «Wε, wε nda?» Ε Jan lεpe yasi te yi nye duwα kέ. ²⁰ Ε nye yeŋsa ne sansaŋ kine sɔɔye yaŋa na lεpɔ nde: «Mi yeti mbe *Krist na.» ²¹ Ε ðo nje diye nye nde: «Wε ða nda, wε Eli?» Ε nye lεpe nde: «Ko na, mi yeti Eli na.» Ε ðo kè mbɔmbu diye nye nde: «Wε mɔ punja meλεpi me Njambiyε te yi ðo ðikima lεpɔ nde, a ta nje kɔ?» Ε nye yeŋsa nde: «Bε.» ²² Ε ðo nje diye nye ndana nde: «Wε ða nda? Lεpɔ nye wuse, keto wuse yâkanɔwε kè lεpɔ nye botu ðete ðe tomma wuse ðaka. Ndana, wε ne ηguru wɔ lépi nde, wε nda?» ²³ Ε Jan lεpe nde: «Mi mbe mɔ te yɔkɔ yi Esayi te mɔ punja meλεpi me Njambiyε lεpima nde: <Wete mumɔ ke kembidya ke mɔy koŋgor nde: Wune têmbidya nje Baba Mbokɔ ne ηgben.> » ²⁴ Botu ðete yi ðo tomma ðaka ðα ke njɔŋ *Befarisɔ. ²⁵ Ε ðo diye Jan nde: «Ŋge ðe nde, wε yeti *Krist ho Eli ho mɔ punja meλεpi me Njambiyε, ma keto ηge yi wε nje tɔpe ðomɔ ke mɔrɔku kέ?» ²⁶ Ε Jan yeŋsa nye ðo nde: «Mi tɔpa mbe ðomɔ ke mɔrɔku. Yasi wete, yo ne wete mumɔ ke njoka yun yi wune yeti ke duwe na. ²⁷ Mɔ te ta nje ke kɔŋ mbe. Yasi wete, mi ti yaka wunje kɔl menakala ke kol ne na.» ²⁸ Meyasi mete kwânnaŋwε ke wete mbey nde Betani ke ηginje Yurdɔ, ke mbey te yi Jan ðikima tɔpe ðomɔ ke mɔrɔku kέ.

Jan ke lεpina ke kasi Yesus

²⁹ Misi pupε Jan ðéŋa Yesus ke nje ke yeŋε. Ε nye lεpe nde: «Ne ðêŋa *Mɔnɔ Sam Njambiyε ε sɔŋε mebeyɔ me botu ðe meneti maka kɔ! ³⁰ Yo

nye yi mi ðikima lɛpɔ mbe kasi ne nde: «Kɛ kɔŋ mbe, wete mumɔ ta nje, nye kwɔ mi, keto nye kete kpo ne kpo. Yasi wete, mi njâki nje mbe njime.» ³¹ Kɛ yembe, mi ði be ke duwe teri ne na. Yasi wete, mi njɔ ke mesay me tɔpuna bomɔ ke mɔrɔku, né botu be kando Isarayel duwe ne nye.» ³² E Jan kè mbombu lɛpɔ ne saŋsaŋ nde: «Mi beŋma Kimɔ Sisiŋ ne misi mɛmbe ke piye wule ðyɔbɔ nda pepɔ nje ðiyɔ ke yotu ne. ³³ Kɛ yembe, mi ði be mbe ke duwe teri ne na. Yasi wete, yɔkɔ e tomma mi nde, mi njâki tɔpe bomɔ ke mɔrɔku kɔ lepima nye mi nde: «Mɔ te yi we ta beŋe Kimɔ Sisiŋ ke piye nje ðiyɔ ke yotu ne kɔ, yo nye ta tɔpe bomɔ ke Kimɔ Sisiŋ.» ³⁴ Mi beŋma mbe nye ne gba misi mɛmbe, e mi lɛpe nde: Yɔkɔ Mɔnɔ Njambiyɛ!»

*Yesus ke tɔke bosa bejɛke bene
(Mt 4; Mk 1; Lk 5)*

³⁵ Ya tu wete ke kɔŋte, e Jan be ndi ke kiya mbey te yi nye ðikima kè kete ké bene baŋa bejɛke bene yiɓa. ³⁶ Ndana, ke nye ma kaŋe misi beŋe Yesus ke kwɔ ké, e nye lɛpe nde: «Ne bêŋa, *Mɔnɔ Sam Njambiyɛ kɔ!» ³⁷ Bejɛke bene benɔri yiɓa wokuma yasi te yi nye lepima ké, e bo teme beŋgwe Yesus. ³⁸ Kɛ Yesus ma yeŋsa ké, a bêŋa, bo ke beŋgwe nye. E nye diyɛ bo nde: «Wune sán ŋge?» E bo yeŋsa nye nye nde: «Rabi,» yite nde yekele, «we ðiy ðiyɔ we?» ³⁹ E nye lɛpe nye bo nde: «Wune njâki beŋe.» Dete, e bo kè ke beŋe mbey ne. E bo kwanɗye bukwe yesɔ te bene be Yesus. Yo bɔ ke pɔku ŋgimo yini te yi bekoko.

⁴⁰ Kε njoka bejεke baka yiβa be wokuma yasi te yi Jan lepima, ε bo temε beηgwe Yesus baka, Andere te maη ne Simōn Piyer bā ke njokate. ⁴¹ Kε kōnte, ε Andere kwā nedo ke dolo maη wene Simōn lepō nye nye nde: «Wuse beηma Mesi,» yite nde *Krist. ⁴² Ε nye bυ Simōn kè nō ke yi Yesus. Ε Yesus kaηε misi beηε Simōn lepō nde: «Dino dyo nde Simōn, dino songwe nde Jan. Bo ta jeba we nde Sefas, yo Piyer, yite nde tari.»

⁴³ Misi pupε ε Yesus पेεε nde, a ke kwā kè Galile. Ε nye saηgwa ne wete mbam nde Filip. Ε nye lepe nye nye nde: «Beηgwe mi.» ⁴⁴ Filip bā mō dya Betsayda, dya be Andere bene Piyer. ⁴⁵ Kε kōnte, ε Filip kwā saηgwa bene Nataniyel. Ε nye lepe nye nye nde: «Wuse beηma mō te yi Moyisi ketima yasi ke kasi ne ke mekana me mēbonga me Njambiyε te yi nye ketima ké. Botu be punja meλεpi me Njambiyε lepima sendi kasi ne. Mō te, yo Yesus te mōno Yosep, dya dyene ke Nasaret.» ⁴⁶ Ε Nataniyel yeηsa nye nye nde: «Kimo yasi te nda yakama wule ke Nasaret ko?» Ε Filip nje yeηsa nye nye nde: «Inja nje beηε.»

⁴⁷ Yesus beηma Nataniyel ke kè ke yene. Ε nye lepe ke kasi ne nde: «Yoko gba mōno kando Isarayel ne yotu. Ko mōno yekambiyε te yi seβila mumō yeti ke yotu ne na.» ⁴⁸ Ε Nataniyel diyε nye nde: «We dukwe mi we?» Ε Yesus yeηsa nye nye nde: «Piηo te yi Filip ti pa jeba we na, ke ηgimo te yi we bā ke nji *figiye ké, mi beηma we.» ⁴⁹ Ε Nataniyel yeηsa nye nye nde: «Yekele, we Mōno Njambiyε, we Kumande Isarayel.» ⁵⁰ Ε

Yesus lepe nye nye nde: «'Yo keto mi lepima nye we nde, mi beɲma we ke nji *figiye, yori yi we tike ne temo ndana ne mi ké? Ma we ta beɲe yiɲa nyanɲwe mekele kwa yike.» ⁵¹ E Yesus ke mbombu lepo nye nye nde: «Gbakasi yi mi lepe nye wune ké: Wune ta beɲe dyobo nyase, beɲe bejaki be Njambiyé ke ke kwey piye yaka ne to *Mɔno mumo.»

2

Yesus ke yeɲsa mɔroku ne menjam

ke Kana

¹ Ya metu yiba ke koɲte, e yo be ne yiɲa jeso gwaki ke Kana ke Galile. Nyanɲwe ne Yesus ba kete. ² Bo jebama sendi Yesus bene bejeki bene ke jeso gwaki te. ³ Diyo ké, e menjam siye ke mbey jeso. E nyanɲwe ne Yesus nje lepo nye nye nde: «Menjam siyima.» ⁴ E Yesus yeɲsa nye nye nde: «Nyari, sine we ne lepi te nda? Ngimo te yembe ti pa dyā na.» ⁵ E nyanɲwe lepe nye botu be mesay nde: «Yasi hene te yi nye ta lepo nye wune, ne wune kel yo.» ⁶ Yinori nyanɲwe membe yitan jo wete yi bo kelma ne tari ké ba womete. Membe mete dikima be ne mɔroku te yi Beyuden dikima kito ne yotu nda yi membonga me mison yan dikima tedye ke. Mbe te wete yakama bu mendaki nda gomay wete ne numbu te. ⁷ Ndana, e Yesus lepe nye botu be mesay nde: «Wune taya mɔroku tonje membe menori.» E bo taye mɔroku tonje membe ne letete. ⁸ E nye nje lepo nye bo nde: «Wune taya yo ndana ne mbet ke nye mo te e diyé ne kabina medye ko.» E bo

taye kè nye nye. ⁹ E nye bofoe mōrōku menōri yi ma liŋgwe menjam ké, ma a tĩ duwe ne mbey te yi menjam mete wulma nje nō ké na. Yasi wete, botu be mesay, bo botu bete be tayma mōrōku baka duwā to te kimote. Ndana, ε nye kwā kè jeba mbam te ε kelma gwaki kō lepō nye nye nde: ¹⁰ «Kε kabina menjam hene, bo kánda kabō kimō menjam nye bomō. Kε kōnte, bo má nje nye bo yike yi ti kumō nyōŋō ké njime, ke misi man me ke linja. Ma yasi wete, we bakidya yō kimō menjam yí ladye ne ŋgimō te yōkō.»

¹¹ Kε njoka meyekambiye hene te yi Yesus kelma ké, a kánda ne yōkō yi nye kelma ndana ke Kana ke Galile kō. Dete, a tedya nyanḡwe d̄eti ne, ε bejeka bene tike temō ke yene. ¹² Kε kōnte, ε Yesus seliye kè ke Kapernawum bene nyanḡwe nè bemaŋ nè bejeka bene. Bo kwanḡya ndi mōnō metu ne mbet mate.

Yesus ke d̄udye botu be d̄yanḡwa

*meyasi ke mbanjō Njambiye
(Mt 21; Mk 11; Lk 19)*

¹³ Kε ŋgimō te yite jeso *Paska Beyuden bā ke wuta. E Yesus kwā kè ke Yerusalem. ¹⁴ Kε nye ma d̄yā ke mbanjō Njambiye ké, a dól bomō ke d̄yanḡwe meyasi, be d̄yanḡwe benday, be d̄yanḡwe besam nè be d̄yanḡwe bepepō. A dolma sendi botu be senjina mōni ke d̄iyō. ¹⁵ Ndana, ε nye b̄y mēkōl b̄oye kelō ne njambala d̄udye bo hene punje womete bene besam ban nè benday ban. E nye si wanjō mōni me botu be senjina mōni tindo metebel bete ke meneti.

16 Ε nye λepe nye botu be dyanɣwa bepepo nde: «Wune lɔndu ne meyasi mete yike waka. Wune ti yensanɣwe tu Sanɔmbe ne tu mejen na.»

17 Ndana, ε bejeka bene nje take lepi te yi yo ketinate ke moy mekana me Njambiyε ke. Yo ketinate nde: «Mi kwadya tu dyo ne temo mbe hene. Yo ta kelo nde, mi sɔmbu soη keto te.»

18 Ke baηa bekum Beyuden ma beηe dete ke, ε bo diyε nye nde: «Yo kwalo meyekambiyε te nda yi we ta kelo yi tedye ne wuse nde, bo nya we deti te yi kelo meyasi mete yi we kele ke?»

19 Ε Yesus yensa nye bo nde: «Wune yanɣila mbanjo Njambiyε te yike, ndi ke metu yitati mi ta si sumo yo ne koko.»

20 Ε bekum Beyuden nje lepo nde: «Sumna mbanjo Njambiyε te yike bonma wuse poke mesew kamoni jo yitan jo wete. 'We lepi gba nde, we ta nje sumo yo ndi ke metu yitati nde?»

21 Yasi wete, Yesus ti lepi kasi mbanjo Njambiyε na, a lepi ne yotu ne ne ηguru wene.

22 Ndana, ke ηgimo te yi Yesus ma nje womiyε ke njoka bemuη ke, ε bejeka bene take lepi ke yi nye dikima lepo ke. Ε bo tike temo ke meyasi mete yi yo ketinate ke mekana me Njambiyε ke, tiko temo sendi ke lepi te yike yi Yesus lepima ke.

23 Ke ηgimo te yinori yi Yesus ba ke Yerusalem ke jeso *Paska Beyuden ke, ε buɣya bomo tike temo ne nye, keto bo beηma meyekambiyε mete yi nye dikima kelo ke.

24 Yasi wete, Yesus ti tike temo ke yan na, keto a ba ke duwe bo hene kande nyiηo to kumo nyey kol.

25 Ke yene, yo ti be nde, wete mumo pan pa lepo yiηa yanηa te yi mo te duwa ke kasi wete mumo nye nye na. Keto nye

ne nguru wene duwa yasi te yi diye ke moy temo mumo ke.

3

Yesus bene Nikodem

¹ Wete mbam ba ke njon *Befarisɛ nde Nikodem. A ba sendi wete kum ke njoka Beyuden. ² E nye ke wete yeso ne tu ke yi Yesus lɛpɔ nye nye nde: «Yekele, wuse duwa nde, we nyanɔwe mo tedya membonɔga me Njambiyɛ. Njambiyɛ tomma we njese, keto mumo wete ne wete ti yaka kelo kwalɔ meyekambiyɛ mete yi we kele ke, nge Njambiyɛ ti be ke yene na.» ³ E Yesus yensa nye nye nde: «Gbakasi yi mi lɛpe nye we ke: Nge mumo ti jadye ne kɔko na, a ti yaka beɛɛ *Kando Njambiyɛ na.» ⁴ E Nikodem nje diye nye nde: «Ige mumo si jombe, a yakama kelo nan yi jadye no ne kɔko? 'A yakama yokwe sendi nyine moy nyanɔwe nje jadye ne kɔko?» ⁵ E Yesus yensa nye nde: «Gbakasi yi mi lɛpe nye we ke: Nge mumo ti jadye ne kɔko ne nje te yi moroku, jadye sendi ne nje te yi Kimɔ Sisij na, a ti yaka nyine ke Kando Njambiyɛ na. ⁶ Yasi te yi wule ke yi mumo ne nje te yi membundo beɛnanɔwe bone ndi nde, yo wula ke yi mo membundo. Yasi wete, yasi te yi wule ke yi Kimɔ Sisij beɛnanɔwe bone, ndi nde, yo wula ke yi Kimɔ Sisij. ⁷ We ti ngbakimanɔwe lɛpi te yi mi lɛpima nye we nde: «Wune yakanɔwe jadye ne kɔko ke» na. ⁸ Pupo kwan ke mbey hene te yi nye kwadye kwa kete ke. We ke woko nda yi yo munɔgula no ke. Ma yasi wete, we yeti ke duwe

mbey te yi yo wulma kete nè mbey te yi yo kè kete ké na. Yo kwáñnaṅwε ndi sendi dete ke yi mumo hene ε jadye ne nje te yi Kimo Sisiṅ kɔ.» ⁹ Ε Nikodem nje diyo diye nye nde: «Yo yakama kwanṅa nan?» ¹⁰ Ε Yesus yeṅsa nye nye nde: «Gba we nyanṅwε mo tedya membonṅa me Njambiyε ke kando Isarayel, 'we ke ndekima meyasi menori? ¹¹ Gbakasi yi mi lεpe nye we ké: Wuse lépi yasi te yi wuse duwá, yekidye yasi te yi wuse beṅma. Ko dete, ko wune yeti ke jaye tiko temo ke mεlεpi mete yi wuse nje lεpo ke meyasi mete ké na. ¹² Mi lεpinama ke meyasi mete yi kwanṅa ke to meneti waka ke nye wune, ma wune ti jaye tiko temo kete na. Ndana, ṅge be nde, mi lεpinanṅwε ke meyasi mete yi beṅe kasi dyobo ké nye wune, ṅge ta nje kelo nde, wune jáya tiko temo ke mεlεpi mete? ¹³ Kine mumo wete ne wete ε bendima ke dyobo na, soṅe ndi yoko ε piya wule dyobo kɔ. [Mo te, yo *Mono mumo ε diye ke dyobo kɔ.] ¹⁴ Ke ṅgimo te yi Moyisi ba no ke koṅgor ké, ε nye bu yekambiyε nyoṅe nye ke jete tembidye ke kwey. Yo ndi dete sendi yi bo yakanṅwε kelo ne Mono mumo tembidye ke kwey. ¹⁵ Yo yakanṅwε kelna dete, né mumo hene ε tike temo ne nye ko be ne joṅwε te yi kpo ne kpo. ¹⁶ Yo nde, Njambiyε jekima kwadye botu be meneti maka, ε nye nye ne Kiko Mono wene. Dete, mumo hene ε ta tiko temo ne nye, a ti gwe yambile na. Yasi wete, a ta be ne joṅwε te yi kpo ne kpo. ¹⁷ Keto, Njambiyε ti ma njésikwε Mono wene ke meneti maka, na nje jɔse bomo na. Yasi wete, a tomma nye njese

nde, na kwà nè nje nè jonḡwe nè bo. ¹⁸ Mò te ε tike temò nè nye, Njambiyε yeti ke jòse nye na. Ma yasi wete, yòkò ε òiyε kine tiko temò nè nye, Njambiyε ma jòse nye, keto a tì tike temò ke yi Kikò Mòno Njambiyε na. ¹⁹ To jòsi te yo nde, mejasi njà ke to meneti. Ε bomò yòkwe kwadyε yitil seḡe mejasi, keto bo kwádyikwe kelò ndi beya mekele. ²⁰ Yo nde, mumò hene ε kele ndi beya mekele ke benò mejasi. A ti njáki ke puyε na, kambò mekele mene nje pundo puyε. ²¹ Yasi wete, mumò hene ε wokuna nè Njambiyε kelò meyasi nè ḡbenḡ, mò te njáki ke puyε, né bomò benḡ gbate nde, a kél meyasi nda yi Njambiyε kwadyε ké.»

Jan ke basidyε lepina ke kasi Yesus

²² Ndana, ke kòḡ meyasi menòri, ε Yesus teme kwà bene bejεke bene kè ke meneti me Yuda. Ε nye kwanḡdye budya metu mate bene bo òiki tɔpe bomò ke mòròku. ²³ Ke ḡgimò te yite Jan bà sendi ke òiki tɔpe bomò ke mòròku ke wete mbey nde Enòḡ ke kèki Salim. Jan òikima kè mate, keto mòròku bà budyate mate. Dete, bomò òikima kè, ε nye òiki tɔpe bo ke mòròku. ²⁴ Yo kwanḡnama òete, keto ke ḡgimò te yite bo tì pa nye Jan ke jòbo na.

²⁵ Ndana, ε wete mò Beyuden be nè metando bene banḡ bejεke be Jan ke kasi meweya mesebò te yi membonḡa man tedye ké. ²⁶ Ε bo teme kè dolo Jan lepò nye nye nde: «Yekele benḡ, mò te yi wúne nye bà ke ḡginḡe Yurdḡ yi we òikima lepò kasi nè nye bomò kò me nè ke tɔpe bomò ndana ke mòròku. Ma bomò hene

ke si lekwe kè pe yene.» ²⁷ E Jan yensa nde: «Ŋge Njambiye ti nye mumo deti na, a ti yaka kelo yaŋa na. ²⁸ Wune ne nguru wun yakama lɛpɔ yasi te yi mi lɛpima ké. Wune wokuma nda yi mi lɛpima nde: Mi yeti mbe *Krist na. Yasi wete, Njambiye kandima tomo mi nde, mi kwɔn mbombu ne nye.» ²⁹ E Jan kè sendi mbombu lɛpɔ nde: «Nya gwaki wókunangwe ne mbam gwaki. Ma so ne mbam gwaki díy ne díyɔ ke keki so wene yí lɛngwe meto ke yasi te yi nye lɛpe ké. A ne mesosa budyate kome nye woke men mbam gwaki ké. Njena nyanngwe mesosa yi mi no ndana ké, yo kwalɔ mesosa te yite.» ³⁰ E Jan kè mbombu lɛpɔ nde: «Mekele mene dɔku dɔko kè no mbombu, nè yembe yɔkwe sine sina.»

Jesus wúla kwey nje no

³¹ «Yoko e wule kwey nje no ko kwɔ bomo hene. Mo meneti maka ndi mo meneti, a lépi ndi sendi yasi te yi beŋe meneti. Yoko e wule dyobo nje no ko kwɔ bomo hene. ³² Meyasi mete yi nye beŋma nè yi nye wokuma, yo yite yi nye lɛpe nye bomo. Ma ko mumo wete ne wete yeti ke jaye tiko temo ke melɛpi mete yi nye lɛpe ké na. ³³ Mumo hene e ma jaye tiko temo ke melɛpi mete yi nye lɛpe ké ma peso gbate nde, Njambiye nye yoko e lɛpe gbakasi. ³⁴ Yo nde, yoko yi Njambiye tomma ko lépi ndi melɛpi me Njambiye, keto Njambiye tonja Sisiŋ ne ke yotu ne ndi tu wete. ³⁵ Saŋgwe ke kwadye Momo, e nye nye nye deti te yi namo meyasi hene. ³⁶ Mo te e tike temo ne Momo, mo te ne jonngwe te yi kpo ne kpo. Ma yoko

ε κελε mbando kine tiko temo ne Mono, mo te ti be ne jongwe te na. Yasi wete, ngambi Njambye ta diyo ndi ke to ne, bone kete.»

4

Yesus ke lepɔ mɛlɛpi mɛ Njambye

nye wete nyari ke Samari

¹ Yesus duwɔ nde, *Befarisɛ wokuma nde, a ma bu bomo budyate kenje ke kon ne kwɔ Jan, wokɔ sendi nde, a ke tɔpe bomo budyate ke mɔrɔku kwɔ nye. ² Ke yinɔri hene, ko Yesus ti tɔpe mumo ne bo ne ke mɔrɔku na, yo bɔ bejeki bene. ³ Ndana, ke Yesus ma duwe dɛte kɛ, ε nye duwe ke Yuda yɔkwe ne kɔko kɛ Galile. ⁴ Yi yɔkwe kɛ nɔ Galile, ε nye pɛsɛ nde, a yɔkanɔwe kwɔ ne Samari.

⁵ Ndana, ε nye kwɔ kumo ke keki wete dya nde Sikar ke Samari. Dya te bɔ ke keki pel meneti mete yi Yakɔp ma nyɛki mono wene Yosep ne liko ke metu mɛ mbombu kɛ. ⁶ Ngɛ Yakɔp bɔ womete. Nda yotu Yesus bɔ katinete ne kendi kɛ, ε nye kwɔ diyo metidyɛ ke keki ngɛ. Yo bɔ ke pɔku bembe yeso.

⁷ Yaka nɔ, wete nya Samari ke nje taye mɔrɔku. E Yesus lepɛ nye nye nde: «Nyeko mi mɔrɔku, nɛ mi hɔbiye.» ⁸ Yinɔri bejeki bene ma kɛ ke moy dya kɛ bomo medye. ⁹ E nya Samari ko nje diyo lepɔ nye nye nde: «'Gba we mo Beyuden njaki diyɛ mi ngɔndu Samari mɔrɔku ne nje te yin?» Nya ko lɛpi dɛte, keto Beyuden bene botu be Samari bɔ nda nja mbo bene dɛte. ¹⁰ E Yesus yenɔsa nye nye nde: «We mɔ dukwe yasi te yi

Njambiyε nye kέ, duwε sendi mο te ε lepε nye wε nde: «Nyεkο mi mοrοku, nε mi hοbiye kο,» ma yo gba wε jοmbε mοrοku ke bο nε. Ma nye nya wε mοrοku mete yi kele nde, mumο δέki nε jonḡwε kέ.» ¹¹ Ε nyari lepε nye nye nde: «Nyαḡwε mbam, mapi te yi wε ta tayε nε mοrοku yeti. Sendi, mbey tayna mοrοku nε hebebe. Ma wε ta nje bυ ba mοrοku mete yi kele nde, bοmο δέki nε jonḡwε kέ we? ¹² Saḡmbambο wusu Yakοp tikima wuse nε ηḡḡ ke. Nye nε ηḡuru wenε nε bοnο bene nε betiter bene hοbiya ndi mοrοku mε ηḡḡ kο. Ma ndana, 'wε tάka gba nde, wε kwα nye?» ¹³ Ε Yesus yeḡsa nye nye nde: «Mumο hene ε hοbiye mοrοku mete yike ta kε mbombu gwe yesidyε. ¹⁴ Yasi wete, mο te ε ta hοbiye mοrοku mete yi mi ta nye nye kέ tί gwe se yesidyε wete yesο na. Yo nde, mοrοku mete yi mi ta nye nye kέ ta nje be ke yotu nε nda ηḡḡ te yi sokula kέ, kelo nde, a δέki nε jonḡwε te yi kpo nε kpo.» ¹⁵ Ε nyari yeḡsa nye nye nde: «Nyαḡwε mbam, nyεkο mi mοrοku mete yite, ma mi nje kε mbombu gwe yesidyε yί kala nje sendi waka nje tayε mοrοku.» ¹⁶ Ε Yesus nje lepο nye nye nde: «Ken jeba njonο, nò yόkwε nje sendi waka.» ¹⁷ Ε nyari yeḡsa nde: «Mi yeti nε mbam na.» ¹⁸ Ε Yesus lepε nye nye nde: «Yi wε lepε kέ, gbakasi. Wε yeti nε mbam gbate na, keto ke jonḡwε dyo, wε ma be nε bembam kumο yitan. Mbam te yi wύne nye jonḡna ndana kο, yeti njonο na. Yasi te yi wε lepima kέ, yo gbakasi.» ¹⁹ Ndana, ε nyari yeḡsa nye nye nde: «Nyαḡwε mbam, mi ke beḡe nde, wε wete mο punja melepi

me Njambiyε. ²⁰ Besanmbambo busu d̄ikima kanɔ Njambiyε ke gba keki te yɔkɔ. Yasi wete, wunε Beyuden kpál lɛpɔ yun nde, mumɔ hene yákan̄gwe kanɔ Njambiyε ndi ke Yerusalem.» ²¹ E Yesus yeɲsa nye nye nde: «Nyari, jaya yasi te yi mi lɛpe nye we ké kimote. Ngimɔ ke nje yi wunε tí kanɔ se Saɲgwe Njambiyε ko ke keki te yɔkɔ ko ke Yerusalem na. ²² Wunε botu be Samari yeti ke duwe yasi te yi wunε kanε ké na. Ma wuse kán su yasi te yi wuse ke duwe. Keto nje jon̄gwe wúla ke yi Beyuden nje nɔ. ²³ Yasi wete, ɲgimɔ ke nje, yo ma si d̄ya, ɲgimɔ te yi gba k̄pasa botu bete be kanε Saɲgwe Njambiyε ta kanɔ nye nε nje te yi sisin̄ nè gbakasi. Keto saɲgwe Njambiyε sán kwalɔ botu bete be kanε nye nε nje te yite. ²⁴ Njambiyε, nye Sisin̄. Dete, bomɔ be kanε nye, bo yákan̄gwe kanɔ nye nε nje te yi sisin̄ nè gbakasi.» ²⁵ E nyari yeɲsa nye nye nde: «Mi duwá nde, Mesi, yite nde *Krist ta nje. Komε nye ta nje ké, a ta nembε to meyasi hene nye wuse.» ²⁶ E Yesus lɛpe nye nye nde: «Gba mi kɔ, mɔ te yi we lɛpe kasi nε kɔ, gba mi ε lɛpina nye we kɔ!»

²⁷ Yaka nɔ, bejεke bene ke yɔkwε. E bo ɲgbakima yi beɲε nde, Yesus ke lɛpina bene nyari. Ko dete, mumɔ wete nε wete tí bute numbu lɛpɔ nde: «We d̄iya ba nye ɲge?» ho nde: «Yo lɛpi te nda yi wúne nye lɛpe ké?» ²⁸ Ndana, ε nyari tike mapi tayna m̄ɔrɔku womete kwá kε m̄oy d̄ya lɛpɔ nye bomɔ nde: ²⁹ «Wunε njáki beɲε ndi wete mbam. A lɛpima meyasi hene te yi mi kelma ke jon̄gwe d̄yembe ké nye mi. 'Mbam

te yeti *Krist na?» ³⁰ Ndana, ε βο punde d̄uwe ke moy d̄ya k̄e kome Yesus b̄a k̄e.

³¹ Ke ngimo te yite bejেকে b̄a ke ngweta ne Yesus lep̄o nde: «Yekele, pa d̄yena wa.» ³² Yasi wete, ε nye yensa nye βο nde: «Mi ne medye te yi d̄ye, ma wune yeti ke duwe medye mete na.» ³³ E bejেকে lepe tande yan nde: «'Yite nde, wete mumo ma njese nye yina medye?» ³⁴ E Yesus nje lep̄o nye βο nde: «Medye membe, yo nde, mi k̄el yasi te yi Mo te ε tomma mi ko kwadye, tonje sendi mesay mene. ³⁵ 'Wune ti lepi lep̄o nde: <Bukw̄a ndi ngwend̄e yini, n̄e βο kandi sojna nyambi ke ngwan na?> Ne l̄engwe meto, mi ke lep̄o nye wune nde: Wune k̄ana misi beje ne menngwan. Nyambi ma d̄eto, ngimo sojnate ma yaka. ³⁶ Mo te ε soje nyambi ko ke dolo nduku mesay mene ke βο masa mesay. A sojna nyambi te yi ma d̄eto k̄e, n̄e yo d̄iy kpo ne kpo. Dete, n̄e mo te ε be beko ko be ne kiya mesosa bene yoko ε soje sojna ko. ³⁷ Lepi te yi βο lepe nda kano nde: <Mo te ε be beko ko dele, ma yoko ε soje sojna ko dele> k̄e, lepi te gbakasi. ³⁸ Ke be mi, mi tomma wune k̄e soje nyambi kine pa beje bone n̄e mesay ne mbombu na. Baṅa bejma bone ne mesay, ε wune nje k̄e yun mbombu ne mesay man.»

³⁹ Ke njoka botu be Samari, budfyate tikima temo ke yi Yesus, keto lepi te yi nyari lepima k̄e. A lepima nye βο nde: <Mbam te lepima meyasi hene te yi mi kelma ke jonngwe d̄yembe k̄e nye mi.> ⁴⁰ Ke botu be Samari ma k̄e dolo Yesus k̄e, ε βο ngweta ne nye nde, a kw̄and̄ya mono metu

benε bo ke dya dyan. E nye kwanɔɔye metu yiba benε bo. ⁴¹ E baɔa budya botu be Samari nje tiko sendi temo ke yene, keto lepi te yi nye lepima ke. ⁴² E bo lepe nye nyari nde: «Wuse ti tiki temo ndana ke yene, keto yasi te yi we yekidya nye wuse ke na, yo keto wuse wokuma yasi te yi nye lepima ke ne meto musu, duwe sendi nde, yo gba nye Mo te e jonɔwe botu be meneti maka.»

⁴³ Ke koɔ metu menori yiba, e Yesus teme kwa ke Galile. ⁴⁴ A kwani ke mate, keto nye ne nguru wene dikima lepo nde, bo ti jaya mo punja melipi ke ngbak ngbak dya dyene na. ⁴⁵ Ndana, ke nye ma dya ke Galile ke, e botu be Galile bu nye kimote, keto bo beɔma meyasi hene te yi nye kelma ke Yerusalem ke ngimo jeso *Paska Beyuden ke, keto bo sendi ka ke jeso.

Yesus ke sidye kon wete mono

nyangwe soja

⁴⁶ E Yesus teme yokwe ne koko ke Kana ke Galile ke mbeɔ te yi nye ma yensangwe moroku ne menjam ke. Wete nyangwe soja kumande dya ba ke Kapernawum. Mono wene, mono mbam ba ke konɔ. ⁴⁷ Ke nyangwe soja ko ma woko nde, Yesus wulma Yuda dya ke Galile ke, e nye teme ke beɔe nye ngweta ne nye nde, a ken ke jonɔwe mono wene, keto a ba nedo ne soɔ. ⁴⁸ E Yesus nje lepo nye nye nde: «Ke yun, ke wune ti pa beɔe meyekambiyε ne nyangwe mekele na, wune ti tiko temo ne mi na.» ⁴⁹ E nyangwe soja ko yensa nde: «Nyangwe mbam, pa kumo nedo ke tu mbe ke ngimo te yi monmbe ndi ke soso

ké.» ⁵⁰ E Yesus lɛpɛ nyɛ nyɛ nde: «Kwanɔ, mɔnɔ wɔ ma ju.» Mbam kɔ tikima temɔ ke lɛpi te yi Yesus lɛpima nyɛ nyɛ ké. E nyɛ tɔke nje kwɔ. ⁵¹ Ndana, ke ɲgimɔ te yi nyɛ bɔ ke nje ke duwe ké, e botu be mesay bene nje sanɔwɔ na nyɛ lɛpɔ nyɛ nyɛ nde, mɔnɔ wene ma ju. ⁵² E nyɛ nje diyɛ bo hawa te yi mɔnɔsike kandima wokuna jɛwna yotu kete ké. E bo lɛpɛ nyɛ nyɛ nde: «Lolna yotu siy kwey ne yesɔ ke hawa wɛtɛ.» ⁵³ E sanɔwɛ ne mɔnɔ duwe nde, yo ke kiya ɲgimɔ te yite yi Yesus lɛpima nyɛ nyɛ nde: «Mɔnɔ wɔ ma ju» ké. E nyɛ tike temɔ ke yi Yesus, nyɛ ne ɲguru wene nɛ botu be tɔ dɛyene hɛnɛ. ⁵⁴ Mɛyɛkambiyɛ yibate yi Yesus kelma ke Galile ké, yo yɔkɔ yi nyɛ kelma ndana ke yɔkwɔ Yuda ké.

5

Yesus ke kelɔ nde, wɛtɛ mɔ

jɛmti kɛndi

¹ Ke kɔntɛ, e yo be ne wɛtɛ jɛsɔ Beyuden. E Yesus kwɔ kɛ Yerusalem. ² Yinɔ mbɛy mɔrɔku nda nyanɔwɛ matɔ bɔ ke Yerusalem ke kɛki numɛy te yi besam dikima kwɔ kete nyinɛ nɔ ke mɔy dya ké. Bo dikima jɛba nyanɔwɛ matɔ te ke numbu Hebere nde Betesda. Yo bɔ ne membɛy womɛtɛ yitan yi bɔmɔ dikima kɛndɔ ho wɛdya kete ké. ³ Budya botu bɛkɔn bɔ mɛtinɛɲwɛ ke membɛy mɛnɔri. Yo bɔ ne botu be dibina misi nɛ botu be ndɛmbil nɛ botu bɛtɛ be mɛbɔ ho be mɛkol man ma jɛmɛ bɛ ne fɛɲgɛlɛɲ baka. [Bo dikima diyɔ womɛtɛ yɔ ladɛyɛ ɲgimɔ te yi mɔrɔku kande ne watinatɛ ké. ⁴ Keto wɛtɛ jaki Njambiyɛ

ɔkima piye yaka ne mɛngimɔ ke nyanɔwe matɔ yinɔri nje wase mɔrɔku. Dete, bosa mumɔ te e piye ɔkuku ke ngimɔ te yi yo ndunɔwe watinate kɛ, kɔn mɔ te siyma, ko yo bɛki kwalɔ kɔn te nda.]

⁵ Wete mɔ jemti bɔ ke njokate womete me ke mesew kamɔtati jɔ yitan jɔ yitati yi nye balma ne kɔn te kɛ. ⁶ Yesus bɛnɔma nye ke metinɛnɔwe, duwe sendi nde, mbam kɔ ma kwanɔye buɔya mesew ke teri te yinɔri. E nye nje diye nye nde: «We ke kwadye nde, kɔn yo siy?» ⁷ E mɔ jemti yeɔsa nye nye nde: «Nyanɔwe mbam, mi kine mɔ te e ta bu mi pidye ke nyanɔwe matɔ ke ngimɔ te yi mɔrɔku wate kɛ na. Ke ngimɔ te yi mi ndi ke kɛ kɛ, wete mumɔ ma kande piye ne mi.» ⁸ E Yesus lepe nye nye nde: «Tema, bonɔ tɔn yo, kendo.» ⁹ Ndana ndana, e kɔn siye, e nye bu tɔn ne kande kendi. Yo bɔ yesɔ *Saba. ¹⁰ E Beyuden lepe nye mbam te yi Yesus sidya kɔn ne kɔ nde: «Muka, yo yesɔ Saba. Membonɔ me Njambiye yeti ke nye we ɔeti te yi bu tɔn yo kwɔ nɔ na.» ¹¹ E nye yeɔsa nye bo nde: «Mɔ te e sidya kɔn mbe kɔ lepima nye mi nde: <Bonɔ tɔn yo, kendo.> » ¹² E bo nje diye nye nde: «Yo mɔ te nda lepe nye we nde: <Bonɔ tɔn yo, kendo?>» ¹³ Yasi wete, mbam kɔ ti duwe mɔ te e sidya kɔn ne kɔ na, yo nde, Yesus kwanɔma jise womete, keto ngil bɔ womete.

¹⁴ Diyo kɛ, e bene Yesus kɛ sangwa ke mbanjɔ Njambiye. E Yesus lepe nye nye nde: «Bɛnɔ, kɔn yo siyma. Ma we ti basidya kelɔ se beya yasi na, we me nje sangwa ne mebɔne kwɔ yike yi

wε sanƙwama nɔ kέ.» ¹⁵ Ndana, ε mbam kwa kέ lεpɔ nye bεkum Beyuden nde, yo Yesus sidye kɔn nε. ¹⁶ Dete, ε bo kande sanƙa Yesus nε mεlεpi, keto a kelma mεkele mεte kε yesɔ *Saba. ¹⁷ Yasi wεte, ε Yesus yeƙsa nye bo nde: «Sanmbe ndi kε kelɔ mεsay kumɔ kε ηgimɔ te yokɔ ndana. Mi sendi kε kelɔ mεsay.» ¹⁸ Kε bεkum Beyuden ma wokɔ dεte kέ, ε bo kε mbɔmbu yί sɔ menje hεne te yi wo nye wokɔ. Bo sanma menje mεte ndana kwa yi mbɔmbu, yeti ndi keto a tī jεse yesɔ Saba na, yo keto a lεpima sendi nde, Njambiyε gba sanƙwε wεnε, bεnε nye ndi wεte.

Da kε nye Mɔnɔ dεti te yί kelɔ

meyasi nda nye

¹⁹ ε Yesus kέ mbɔmbu lεpɔ nye bo nde: «Gbakasi yi mi lεpε nye wunε kέ: Nge *Mɔnɔ tī pa bεnε yasi nε Da na, a ti yaka kelɔ yasi nda yi nye kwadyε kέ na. Keto yasi te yi Da kele, yo ndi yite sendi yi Mɔnɔ kele. ²⁰ Keto Da kε kwadyε Mɔnɔ. A kε tedye Mɔnɔ meyasi hεne te yi nye nε ηguru wεnε kele kέ. A ta kέ mbɔmbu tedye nye nyanƙwε mεkele kwa yike, nε gba wunε ηgbakima. ²¹ Nda Da kε womiyε bεmunj kelɔ nde, bo bεki nε jonj, dεte Mɔnɔ kε kelɔ sendi nde, mumɔ hεne te yi nye kwadyε nye nye jonƙwε, a kε nye nye yo. ²² Yo sendi nde, Da yeti nε say pεsina jɔsi mumɔ na. Yasi wεte, a boƙma mεsay mεte hεnε nye Mɔnɔ. ²³ Da kelma dεte, nε bomɔ hεnε lukse Mɔnɔ nda yi bo lukse nε nye kέ. Mɔ te ε ti lukse Mɔnɔ na, mɔ te yeti kε lukse sendi Da, mɔ te ε tomma nye kɔ na. ²⁴ Gbakasi yi mi

lepe nye wune ké: Mò te ε woke yasi te yi mi lepe tiko temò ke yi Mò te ε tomma mi kò, mò te ne jonḡwe te yi kpo ne kpo, a tí sangwa ne jòsi na. Yasi wete, a òuwa ke sòḡ kè ke jonḡwe.

²⁵ «Gbakasi yi mi lepe nye wune ké: Ngimò me ke wuta, yo ma si òya, ngimò te yi òemuḡ ta wokò ne men Mòno Njambiyè. Botu bete be ta wokò men ne baka ta ju. ²⁶ Kèto nda Da njuku jonḡwe ké, òete a kelma sendi nde, Mòno òèki njuku jonḡwe. ²⁷ A nya sendi nye òeti te yi jòse òomò, kèto nye *Mòno mumò. ²⁸ Lepi te yi mi lepe ké tí kel nde, wune ngbâkimangwe na, kèto ngimò me ke wuta yi òomò hene be ke moy meòòsòḡ ndana baka ta wokò men Mòno mumò. ²⁹ Baka be kelma kimò mekele ke jonḡwe òyan baka ta womiyè yí be ne jonḡwe te yi kpo ne kpo. Ma baka be kelma òeya mekele ke jonḡwe òyan baka ta womiyè sangwa ne jòsi. ³⁰ Mi ti yaka kelò mbe yaḡa nda yi mi kwadyè ké na. Mi jòsa lepi òengwe yasi te yi mi woke ke numbu Da ké. Sendi, mi pési lepi ne ngben, kèto mi ti sáḡ, né mi kel yasi te yi mi kwadyè ké na. Yasi wete, mi sáḡ, né mi kel yasi te yi Mò te ε tomma mi kò kwadyè ké.»

Meyasi yini te yi tedye òeti Yesus ké

³¹ É Yesus kè mbombu lepo nde: «Ke gba mi ne nguru wombe lepe yasi te yi mi duwa ke kasi mbe, yite mumò ti yaka jaye nde, mi lépi gbakasi na. ³² Yo wete mumò òele ke lepo yasi te yi nye duwa ke kasi mbe. Mi duwa nde, yasi te yi nye lepe ke kasi mbe ké, gbakasi. ³³ Gba wune tomma òomò kenje ke yi Jan, ε nye lepe gbakasi. ³⁴ Yasi

wete ke yembe, yo yeti ke diyε nde, wete mumo pāŋ lepɔ yiŋa yaŋa te yi nye duwɔ ke kasi mbe na. Ndi nde, yasi te yi mi lepima ké, mi lépi, né wune be ne jɔŋwe. ³⁵ Jan diyma nda lambo te yi ju nye mejasi ké. E gba wune be ne nyangwe mesosa yaka monɔ ŋgimɔ ke moy mejasi mene.

³⁶ «Yasi wete, mi mbe ne yasi te yi ke tedye mi nye bomɔ kwɔ yi Jan tedya ké. Yasi te yi tedye yo ké, yo mekele mete yi Da nya mi nde, mi tɔnjukwe ké. Gba mekele mete yi mi kele ké ke tedye gbate nde, yo Da tome mi.

³⁷ «Da, Mo te e tomma mi ko lepima gbakasi ke kasi mbe ne ŋguru wene. Ko wune ti woke men ne wete yeso ho beŋe mbombu ne na. ³⁸ Ma wune yeti ke bakidye melɛpi mene ke moy metemo mun na. Keto wune yeti ke tiko yun temo ne mo te yi nye tomma ko na.

³⁹ «Wune némba mekana me Njambiyε, keto wune ke tiko temo nde, wune ta dolo nje jɔŋwe te yi kpo ne kpo ke moyte. Yo gbate nde, mekana mete ke lepɔ gbakasi ke kasi mbe. ⁴⁰ Ko beko dɛte, wune yeti ke kwadye beŋwe mi, né wune be ne jɔŋwe na. ⁴¹ Mi yeti ke sa nde, bomɔ lúksa mi na. ⁴² Ndi nde, mi duwɔ wune kande nyiŋɔ to kumɔ nyey kol. Wune yeti ke kwadye Njambiyε ke moy metemo mun na. ⁴³ Mi nja mbe ne dino Saŋmbe nde, yo nye tome mi, ko wune yeti ke jaye mi na. Ma ŋge wete mumo nje ne gba dino te wene ne ŋguru wene nje lepɔ meyasi nye wune ké, wune ta jaye nye. ⁴⁴ Nda yi wune kwadye ndi nde, yoko lúksa jakoso kine sa nde, Njambiyε nyepo lúksa wune ké, 'wune ta

tiko temo ne mi nan? ⁴⁵ Wune fi taka nde, mi ta peso lepi nye ke numbu yun ke mbombu Da na. Mo te e ta kelo dfe ko, yo ndi Moyisi nyero, nye yi wune be ne bibina temo ne nye ko. ⁴⁶ Keto wune ma tiki temo gbate ne Moyisi, ma wune ta tiko sendi temo ne mi, keto a ketima meyasi ke kasi mbe. ⁴⁷ Ma nge wune ti tike temo ke meyasi mete yi Moyisi ketima ke, wune ma nje tiko temo ke melipi mete yi mi lepe ke ne nje te yin?»

6

Yesus ke nye bomo tomay

yitan medye

(Mt 14; Mk 6; Lk 9)

¹ Ke kante, e Yesus kwa ke ke nginje nyanwe mato te yi bo jeba nde Mato te yi Galile ho nde Mato te yi Tiberiyad ko. ² E nyanwe ngil bomo be ngwe nye, keto bo dikima be nge meyekambiye mete yi nye dikima kelo ke yotu botu be kon ke. ³ E Yesus bende keki kwa diyo metidye bene bejeko bene. ⁴ Jeso *Paska Beyuden ba ke wuta.

⁵ Ke Yesus ma kanje misi be nge nde, nyanwe ngil ke nje ke yene ke, e nye lepe nye Filip nde: «He ta bomo ba medye we, ne bomo te baka dye?» ⁶ Yesus lepi yinori, na pa woku ne yasi te yi Filip ta yensa ke. Keto nye ne nguru wene ma duwe yasi te yi nye ta kelo ke. ⁷ E Filip yensa nye nye nde: «Ko moni te yi yakama gbo mo mesay ke meyeso gomay yiba ti yaka bomo medye yi yaka nde, mumo hene beki ne moni mbulma yasi te yi dye na.» ⁸ E wete jeko Yesus nde Andere te man ne Simon Piyer lepe nye nye

nde: ⁹ «Wete mɔnɔ mbam waka ne memampa yitan bu benjanjo yifa. Ma yite yakama kelo nge ke nyanɔwe ngil te yike?» ¹⁰ E Yesus lepe nde: «Wune lɛpi nye bomɔ nde, bo dɛy metidye.» Pɔku te yi womete ba tande membunjo. E bomɔ dɛye metidye. Bembam ne bembam kumma nda bomɔ tomay yitan. ¹¹ Ndana, e Yesus bu memampa. Ke nye ma si nye Njambiyɛ wosoko kɛ, e nye bu yo kabɔ nye botu bete be ba womete baka, e nye kele sendi dɛte ne benjanjo. Mumɔ hɛne boɔma nda yi nye kwadɔya kɛ. ¹² Ke bomɔ ma si dɛyena ditɔ kɛ, e Yesus lepe nye bejɛke benɛ nde: «Wune siki wesidye mɛbukwe mete, ma yaɔa nje sambiyɛ ne gbɛlate.» ¹³ Ke memampa menɔri yitan yi bomɔ dɔya kɛ, bo nja wesidye mɛbukwe mete tonje memako kamɔ jo yifa.

¹⁴ Ke bomɔ ma beɛe meyekambiyɛ mete yite yi Yesus kelma kɛ, e bo diki lepo nde: «Mbam ko gbate mo punja mɛlepi me Njambiyɛ e ba nde, a ta nje ke to menɛti ko.» ¹⁵ Ke Yesus ma duwe nde, bomɔ ke kwadɔye nje bu nye kɛ tembidye kumande ne dɛti kɛ, e nye yɔkwe ne kɔko kɛ ke to keki ndi nye nyɛpo.

*Yesus ke kɛndɔ ke to duku
(Mt 14; Mk 6)*

¹⁶ Ke bekoko ma dɔya kɛ, e bejɛke be Yesus seliyɛ kɛ ke goɔ nyanɔwe matɔ. ¹⁷ E bo bende wete landi yɛ sabiyɛ no kɛ no pulɔ Kapernawum. Yinɔri tu ma kelo. Sendi, Yesus ti pa yɔkwe nje dolɔ bo na. ¹⁸ Nyanɔwe pupɔ ba ke kwa, e mɛkumbo kele ke duku budɔyate. ¹⁹ Bo dukuma landi kɛndɔ kumɔ nda kilomɛta yitan ne yitan jo

wete. Bo béŋa Yesus ke kendo ke to duku kè nò pulo landi. E bo gwe wọ budfyate. ²⁰ Yasi wete, e nye lepe nye bo nde: «Yo mi, wune tí gwaki wọ na.» ²¹ Ndana, e bo be ne mesosa yí nyinje nye ke landi, yaka ne landi ke teme ke mbey te yi bo kwadya kè kete ké.

Yesus kpasá mampá te yi nye

mumọ jọngwe

²² Misi pupẹ ngil botu bete be tikama ke nginje duku baka njá take duwe nde, landi bọ ndi wete kwey mate. Bo duwọ sendi nde, Yesus tí nyinje landi bene bejeki bene na. Yo nde, bejeki kwanma ndi bo bepo. ²³ Yasi wete, ndana yin melandi njá dya wule ke Tiberiyad ke keki mbey te yi bo ma dyáki mampá, yite Kumande Yesus panma pa nye Njambiyé wosoko ké. ²⁴ Ke ngil ma benje nde, ko Yesus ko bejeki bene tí be womete ké, e bo bendé melandi menori kwá kè ke Kapernawum kè sá nye mate. ²⁵ Ke bo ma dolo nye mate ke nginje duku ké, e bo lepe nye nye nde: «Yekele, ọ njáki ba wonga ndenen?» ²⁶ E Yesus yensa nye bo nde: «Yo gba gbakasi yi mi lepe nye wune ké: Wune ti sán mi, keto meyekambiyé mete yi wune benma ké na. Yasi wete, wune sán mi, keto wune dya mampá dito. ²⁷ Wune tí kel mesay keto medye mete yi ta beyo gwe ne ngbot ké na. Yasi wete, wune kél mesay keto medye mete yi ta diyọ kelo nde, wune bēki ne jọngwe te yi kpo ne kpo. Medye mete, yo *Mónọ mumọ ta nye wune yo, keto yo ndi gba nye yi Njambiyé tokuma.» ²⁸ Ndana, e

ƒo nje diyε nyε nde: «Yo yasi te nda yi wuse yákanḡwe kelɔ, né wuse kel mekele mete yi Njambiyε kwadyε ké?» ²⁹ Ε nyε yeḡsa nyε ƒo nde: «Yasi te yi Njambiyε kwadyε nde, wunε kēl ké, yo nde, wunε tiki temɔ ke yi mɔ te yi nyε tomma kɔ.» ³⁰ Ε ƒo nje lepɔ nyε nyε nde: «Kwalɔ meyekambiyε te nda yi we kele yi wuse ta beḡe tikɔ ne temɔ ke yo ké? Yo mesay te nda we kele ké? ³¹ Besanḡbambɔ busu dya *man ke koḡgor nda yi yo ketinate ke mekana me Njambiyε nde: <A nya ƒo medye mete yi wule ke dyoƒɔ ké nde, ƒo dyáki.> » ³² Ε Yesus lepe nyε ƒo nde: «Gbakasi yi mi lepe nyε wunε ké: Mɔyisi tĩ nyε wunε medye mete yi wule ke dyoƒɔ ké na. Yasi wete, yo Saḡmbe ke nyε wunε gba medye mete yi wule ke dyoƒɔ ké. ³³ Keto medye mete yi Njambiyε nyε ké, yo yɔkɔ ε piye wule dyoƒɔ nje nyε ƒotu be meneti maka joḡḡwe te yi kpo ne kpo kɔ.» ³⁴ Ε ƒo nje lepɔ nyε nyε nde: «Nyangwe mbam, nyεko wuse medye mete yite metu hene.» ³⁵ «Mi mbe medye mete yi nyε mumɔ joḡḡwe. Mɔ te ε nje ke yembe, mɔ te tí gwe nja wete yesɔ na. Sendi, yɔkɔ ε tike temɔ ne mi, mɔ te tí gwe yesidyε wete yesɔ na. ³⁶ Yasi wete, mi ma lepɔ nyε wunε, ma ko beko nde, wunε beḡma mi, wunε yeti ke tikɔ temɔ ne mi na. ³⁷ Bomɔ hene be Da nyε mi, ƒo ta nje ke yembe. Ko mi tí seḡe mɔ te ε nje ke yembe kɔ na, ³⁸ keto mi ti píkwε wule dyoƒɔ, né mi nje kel yasi te yi mi kwadyε ké na. Yasi wete, mi njáki nje kelɔ yasi te yi Mɔ te ε tomma mi kɔ kwadyε ké. ³⁹ Yo nde, Mɔ te ε tomma mi njese kɔ kwádyikwe nde, ke njoka

bo mo hene te yi nye nya mi baka, mi ti dimbidya mumo wete ne wete na. Yasi wete, mi womkwe bo hene ke njena yeso siyna mboko. ⁴⁰ Keto yasi te yi Saṅmbe kwadye ké, yo nde, mumo hene e kaṅe misi beṅe ne mi Mono tiko temo ne mi, mo te bêki ne jonḡwe te yi kpo ne kpo. Ma mi ta womiye mbe nye ke njena yeso siyna mboko.»

⁴¹ Dete, e Beyuden nyingila ne nye, keto a lepima nde: «Mi mbe medye mete yi piya wule dyobo.» ⁴² E bo diki lepɔ nde: «'Yoko yeti gba Yesus te mono Yosep na? 'Wuse yeti ke duwe saṅwe bene nyaṅwe na? Ma nge ba yi nye nje lepɔ nde, a pikwe wule dyobo nje no ké?» ⁴³ E Yesus nje yensa nye bo nde: «Wune tiki menyingila. ⁴⁴ Mumo ti yaka nje ke yembe kine nde, Da, Mo te e tomma mi ko dula nye na. Ma mi ta womiye mbe mo te ke njena yeso siyna mboko. ⁴⁵ Yo ketinate ke mekana me botu be punja melɛpi me Njambiyɛ nde: «Njambiyɛ ta tedye bo hene meyasi.» Mumo hene e lengwa meto ke yasi te yi Da lepima bakidye yo, mo te ke nje ke yembe. ⁴⁶ Yeti nde, wete mumo beṅma Da wete yeso na, soṅe ndi yoko e wulma pe yi Njambiyɛ nje no ko. Yo ndi nye beṅma Da. ⁴⁷ Gbakasi yi mi lepe nye wune ké: Mo te e tike temo ne mi, mo te ne jonḡwe te yi kpo ne kpo. ⁴⁸ Mi mbe medye mete yi nye mumo jonḡwe. ⁴⁹ Besaṅmbambo bun dya *man ke koṅgor. Ko beko dete, bo gwa. ⁵⁰ Medye mete yi piya wule dyobo ké kél nde, mo te e dye yo, a ti gwe na. ⁵¹ Mi mbe medye mete yi kele nde, mumo bêki ne jonḡwe yi piya wule dyobo ké. Nge mumo

dye mɛɔdye mɛte, a ta ɔe nɛ jɔŋgwe kpo nɛ kpo. Yo nde, mɛɔdye mɛte yi mi ta nye nye kɛ́, yo mɛmbundɔ mɛmbɛ. Mi ta nye yo, nɛ́ ɔotu ɔe mɛnɛti maka ɔe nɛ jɔŋgwe.»

⁵² Dete, ε Beyuden kande nyena meso tande yan lɛpɔ nde: «Mbam kɔ yakama nye wuse mɛmbundɔ mɛnɛ nde, wuse dyáki nɛ nje te yin?»
⁵³ Ε Jesus nje lɛpɔ nye ɔo nde: «Gbakasi yi mi lɛpe nye wunɛ kɛ́: Nge wunɛ ti dye mɛmbundɔ mɛ *Mɔnɔ mumɔ, hɔɔbiye sendi mɛkiyɔ mɛnɛ na, wunɛ yeti nɛ jɔŋgwe ke yotu yun na. ⁵⁴ Mɔ te ε dye mɛmbundɔ mɛmbɛ, hɔɔbiye sendi mɛkiyɔ mɛmbɛ, mɔ te nɛ jɔŋgwe te yi kpo nɛ kpo. Mi ta womiyɛ nye ke njena yesɔ siyna mbokɔ. ⁵⁵ Yo nde, mɛmbundɔ mɛmbɛ gbate kpasa mɛɔdye. Mɛkiyɔ mɛmbɛ sendi gbate kpasa yasi te yi sidye yesidye. ⁵⁶ Mɔ te ε dye mɛmbundɔ mɛmbɛ, hɔɔbiye sendi mɛkiyɔ mɛmbɛ, mɔ te ke temɔ mɛ, mi sendi ke temɔ nɛ. ⁵⁷ Da te ε kele nde, mumɔ ɔɛ́ki nɛ jɔŋgwe kɔ tomma mi. Mi jɔŋnaŋgwe jakimɛ nye. Dete sendi, mɔ te ε dye mi, mɔ te ta jɔŋna sendi jakimɛ mi. ⁵⁸ Mɛɔdye mɛte yi piya wulɛ dyaɔɔ kɛ́, yori. Yo yeti nda *man te yi ɔesajmbambo bun dya, ko ɔekɔ dete, ε ɔo ɔe ndi gwe kɛ́ na. Yasi wɛte, mɔ te ε ta dye mɛɔdye te yike kɔ ta dya kpo nɛ kpo.» ⁵⁹ Yesus lɛpi mɛlɛpi maka ke ŋgimɔ te yi nye ɔa ke tedye ɔomɔ mɛlɛpi mɛ Njambiye ke mbanjɔ mɛwesidya mɛ Beyuden ke Kapernawum kɛ́.

Yesus lɛpi mɛlɛpi mɛte yi nye

ɔomɔ jɔŋgwe

60 Kε bo ma si woko mεlεpi mεte yi nye lεpima kέ, ε βαηα βεjεke βεne budyate lεpe ke kοηte nde: «Lεpi te yike ne dito budyate. Nda yakama biye to te kο?» 61 Yesus duwα ke moy temο ne nde, βεjεke βεne ke nyingila keto lεpi te yi nye lεpima kέ. Ε nye lεpe nye bo nde: «'Lεpi ke ke njangwe wune? 62 Ma yo ta nje βε βα nan, ηγε wune βεηε *Mοno mumο ke βendo yokwe kε ke mbey te yi nye panma diyο kete kέ? 63 Yo Kimο Sisiη nye mumο jοηgwe. Membundo yeti ne dεti te yi kelο yiηa kimο yasi na. Mεlεpi mεte yi mi lεpima mβε nye wune kέ, yo mεlεpi mεte yi nye mumο Sisiη Njambiyε, nye sendi nye jοηgwe. 64 Yasi wεte, βαηα waka ke njoka yun yeti ke tikο temο ne mi na.» Yesus lεpi dεte, keto a ma duwe botu βete βe ti tike temο ne nye βaka njombu yaηa, duwe sendi mο te ε ta dyanγwe nye kο. 65 Ε nye kε mbombu lεpο nde: «Yori yi mi lεpima nye wune nde, mumο ti yaka nje ke yembe, ηγε Da ti nye nye dεti na.»

66 Kande ke ηgimο te yite ε βαηα βεjεke βεne budyate duwe ke njοη ne kine kendo se βεne bo na. 67 Ε Yesus nje diyο lεpο nye βεjεke te bari kamο jο yiβα nde: «'Wune sendi, wune ke kwadyε kwα?» 68 Ε Simοn Piyer yeηsa nye nye nde: «Nyangwe Kumande, he ta nje kwα kε pe yi nda? Yo we βε ne mεlεpi mεte yi nye mumο jοηgwe te yi kpo ne kpo. 69 Ma wuse ke tikο su temο ke yo, duwe sendi nde, we pupuna mο te yi Njambiyε tokuma njese.» 70 Ε Yesus yeηsa nye bo nde: «'Wune βaka kamο jο yiβα, yeti gba mi tokε wune na? Ma wεte mumο ke njoka yun

ne *Satan.» ⁷¹ Yasi yinɔri, a lépi ne Yudas te monɔ Simon Iskariyot, keto yo gba nye mo te e ta dyaŋgwe nye ko. A ba ke njoka bejeka kamɔ jo yiba.

7

Bemaŋ be Yesus yeti ke tiko temɔ

ne nye na

¹ Ke koŋ meyasi menɔri e Yesus kwa kè mɛɖya ne mɛɖya ke Galile. A ti kwadye kè ke mɛɖya mete yi Yuda na, keto bekum Beyuden dikima sa nje te yi wo nye. ² Yinɔri jeso Beyuden yi bo dikima sumɔ mebala ya kete ké ba ke wuta. ³ E bemaŋ ne Yesus lepe nye nye nde: «We ti diy se waka na, kwanɔ kè ke Yuda, né bejeka bo beŋ sendi nyanɔgwe mekele mete yi we kele ké. ⁴ Keto nge mumɔ kwadye nde, bomɔ dúkwe nye, a ti kél yasi soɖyate na. Ma nda we ke kelo nyanɔgwe mekele ɖete ké, punjukwe yotu yo ne nguru wo ke misi me bomɔ.» ⁵ Ko bemaŋ ne Yesus sendi ti be ke tiko temɔ ne nye na. ⁶ E nye nje lepo nye bo nde: «Iɔgimɔ te yembe ti pa dya na. Yasi wete ke yun, nɔgimɔ hene kimote. ⁷ Botu be meneti maka ti yaka benɔ wune na. Yasi wete, bo ben mi, keto mi ke beŋe mekele man lepo nde, yo beyate. ⁸ Wune kwân yun kè jeso te. Ke be mi, mi yeti ke kè mbe na, keto nɔgimɔ te yembe ti pa yaka na.» ⁹ Ke nye ma si lepo ɖete nye bo ké, e nye kwa diyɔ ndi ke Galile.

Metando ke njoka Yesus

bene Beyuden

¹⁰ Ndana, ke bemaŋ ma si kwą kè jeso ké, ε nye tεme mbombila kwą kè sendi mate kinε punje yotu na. ¹¹ Bekum Beyuden đikima są nye ke jeso lepɔ nde: «A we?» ¹² Bomɔ đikima lepɔ kasi ne budyate ne hɣhɣ ke njoka ηgil. Baŋa đikima lepɔ nde: «Mbam te kimɔ mumɔ!» Baŋa nde: «Ja, a ke sebile bomɔ kenje ke beya nje.» ¹³ Yasi wete, ko mumɔ wete ne wete ɥi be ke lepɔ kasi ne ne gbas gbas ke misi me bomɔ na, keto bo đikima kamba bekum Beyuden.

¹⁴ Ndana, ke metu me jeso ma kumɔ ke bembe ké, ε Yesus kwą kè ke mbanjo Njambiyε kande tedya bomɔ melepi me Njambiyε. ¹⁵ ε Beyuden ηgbakima lepɔ nde: «Mbam ko ɥi kele yiŋa nyangwe sukul na. Ma a njáki nje be ne duwą mekana mete yike wule nɔ we?» ¹⁶ ε Yesus nje yeŋsa nye bo nde: «Yasi te yi mi tedye ké ti wúla ke dyanɔ dyembe ne ηguru wombe na, yasi wete, yo wúla ke yi Njambiyε, nye Mɔ te ε tomma mi ko. ¹⁷ Nge mumɔ jaye nde, a ta kelɔ yasi te yi Njambiyε kwadyε, mɔ te ta duwe, ho yasi te yi mi tedye ké wúla ke yi Njambiyε, ho yo wúla ke dyanɔ dyembe. ¹⁸ Mɔ te ε lepε yasi te yi wule ke dyanɔ dyene ko sán nde, bomɔ lúksa nye. Yasi wete, yɔko ε kele yasi są nde, bomɔ lúksa mɔ te ε tomma nye ko ke lepɔ gbakasi. Sendi, a yeti mɔ kotu mekele na. ¹⁹ 'Mɔyisi ɥi nye wune membonga me Njambiyε na? Ma ko mumɔ wete ne wete ke njoka yun yeti ke jonna beŋgwe membonga mete na. Keto nge yi wune są nje te, né wune wo mi ké?» ²⁰ ε botu bete be bą womete ne ηgil te baka yeŋsa nde: «We

ne beya sisiŋ ke yotu. Mɔ te nda ke sɔ nje te yi wo we kɔ?» ²¹ E Yesus yenja nye bo nde: «Mi kelma ndi nyanɔwe mekele wete, ma wune hene ke ngbakima. ²² Mɔyisi nya wune mbonɔa nde, wune pɛsi bonɔ bembam hene. Yasi yinɔri ti kanda ke yi Mɔyisi na, yo wɔla ne besanmbambo bete. Yo keto mbonɔa te yite yi Mɔyisi nya ke, ko ke yeso *Saba wune ke peso bonɔ bembam. ²³ Wune ke peso bonɔ bembam ko ke yeso Saba, kambɔ wune me nje jɔsidye mbonɔa te yi Mɔyisi nya ke. Nge wune kele dete, keto nge yi wune nje wokɔ ngambi ne mi, keto mi sidya kon ndingele mumɔ ke yeso Saba ke? ²⁴ Wune ti pesi jɔsi beɔgwe mberi misi me mumɔ na, yasi wete, wune pɛsi jɔsi ne ngben.»

²⁵ E banja bomɔ be Yerusalem dfiki lepɔ nde: «'Yeti mbam kɔ yi bomɔ sɔ nje te yi wo nye kɔ na? ²⁶ Ne beɔa ndi, a ke lepina ke misi me bomɔ ne gbas gbas, ko dete, bo yeti ke lepɔ yaɔa nye nye na. 'Yite nde, bekum ma duwe gbate nde, nye *Krist? ²⁷ Yasi wete, ke mbam te yokɔ, wuse duwa su mbey te yi nye wulma kete nje no ke. Ndi nde, kome Krist ta nje ke, ko mumɔ ti duwe mbey te yi nye wulma kete nje no ke na.»

²⁸ Yesus ba ke tedye bomɔ melɛpi me Njambiye ke mbanjo Njambiye. E nye lepɛ ne men ke kwey nde: «'Wune lepi gba nde, wune duwa mi, duwe sendi mbey te yi mi wulma kete nje no ke? Ndi nde, mi ti njaki ne deti te yembe na. Mɔ te e tomma mi kɔ, nye mɔ te yi bomɔ yakanɔwe tiko temɔ ne nye, ma wune yeti ke duwe nye na. ²⁹ Ndi mi ke duwe mbe nye, keto mi wɔla pe yene

nje nɔ. Yo nye tomɛ mi.» ³⁰ E bo sɔ nje te yi biye nye, ko beko dete, mumɔ wɛte nɛ wɛte tɪ kenje bo kpoke nɛ nye na, keto ngimɔ nɛ tɪ pa dya na. ³¹ Bomɔ budyate ke njoka ngil tikima temɔ ke yɛnɛ. E bo diki lepɔ nde: «Komɛ *Krist ta nje kɛ, a ta kelɔ ka mɛyekambiyɛ kwɔ yikɛ yi mbam ko kelma kɛ?» ³² *Befarisɛ wokuma mɛyasi mɛnɔri yi bomɔ dikima nyingila ke njoka ngil ke kasi Yesus kɛ. E bekum be botu be nyena sadaka nye Njambiyɛ nɛ Befarisɛ tomɛ botu be bakidya mbanjo Njambiyɛ, nɛ bo kɛ biy nye.

³³ E Yesus lepɛ nde: «Mi ndi nɛ monɔ ngimɔ te yi kwanɗye sinɛ wunɛ, ke kɔntɛ, mi mɔ yɔkwe kɛ pɛ yi Mɔ te ɛ tomma mi ko. ³⁴ Wunɛ ta sɔ mi, ko wunɛ tɪ dolɔ mi na. Sendi, wunɛ tɪ kumɔ yun ke mbey te yi mi ta diyɔ mbe kete na.» ³⁵ E Beyuden nje lepɔ tandɛ yan nde: «Yite nde, a ta kɛ ba we yi wusɛ ta diyɔ kinɛ dolɔ nye kɛ? 'Yite nde, a ta kɛ ke yi Beyuden betɛ yi bo wanjima bo be diyɛ ke njoka Begrɛk baka? 'A ta kɛ mate kɛ tedye Begrɛk mɛlepɪ mɛ Njambiyɛ?» ³⁶ Yinɔ nde: « <Wunɛ ta sɔ mi, ko wunɛ tɪ dolɔ mi na,> sendi, <wunɛ tɪ kumɔ ke mbey te yi mi diyɛ mbe kete na,> a kwɔdyikwe lepɔ komɛte nde nge?»

³⁷ Yesɔ siyna jesɔ ba nyangwe yesɔ jesɔ kwɔ bosa mɛyesɔ mɛte yiri hɛnɛ. Yesɔ te ɛ Yesus temɛ lepɔ nɛ mɛn ke kwey nde: «Mɔ te ɛ gwe yesidye, a njɔki ke yembɛ nje hɔbiye yasi te yi ta sidye yesidye nɛ kɛ. ³⁸ Mɛkana mɛ Njambiyɛ ke lepɔ nde: <Mɔ te ɛ tike temɔ nɛ mi, nyangwe mɛɗuku mɛte yi nye jonɗwe ta sokula wule ke moy nɛ.> »

³⁹ Yinɔri Yesus lepɪ nɛ kasi Kimɔ Sisiɗ te yi botu

bete be tike temo ne nye ta be no ke. Yo nde, ke ngimɔ te yite Njambiyɛ tɔ pa njesɛ Kimɔ Sisiɲ na, keto a tɔ pa yɔkidye Yesus kenje dɔyobo ke mbey meluksa mene na.

Bekum Beyuden yeti ke jaye nde,

Yesus nye Krist na

⁴⁰ Ke baɲa botu bete be ba ke njoka ngil baka ma woko mɛlepi mɛte kɛ, ε bo lepe nde: «Mbam ko gbate mo punja mɛlepi mɛ Njambiyɛ te yi bo dikima lepo no ko.» ⁴¹ Baɲa dikima lepo nde: «Yoko gba *Krist.» Baɲa nde: «'Yo Krist ta wule Galile nje no? ⁴² 'Mekana mɛ Njambiyɛ ti lepi nde, Krist ta wule ke kando kumande Davit ke dya Betlehem kome Davit dikima diyo ke na?» ⁴³ E ngil baka ke bembe keto Yesus. ⁴⁴ Baɲa diyma ke biye nye. Yasi wete, ko mumo wete ne wete ti kpoke nye na. ⁴⁵ Ndana, ε botu be bakidya mbanjo Njambiyɛ yokwe ke dolo bekum be botu be nyena sadaka nye Njambiyɛ ne Befarisɛ. E bo diye botu be bakidya mbanjo Njambiyɛ nde: «Ige kele yi wune ti nje ne nye ke?» ⁴⁶ E bo yensa nde: «Ko mumo wete ne wete yeti ke duwe lepi nda mbam te na.» ⁴⁷ E Befarisɛ nje yensa nde: «'Yite nde, wune sendi, wune jayma nde, a sebila wune? ⁴⁸ 'Wune wokuma wete yeso nde, wete kum wusu ho Befarisɛ tikima temo ne nye nde?» ⁴⁹ E bo ke mbombu lepo nde: «Ndi nde, gba botu baka yeti ke duwe membonga mɛ Njambiyɛ na. Njambiyɛ ma kita ne bo.» ⁵⁰ Wete mbam nde Nikodem ε ka ke beɲe Yesus wete dɔyobo ne tu ko ba ke

njoka Befarisę. E nye lępe nye bo nde: ⁵¹ «'Yite nde, męmbonęa musu lępi nde, bo tędya mumo mębone kine pa wokoo men mo te yi duwe ne mejosoo mete yi nye kelma kę na?» ⁵² E bo lępe nye nye nde: «'Ma yite nde, we sendi, we mo Galile? Nęmba kimote, we ta beņe nde, ko wete mo punja męlępi mę Njambiyę tį wule wete yesoo kę Galile na.» [⁵³ Kę kęņte, e mumo hene toke nje duwe kę tų dyene.

8

Kasi nya te e kelma wanja ko

¹ E Yesus kwaa ne kę ke *Keki meoliviye.
² Bemęnmenę sut, e nye yokwe kę sendi kę mbanjo Njambiyę. E ngil bomoo hene kę ke yene. E nye kwaa diyoo metidyę kandę tedya bomoo męlępi mę Njambiyę. ³ Ndana, e botu be ketina meyasi nę Befarisę bu wete nya te yi bo dolma nye kę kelo wanja ko kę no ke yi Yesus. E bo bu nye tembidyę kę mbombu bomoo kwaa lępo nye Yesus nde: ⁴ «Yekele, wuse dongidya nya ko ke gba kelna wanja. ⁵ Kę męmbonęa mete yi Moyisi ketima kę, a pesima nde, wuse lōņ njel nyari nda yokoo ne metari wo. Ma ke yo, we lępi yo ne nęge?» ⁶ Bo lępi yinori yį lębiye ne nye, nę bo lępi nde, a lępinama beyate. Yasi wete, e Yesus butuma ketina kę ngbutu ne nyey bo. ⁷ Nda yi bo ka ndi mbombu yį diyę nye mediyān kę, e nye teme lępo nye bo nde: «Mo te e duwaa kę njoka yun nde, a tį pa kelo yįņa beya yasi wete yesoo ko kanda betę tari lu ne nya ko.» ⁸ Kę kęņte, e nye butuma sendi ne kooko ketina kę ngbutu.

⁹ Kε bo ma wokɔ dεte kέ, ε bo punde wεte wεte kwā kandε ne βetomba βete kέ nɔ. Ε Yesus tika nyεpɔ βene nyari ke mbɔmbu wene. ¹⁰ Ndana, ε Yesus tεmε lepɔ nyε nyari nde: «Nyari, botu βete βe lepina nε wε βaka mε we? 'Ko mumɔ wεte nε wεte t̄i tedye wε mεβɔne na?» ¹¹ Ε nyε yeηsa nde: «Ko na, nyanɔgwε mbam.» Ε Yesus lepε nyε nyε nde: «Mi sendi, mi yeti ke tedye wε mεβɔne na. Kwαnɔ, yasi wεte, wε t̄i βasidya kelɔ se βeya yasi na.»]

Yesus nde, nyε mejasi

¹² Ε Yesus nje βasidye lepina nyε ηgil βomɔ lepɔ nde: «Mi mβε mejasi mεte yi paniye puyε nyε botu βe mεnεti maka. Mɔ te ε βεnɔgwε mi, mɔ te t̄i kεndɔ ke mɔy yitil na, yasi wεte, a ta βe nε mejasi mεte yi tedye mumɔ nda yi nyε yākanɔgwε jɔηna nɔ kέ.» ¹³ Ε *Befarisε lepε nyε nyε nde: «Wε ke lepɔ yasi te yi wε duwā ke kasi yɔ kέ nε ηguru wɔ. Nɔge βe dεte, yasi te yi wε lepε kέ gba j̄a.» ¹⁴ Ε nyε yeηsa nyε bo nde: «Ko gba mi lēpi yasi te yi mi duwā ke kasi mβε nε ηguru womβε, yasi te yi mi lepε kέ, gbakasi, keto mi duwā mbey te yi mi wulma kete nε mbey te yi mi ke kete kέ. Yasi wεte, wunε yeti ke duwε yun mbey te yi mi wulma kete nε mbey te yi mi kέ kete kέ na. ¹⁵ Wunε pési yun j̄osi nε nje te yi βomɔ. Yasi wεte, mi yeti ke pεsɔ mβε j̄osi wεte mumɔ na. ¹⁶ Nɔge βe nde, gba mi p̄ési j̄osi, pεsina j̄osi mβε ke nje, keto mi yeti nyεpɔ na, mi sine Da, Mɔ te ε tomma mi kɔ. ¹⁷ 'Yo yeti ketinate ke gba mεkana mε mεmβonɔga mun nde, ηge βomɔ yiba nje lepɔ ndi kiya yasi ke yasi te yi bo βeηma nε yi

bo wokuma ké, lépi te gbakasi na? ¹⁸ Gba mi ne nguru wombé ke lépó yasi te yi mi duwá ke kasi mbé. Sendi, Da, Mò te é tomma mi kò ke lépó yasi te yi nye duwá ke kasi mbé ké.» ¹⁹ É bo nje diyé nye nde: «Sòngwé we?» É nye yeṅsa nde: «Kò mi kò Saṅmbé, wuné yeti ke duwé mbanja na. Wuné má dukwé mi gbate, ma wuné duwá sendi Saṅmbé.» ²⁰ A lépi méyasi menòri ke mbanjò Njambiyé ke ngimò te yi nye bá ke tedye òmò mèlépi mé Njambiyé ke mbey te yi òmò òfiki nye méyasi ne sadaka nye Njambiyé ké. Kò mumò wete ne wete tí nye ò ke yotu ne na, keto ngimò ne tí pa òyá na.

²¹ É nye nje lépó sendi nye ò nde: «Mi ke kwá mbé, wuné ta sá mi, wuné ta gwe ndi ke mọy mēbeyò mun. Ke mbey te yi mi kè mbé kete ké, wuné ti yaka kè yun mate na.» ²² É Beyudén òfiki lépó tandé yan nde: «Yiṅa nde: «Ké mbey te yi mi kè mbé kete ké, wuné ti yaka kè yun mate na,» 'yite nde, a ta wo yotu ne ne nguru wene?» ²³ É Yesus yeṅsa nye ò nde: «Wuné wúla yun ke meneti waka, ma mi mbé mò kwey. Wuné botu be meneti maka, mi yeti mbé mò meneti maka na. ²⁴ Yori yi mi lépima nye wuné nde, wuné ta gwe ndi ke mọy mēbeyò mun ké. Keto ṅge wuné tí tike temò nde, yo gba mi mò te yi mi lépé nò kò na, wuné ta gwe ndi ke mọy mēbeyò mun.» ²⁵ É bo nje diyé nye nde: «Wé yò ba nda?» É Yesus yeṅsa nye ò nde: «Ma mi lêpi sendi nde ṅge, 'yo yeti yasi te yi mi òfiki lépó nye wuné metu hene ké na? ²⁶ Mi ne òdúya méyasi mete yi mi yakama lépó ke kasi yun, pèsò sendi mèlépi mete

yi beɲe wunɛ. Yasi wete, Mɔ te ε tomma mi njese kɔ, yo Mɔ te ε lepe ndi gbakasi. Meyasi mete yi mi wokuma ke numbu ne kɛ, yo ndi yite yi mi lepe mbe nye botu be meneti maka.» ²⁷ Bomɔ tɔ be ke duwe nde, a lɛpi kasi Da nye bo na. ²⁸ Dete, ε Yesus lepe nye bo nde: «Komɛ wunɛ ta si ηgba *Mɔnɔ mumɔ ke jeti tembidyɛ ke kwey kɛ, yo komete yi wunɛ ta nje duwe sendi nde, yo gba mi mɔ te yi mi lepe nɔ kɔ. Wunɛ mɔ nje duwe yey nde, mi ti kɛl yaɲa ne dyanɔ te yembe na, yasi wete, mi lɛpi meyasi mete yi Da tedya mi kɛ. ²⁹ Mi sine mɔ te ε njesa mi kɔ. A tɔ tike mi nyepɔ na, keto mi ke kelɔ yasi te yi nye nye mesosa kɛ metu hɛɛ.» ³⁰ Ke Yesus ma lepɔ dɛte kɛ, ε bomɔ budyate tike temɔ ne nye.

³¹ Ndana, ε nye lepe nye Beyuden bete be tikima temɔ ne nye baka nde: «Nge wunɛ kɛ mbombu tiko temɔ ke meɛpi membe metu hɛɛ, yite wunɛ gba bejɛke bembɛ. ³² Dete, wunɛ ta duwe lɛpi te yi lepe gbakasi. Lɛpi te mɔ kelɔ nde, wunɛ dɔkwe ke dɔyɔ bala.» ³³ ε bo yeɲsa nye nye nde: «Wuse benday be Abaraham, ko wuse tɔ pa dɔyɔ bala mumɔ wete yesɔ na. Keto nan yi we nje lepɔ nde, wuse ta duwe ke gba dɔyɔ bala nje dɔyɔ ne yotu su ne ηguru wusu kɛ?» ³⁴ ε nye yeɲsa nye bo nde: «Gbakasi yi mi lepe nye wunɛ kɛ: Mumɔ hɛɛ ε jɔɲna ke mɛbeyɔ, nye bala mɛbeyɔ. ³⁵ Yo nde, bala ti dɔy kpo ne kpo ke moy kandɔ na, yasi wete, yo mɔnɔ kandɔ diyɛ kpo ne kpo ke moy kandɔ. ³⁶ Nge be nde, mi *Mɔnɔ mumɔ sɔɲa wunɛ ke dɔyɔ bala, yite wunɛ ta duwe gbate ke dɔyɔ bala nje dɔyɔ ne yotu yun

ne nguru wun. ³⁷ Mi duwà nde, wunε benday be Abaraham, ko βεkɔ dεte, wunε ke sà nje te yi wo mi, keto mεlεpi mεmbe yeti ke nyiηε ke moy metemɔ mun na. ³⁸ Mi lépi mbe yasi te yi mi βεηma ke yi Saηmbe ké. Wunε kél ndi sendi yun meyasi mete yi wunε wokuma ne saηgwe te wun ké.» ³⁹ E bo yeηsa lepɔ nye nye nde: «Abaraham saηmbambɔ wusu.» E Yesus lepε nye bo nde: «Wunε má βeki benday be Abaraham, ma wunε ke kelɔ meyasi nda nye. ⁴⁰ Ma ndana, gba mi mɔ te ε lepima gbakasi nye wunε ke meyasi mete yi mi wokuma ke numbu Njambiyε ké, wunε ke sà nje te yi wo mi. Yinɔri Abaraham tì kele dεte na. ⁴¹ Wunε ke kelɔ mekele me saηgwe wun.» E bo lepε nye nye nde: «Wuse yeti βɔnɔ be wanja na. Wuse ndi ne saηgwe wεte, yo Njambiyε.» ⁴² E nye yeηsa nye bo nde: «Njambiyε má βeki saηgwe wun, ma wunε ke kwadyε mi, keto mi wúla ke yene nje nɔ, mi njà jakime nye, mi tì nje ne dεti te yembe na, yo nde, yo nye tome mi. ⁴³ Nge ba nje kelɔ yi wunε ti wóku yun lepi te yi mi lepε ké? Yo keto wunε yeti ne dεti te yi lenγwe metɔ wokɔ na. ⁴⁴ Gba saηgwe wun *Kum βeya mekele. Ma wunε ke kwadyε kelɔ meyasi mete yi saηgwe wun be ne mesosa kete ké. Nye mɔ wona βomɔ kande njombu yaηa. A yeti ne kasi ne gbakasi na, keto gbakasi yeti ke nye na. Kome nye kele ja ké, a lépi ndi yasi te yi pundε ndi ke moy temɔ ne, keto nye mɔ ja, yo nye bosa mɔ ja. ⁴⁵ Yasi wεte, ke be mi, wunε yeti ke tikɔ temɔ ne mi na, keto mi lépi yasi te yi be gbakasi. ⁴⁶ Nda ke njoka yun yakama tedye

nde, mi kelma yiṅa beya yasi kó? Ma nge be nde, yasi te yi mi lepe ké gbakasi, keto nge yi wune ti tíki temo ne mi ké? ⁴⁷ Mo te e be mo Njambiye, mo te ke biye to melepi me Njambiye, yo nde, yi wune ti biya yun to te ké, keto wune yeti yun botu be Njambiye na.» ⁴⁸ E Beyuden yeṅsa nye nye nde: «Yi wuse lepima nde, we gba *Mo Samari, we sendi ne beya sisin ke yotu ké, 'wuse kelma ja?» ⁴⁹ E nye yeṅsa nde: «Ko mi yeti mbe ne beya sisin ke yotu na, yo nde, mi luksa Saṅmbe, ma wune ke kpaló nje yeliye yun mi. ⁵⁰ Yasi wete, ke be mi, mi ti san nde, bomó luksa mi na. Yo ne wete mumo te e sa nde, bomó luksa mi, yo nye ke peso josi bomó. ⁵¹ Gbakasi yi mi lepe nye wune ké: Nge mumo bakidye melepi membe, ko a tí gwe na.» ⁵² E Beyuden nje lepo nye nye nde: «He duwa ndana yey nde, we ne beya sisin ke yotu. Abaraham gwa, botu be punja melepi me Njambiye ma gwe sendi, ma nge nje kelo yi we lepe nde: <Nge mumo bakidye melepi membe, ko a tí gwe> ké? ⁵³ We taka nde, we kwa saṅmbambo wusu Abaraham e gwa ko nde? Botu be punja melepi me Njambiye ma gwe sendi, we taka yo nde, we ba nda?» ⁵⁴ E nye yeṅsa nde: «Ige gba mi ne nguru wombe lukse yotu mbe, luksa yotu te yite gbelate. Yo Saṅmbe te yi wune lepe nde, nye Njambiye wun ko, yo nye ke lukse mi. ⁵⁵ Yasi wete, wune yeti ke duwe nye na. Ke be mi, mi ke duwe nye. Nge mi lepe nde, mi yeti ke duwe nye na, yite mi me mo ja nda wune. Yo nde, mi duwa nye, bakidye sendi melepi mene. ⁵⁶ Saṅmbambo wun

Abaraham ðikima take nde, a ta ðeɲe ɲgimɔ te yi mi ta nje kete ké, ε nye woke mesosa ðudfyate. Kumɔ ké, ε nye ðeɲe ɲgimɔ te gbate, ε nye sosa.»
⁵⁷ Ε Βeyuden lepe nye nye nde: «We ði pa kumɔ gbela mesew kamotan na, 'we nde, we ðeɲma Abaraham nde?»
⁵⁸ Ε Yesus yeɲsa nye ðo nde: «Gbakasi yi mi lepe nye wune ké: Piɲɔ te yi ðo ði pa ja Abaraham na, mi me mbe kete.»
⁵⁹ Ndana, ε ðo toke metari, né ðo lɔ ne nye. Yasi wete, ε nye soma kwɔ pundo ke mbanjo Njambye.

9

Yesus ke ðute misi me wete mbam

¹ Ndana, ke ɲgimɔ te yi Yesus ða ke toke nje kwɔ nɔ ké, ε nye ðeɲe wete mbam te ε jadya ndi ne ðibina misi kɔ. ² Ε ðejeke ðene diyε nye nde: «Yekele, keto ɲge yi mbam kɔ jadya ne ðibina misi ké? 'Yo keto yiɲa ðeya mekele mene ne ɲguru wene ho keto yiɲa ðeya mekele me sangwe ðene nyaɲgwe?»
³ Ε Yesus yeɲsa nde: «Yeti nde, nye ho sangwe ðene nyaɲgwe kelma yiɲa ðeya mekele na. Yo nde, a jadyikwe ne ðibina misi, né Njambye punje nyaɲgwe mekele mene ke yotu ne. ⁴ Ke ɲgimɔ te yi yesɔ ndi kete ké, wuse yákaɲgwe kelɔ mesay me mɔ te ε tomma mi kɔ. Tu me ke nje, ɲgimɔ te yi mumɔ ti yaka kelɔ se mesay na. ⁵ Piɲɔ te yi mi ndi ke meneti maka, mi mbe mejasi te yi paniye puyε nye ðotu ðe meneti.»
⁶ Ke nye ma si lepo ðete ké, ε nye sa meseri ke meneti bulɔ yo ne meseri lombε ke misi me mɔ ðibina misi ⁷ lepo nye nye nde: «Kendo ke weye misi mɔ ke Siloy.»

To Siloy nde Mɔ te yi bo tomma nye ko. E nye tamɛ kwɔ kɛ weye misi. A yɔkwɔ mate, a mɛ ke bɛɛɛ yasi nɛ ɲɛɛɛɛɛ. ⁸ Ndana, ɛ botu bete be dikima diyɔ wetɛ bɛnɛ mbam ko nɛ botu bete be dikima bɛɛɛ nye ke jɔmbɔ mɛyasi baka lɛpɛ nde: «'Yeti gba mbam ko ɛ dikima diyɔ metidye dikɪ jɔmbɔ mɛyasi ko na?» ⁹ E baɲa dikɪ lɛpɔ nde: «Yo nye.» Baɲa nde: «Ja, bɛnɛ nye bɔɲɲaɲɲɛ bɔɲɲaɲɲɛ.» E nye nɛ ɲɔguru wenɛ lɛpɛ nde: «Yo gba mi ko.» ¹⁰ E bo nje diyɛ nye nde: «Yo kwaɲnama nan yi misi mɔ butunama nɔ kɛ?» ¹¹ E nye yeɲsa nde: «Wetɛ mbam nde Yesu bulma mɛnɛti lɔmbɛ ke misi mɛmbɛ nje lɛpɔ nye mi nde: <Kɛn ke Siloy kɛ weye misi mɔ.> Mi ka. Ke mi ma si weye misi mɛmbɛ kɛ, ɛ mi kandɛ bɛɲna yasi.» ¹² E bo diyɛ nye nde: «Mbam te we?» E nye yeɲsa nde: «Mi ti duwe na.»

¹³ Ndana, ɛ bo bu mɔ te ɛ ba mbombu nɛ difina misi ko kɛ nɔ ke yi *Befariɲɛ. ¹⁴ Yasi yinɔri Yesu buɔl mɛnɛti butɛ nɛ misi mɛ mbam ko ke yesɔ *Saba. ¹⁵ Yori yi Befariɲɛ diyɛma sendi mbam ko yasi te yi kwaɲnama yi kelɔ nde, a bɛɲɲaɲɲɛ ndana kɛ. E nye lɛpɛ nye bo nde: «A lɔmbuma mɛsɔpɔ ke misi mɛmbɛ, ɛ mi kwɔ kɛ weye misi, ma ndana mi ke bɛɛɛ yasi.» ¹⁶ E baɲa Befariɲɛ dikɪ lɛpɔ nde: «Yeti Njambiye njesɛ nye na, keto a yeti ke jesɔ mboɲga te ɛ lɛpɛ kasi Saba kɛ na.» Baɲa dikɪma lɛpɔ yan nde: «'Mɔ mɛbeyɔ yakama kelɔ ka kwalɔ mɛyekambiye mɛte yikɛ yi nye kelma kɛ?» E bo baka ke bɛmbɛ.

¹⁷ E bo nje kwɔ sendi wolo diyɛ mɔ te ɛ ba mbombu nɛ difina misi ko nde: «We lɛpi yɔ nɛ

ηγε κε kasi mbam te? We lépi ne ηγε κε say te yi nye kelma bute ne misi mo ké?» E nye yeṅsa nde: «Nye mo punja melepi me Njambye.» ¹⁸ Ko bekum Beyuden ti kwadye jaye nde, mbam ko ba mbombu ne difina misi, jaye sendi nde, a njáki nje beṅna ndana na. Dete, e bo jeba sangwe bene nyanḡwe. ¹⁹ E *Befarisḡ diye bo nde: «Yoko mono wun yi wune lepe nde, a jadya ne difina misi ko? Yo kwanama nan yi nye me ke beṅe yasi ndana ké?» ²⁰ E bo yeṅsa nde: «Wuse ke duwe nde, yoko mono wusu, duwe sendi nde, a jadya ne difina misi. ²¹ Ndi nde, yi lepo ne yasi te yi kwanama nde, a beṅnanḡwe ndana ne mo te e butuma misi mene ko, wuse yeti ke duwe yaṅa kete na. A me mumo, wune diya ndi nye, nye ne ηguru wene ta yeṅsa nye wune.» ²² Sangwe bene nyanḡwe yeṅsangwe dete, keto bo ba ke kamba bekum Beyuden, keto bekum Beyuden ma nye ηḡiṅ nde, ηḡe mumo jaye ke mbombu bomo nde, Yesu nye *Krist, ko mo te ti nate se mbanjo mewesidya man wete yeso na. ²³ Yo keto te yite yi sangwe bene nyanḡwe lepima nde: «A me mumo, wune diya ndi nye» ké.

²⁴ Dete, e *Befarisḡ basidye jeba mbam ko lepo nye nye nde: «Lepo gbakasi nye wuse ke mbombu Njambye. He duwa nde, mbam te mo mebeyo.» ²⁵ E nye nje yeṅsa nde: «Ḳḡe be nde, nye mo mebeyo, mi yeti ke duwe na, siya yasi te yi mi duwa, yo nde, mi ti be ke beṅe yasi ne mbombu na, ma ndana mi me ke beṅe yasi.» ²⁶ E bo diye nye nde: «A kelma yasi te nda ke yotu yo? A kelma nan bute ne misi mo?» ²⁷ E

nye yeṅsa nye bo nde: «Mi ma si lẹpọ yasi te yi kwanama ké nye wunε, ma wunε t̄i kwadye wokọ na. 'Wunε kwádyikwe nde, mi kálangwe yekidyē sendi nye wunε keto nge? 'Wunε sendi ke kwadye nje be bejeko bene?» ²⁸ E bo toye nye lẹpọ nde: «Yo gba we be jeko wene, ke be wuse, wuse su bejeko be Mọyisi. ²⁹ Wuse duwọ su nde, Njambiyε lẹpinama nye Mọyisi. Ma ke be mbam te yoko, ho a wúla we nje nọ, wuse yeti ke duwe na.» ³⁰ E mbam te ε bọ mbombu ne dífina misi kọ yeṅsa nye bo nde: «Yo gba yasi te yi ngbakima yí wokọ nde, ho a wúla we nje nọ, wunε yeti ke duwe na, ma yo nye bute misi membe. ³¹ Wuse duwọ nde, Njambiyε ti jáya mēngweta me botu mēbeyo na. Yasi wete, a jáya mēngweta me mọ te ε kane nye tu ne yeso, kelo yasi te yi nye Njambiyε kwadye ké. ³² Kande ne betomba mumọ wete ne wete t̄i pa wokọ wete yeso nde, wete mumọ butuma misi me mọ te ε jadya ne dífina misi kọ na. ³³ Má beki nde, yeti Njambiyε tome mbam te njese na, ma nye t̄i kele yaṅa na.» ³⁴ E bo yeṅsa lẹpọ nye nye nde: «Kande yi bo ma jáki ne we kumọ ndana we ke moy mēbeyo ne pitik, yasi te nda yi we ta tedye wuse ké?» E bo dufye nye punje kenje sẹ.

³⁵ Yesus wokuma nde, bo dufya mbam te ε bọ mbombu ne dífina misi kọ. E Yesus sanḡwa ne nye kwọ diyε nye nde: «'We ke tikọ temọ ke yi *Mọnọ mumọ?» ³⁶ E nye yeṅsa nde: «Nyangwe mbam, Mọnọ mumọ te mbete ba nda? Lẹpọ, né mi tiki temọ ne nye.» ³⁷ E Yesus lẹpe nye nye nde: «We ma beṅe nye, yo gba nye ε ke lẹpina ndana

nyε wε kɔ.» ³⁸ Ε mbam lεpε nde: «Nyanɔwε mbam, mi ke tiko temɔ nε nyε.» Ε nyε kwɔ kuse mεbɔŋ ke mbɔmbu Yesus kanɔ nyε.

³⁹ Ε Yesus nje lεpɔ nde: «Mi njɔ ke meneti maka, nε jɔsi bε kete, nε botu bεte bε yeti ke bεŋε yasi baka bεŋ yasi, nε botu bεte bε ke bεŋε yasi baka nje bε nε dɪbina misi.» ⁴⁰ Ke baŋa *Befarisɔ bεte bε bɔ bene bε Yesus baka ma wokɔ dεte kε, ε bo diyε nyε nde: «'Yite nde, wuse sendi, misi musu dɪbinate?» ⁴¹ Ε Yesus yeŋsa nyε bo nde: «Misi mun mɔ bεki dɪbinate, ma wunε yeti nε mεbeyɔ na. Yasi wεtε, wunε ke lεpɔ ndana nde: <Wuse ke bεŋε yasi kimɔtε,> dεte mεbeyɔ mun ta dɪyɔ bɔnε ke to yun.»

10

Kasi kimɔ mɔ bakidya besam

¹ Yesus njɔ ke mbɔmbu lεpɔ nde: «Gbakasi yi mi lεpε nyε wunε kε: «Mɔ te ε diyε kinε kwɔ nε numey kakwε besam yɪ nyiŋε nɔ ke mɔyε na, ηγε nyε kpalɔ kwɔ nε wεtε nje dεlε, mɔ te mɔ gubɔ, nyε nyanɔwε mɔ kelna bεya mεkele. ² Yo nde, mɔ te ε kwɔ nε numey nyiŋε nɔ ke mɔy kakwε, mɔ te mɔ bakidya besam. ³ Sanjele te ε dɪyε ke numey kakwε kɔ bɪta numey nyε nyε, wε bεŋa kε, besam ke wokɔ men nε. A mɔ jeba bo wεtε wεtε nε dɪnɔ dyan ηgbɔsɔ bo pundɔ nɔ. ⁴ Nge nyε si punje besam bene hεnε dεte kε, a ma kwɔ mbɔmbu, bo ke kɔŋ nε, keto bo ke duwε men nε. ⁵ Yasi wεtε, ko bo yeti nε dεti te yi bεŋwε gbela mumɔ na, bo ta kambɔ nyε lɔndɔ kε nε nan, keto bo yeti ke duwε men gbela bɔmɔ

na.» ⁶ Yesus lepinama ne nje kano d'ete nye bo, yasi wete, bo ti biye to yasi te yi nye lepima nye bo ke na.

⁷ E Yesus nje lep'o sendi nye bo nde: «Gbakasi yi mi lepe nye wune ke: Mi mbe numey te yi besam kwa kete yi nyiye no ke moy kakwe ke. ⁸ Bomo hene be kandima nje ne mi baka botu be gubo, bo botu be nyanngwe kelna beya mekele. Yasi wete, besam ti lenngwe meto ke men yan na. ⁹ Mi mbe numey, nge mumo nyiye ne nje te wombe, a ta ju. A ta nyiye pund'o dolo medye te yi dye. ¹⁰ Siya yasi te yi mo gubo nje kelo, yo ndi gubuna yasi, ndi wonate ne girisate. Mi nja mbe, ne besam be ne jonngwe, ne bo jonna ke moy nyenngwe. ¹¹ Mi mbe kimo mo bakidya besam. Kimo mo bakidya besam nyeki jonngwe dyene keto besam bene. ¹² Yasi wete, mo te e nje bakidye besam keto moni ko yeti gba mo bakidya besam na, keto besam yeti besam bene na. Nge nye beje ngwey ke nje, we beta, a tikima besam sedye kwa, ngwey ma dya biye baña, bari ma si wanja kwa. ¹³ Mo te e nje bakidye besam keto moni ko sedyikwe kwa, keto yo ndi keto moni yi nye bakidye besam, yeti kasi ne ne bo na. ¹⁴ Mi mbe kimo mo bakidya besam. Mi ke duwe besam bembe, besam bembe ke duwe sendi mi. ¹⁵ Yo sendi d'ete nda yi Da ke duwe mi, mi sendi ke duwe nye. Mi ke nye jonngwe dyembe keto besam bembe. ¹⁶ Mi ne baña besam bembe be yeti ke moy kakwe te yike na. Mi yakanngwe ngboso sendi bo nje no. Bo ta wok'o men mbe, bo ma nje be ndi kuru besam

wete nè mɔ bakidyɔ yan wete. ¹⁷ Da kwádyikwe mi, yo keto mi ke nye jonɔwe dyembe yí ladye bɔ sendi yo ne kɔkɔ. ¹⁸ Kine mumɔ wete ne wete ε yakama pesɔ jonɔwe dyembe na. Yasi wete, yo mi ne nguru wombe ke nye jonɔwe dyembe. Mi ne deti te yi nye jonɔwe dyembe, mi sendi ne deti te yi bɔ yo ne kɔkɔ. Yo Saɔmbe lepe nde, mi kél dete.» ¹⁹ Ε μελεπι menɔri kele nde, Beyuden bákanɔwe sendi wolo ke bembe. ²⁰ Ε budya bomɔ ke njokate lepe nde: «A ne beya sisin ke yotu, a ke kɔnɔ ne boku. Keto nge yi wune lenɔwe meto ke yasi te yi nye lepe ké?» ²¹ Ε baɔa lepe yan nde: «Mɔ te ε ne beya sisin ke yotu kɔ ti lépinanɔwe deke na. 'Beya sisin ne deti te yi kelo nde, mɔ díbina misi bɛɔnanɔwe nde?»

²² Bo bɔ ke kelo jesɔ yí take ne yesɔ te yi bo kanma ne mbanɔ Njambye te ε Yerusalem nye Njambye ké. Yo bɔ ke ngimɔ abekata. ²³ Yesus bɔ ke yombila ke mɔy mbanɔ Njambye ke mbeɔ te yi bo díkima jeɔa nde Nje Salomɔn ké. ²⁴ Ndana, ε Beyuden nje lito nye lepo nye nye nde: «'We kwádyikwe nde, wuse díy ne meso ke temo kumɔ ke ngimɔ te yin? Nge be nde, yo we *Krist, lepo ne saɔsaɔ nye wuse.» ²⁵ Ε Yesus yeɔsa nye bo nde: «Mi ma si lepo nye wune, ma wune yeti ke tiko temo ke melepi mete na. Mekele mete yi Saɔmbe nye mi deti nde, mi kél ké ke tedye mi nye wune. ²⁶ Yasi wete, wune yeti ke tiko yun temo ke yembe na, keto wune yeti ke njoka besam bembe na. ²⁷ Besam bembe ke wokɔ men mbe, mi ke duwe mbe bo, bo ke

benḡwε sendi mi. ²⁸ Mi ke nye mbe bo jonḡwε te yi kpo ne kpo, ko bo tí gwe yambile na. Sendi, ko mumo wete ne wete tí suko bo ke mebo membe na. ²⁹ Saḡmbe, mo te ε nya mi bo ko kwā bomo hene, ko mumo wete ne wete yeti ne deti te yi suko bo ke mebo me Da na. ³⁰ Sine Da ndi kiya yasi wete.»

³¹ Ndana, ε Beyuden toke sendi metari wolo, né bo lū ne nye wo. ³² Ε Yesus yeḡsa nye bo nde: «Mi kelma budya kimō mekele mete yi Da lepima nde, mi kēl ké ke misi mun, ma ke njoka mekele mete, wune kwádyikwe lū mi ne metari wo keto mekele te yeḡ?» ³³ Ε bo yeḡsa nye nye nde: «Wuse ti kwádyikwe lū we ne metari wo keto wete kimō mekele na, yasi wete, wuse kwádyikwe lū we ne metari wo, keto we ke gbuto ne Njambiyε, keto gbela we mumo ke kpalo lepō nde, we Njambiyε!» ³⁴ Ε Yesus yeḡsa nye bo nde: «'Yo yeti gba ketinate ke mekana me membonḡa mun nde: <Njambiyε lepima nde: Wune benjambiyε na?» ³⁵ Wuse duwā nde, mumo ti yaka soḡe yasi te yi yo ma be ketinate ke mekana me Njambiyε ké na. Ma ḡge Njambiyε jeba botu bete be melepi mene lepina ma nye bo baka nde benjambiyε, ³⁶ keto ḡge yi wune nje lepō gba ne mi mo te ε Da tokuma tomō njese ke meneti maka ko nde, mi ke gbuto ne nye, keto mi lepima nde, mi Mōno wene ké? ³⁷ ḡge mi diyε kine kelō mekele me Saḡmbe na, komete, wune tí tiki temō ne mi na. ³⁸ Yasi wete, ḡge be nde, mi ke kelō mekele me Saḡmbe, ko beko nde, wune tí tike temō ne mi na, wune yêkidya tikō temō ke

mekete mete yi mi kele ké, né wune duwe kimote kè nò mbombu nde, Da ke yembe, mi sendi ke yene.»

³⁹ Ndana, ε bo kala są nje te yi biye nye, yasi wete, ε nye bola kwà. ⁴⁰ Ε nye duwe ne kòkò kè ke nginje Yurdę, ke mbey te yi Jan ma kánda topuna bomò ke móròku kete ké. Ε nye kwà dıyo mate. ⁴¹ Ε bomò budyate nje ke yene. Ε bo diki lepò nde: «Jan tı kele ko meyekambıye wete ne wete na, yasi wete, yasi hene te yi nye lepıma ke kasi mbam kò ké, gbakasi.» ⁴² Ε bomò budyate tike temò ke yi Yesus ke mbey yınòri.

11

Yesus ke womıye Lasar

¹ Wete mbam nde Lasar balma ne kòn. A bą mò Betani, dya Mariya bene man wene Marta. ² Yo bą Mariya te ε lombuma lobında ke mekol me Kumande Yesus tıto yo ne nyınò to ne kò. Yo dıyombu dıyene Lasar kòne. ³ Ε bedıyombu bene baka yıba tome mumò kè lepò nye Yesus nde: «Nyangwe Kumande beıa, sòı temò wò ke kònò.» ⁴ Ke Yesus ma woko dıete ké, ε nye lepe nde: «Kòn te yeti kòn sòı na, yasi wete, yo kòn te yi Njambıye ta tedıye nyangwe dıeti meluksa mene, né Mònò wene be ne meluksa ke kòn te.»

⁵ Temò Yesus bą ke yotu Marta bene man bı dıyombu dıyan Lasar. ⁶ Ke nye ma si woko kasi kòn Lasar ké, ε nye nje kwanđıye sendi metu yıba ndi ke mbey te kome nye bą ké. ⁷ Ke kòıte, ε nye lepe nye bejeki bene nde: «Wuse yòkwe ne kòkò kè Yuda.» ⁸ Ε bejeki lepe nye nye nde: «Yekele,

kõnte tĩ pa kiko na, Beyuden kwadya lụ wε ne metari wo, ma ndana 'wε ke kwadye yõkwε ne kõkõ kè sendi mate nde?» ⁹ E nye yejisa nde: «'Yeso wete yeti ne hawa kamõ jõ yiba na? Nge mumõ kendε ne yeso, a yeti ke bomiye baki na, keto a ke beje mejasi me yeso. ¹⁰ Ma yasi wete, nge mumõ kendε ne tu, a ke bomiye baki, keto a kine mejasi ke yotu ne na.» ¹¹ Ke nye ma si lepõ dεte kέ, ε nye nje lepõ nye bo nde: «Sõ wusu Lasar ke jakõ, yasi wete, mi ta kè jeme nye.» ¹² E bejεke lεpe nye nye nde: «Nyangwe Kumande, nge be nde, a ke jakõ, yotu ne ta ngbanjõ lalε.» ¹³ Yasi yinõri Yesus lεpi ne kasi sõj Lasar. Yasi wete, ke yan, bo takima yan nde, a lεpi ne gbela jakõ. ¹⁴ Dete, ε Yesus nje lepõ ne gbas gbas nye bo nde: «Lasar ma gwe. ¹⁵ Ma nge mi beje wunε dεke kέ, mi ne mesosa, keto mi tĩ be ke mbey te na. Dete, wunε ta nje tiko temõ ne mi. Yasi wete, he kên mate.» ¹⁶ Ndana, ε Tomasi te yi bo dikiima jeba sendi nde Beadan kõ lεpe nye njõj ne nde: «Wuse sendi, he kên mate, né sine be Nyangwe Kumande kè gwe mate.»

¹⁷ Ke Yesus ma dya kέ, a njaki dolõ nde, yo me metu yini yi bo pumbuma ne Lasar kέ. ¹⁸ Betani bā ke kekɪ Yerusalem, njokate tĩ kumε kilometa yitati na. ¹⁹ Dete, ε Beyuden budyate nje beje Marta bene Mariya ke sõj dyaõmbu dyan yĩ nye bo menjite.

²⁰ Ndana, ke Marta ma woko nde, Yesus ke nje kέ, ε nye kwā kè sangwa ne nye, ε Mariya diye ne ke tũ. ²¹ E Marta lεpe nye Yesus nde: «Nyangwe Kumande, wε má beki waka, ma

dyombu dyembe tĩ gwe na. ²² Yasi wete, mi duwã nde, ko ndana yasi hene te yi we ta diye Njambiyẽ, a ta nye we yo.» ²³ E Yesus lepe nye nye nde: «Dyombu dyo ta womiyẽ.» ²⁴ E Marta yensa nye nye nde: «Mi duwã nde, a ta womiyẽ kome bemuŋ ta womiyẽ no ke njena yeso siyna mboko kẽ.» ²⁵ E Yesus lepe nye nye nde: «Mi mbe mo womiya bemuŋ, mi sendi jongwẽ. Mo te e tike temo ne mi, mo te ta ju, ko beko nde, a gwãki. ²⁶ Sendi, mumo hene e jona tiko temo ne mi, ko mo te tí gwe na. 'We ke tiko temo ke lapi te nde?» ²⁷ E Marta yensa nye nye nde: «J, Nyangwe Kumande. Mi ma tiko temo nde, we *Krist, Monõ Njambiyẽ, yoko yi ba nde, a yãkanawe nje ke meneti maka ko.»

²⁸ Ke nye ma si lepo dte kẽ, e nye kwã mbombila kẽ lepo nye maŋ wene Mariya nde: «Yekele ma dya, a ke jeba we.» ²⁹ Ke Mariya ma woko ndi dte kẽ, e nye teme ne nget kwã kẽ pe yi Yesus. ³⁰ Yinõri Yesus tĩ pa nyiŋe moy dya na, a ba ndi ke mbey te yi Marta ka sangwa ne nye kẽ. ³¹ Ndana, ke Beyuden bete be ba bene be Mariya ke tu ke nyena nye menkite baka ma bene nde, a temma ne nget pundo kẽ, e bo bengwe nye, take nde, a ken ke bonson kẽ lelo.

³² Ke Mariya ma kumo ke mbey te yi Yesus ba kete, kanje misi bene ne nye kẽ, e nye bale ke mekol mene lepo nye nye nde: «Nyangwe Kumande, we má beki waka, ma dyombu dyembe tĩ gwe na.» ³³ Ke Yesus ma bene Mariya ke lelo, bene Beyuden bete be nja bene be Mariya ke lelo sendi kẽ, e ngambi son kwã nye, e metakina nje

nye ke temo. ³⁴ E nye diye bo nde: «Wune pumbu nye we?» E bo yensa nye nye nde: «Nyangwe Kumande, inja beta.»

³⁵ E Yesu lele. ³⁶ E Beyuden diye lero nde: «Ne beta ndi, a ba ke kwafye nye budfyate.» ³⁷ E bana ke njokate lere yan nde: «'Gba mbam ko e butuma misi me mo dibina misi ko, ma nye ti yaka kelo nde, Lasar ti gwa ki na?»

³⁸ E ngambi soji basidye kwa Yesu, e nye kwa ke bojsoji. Bojsoji te ba nguku tari, bo bojma wete tari dibo ne numbu te. ³⁹ E Yesu lere nde: «Wune njeta tari soje.» E Marta te dyombo ne Lasar te e gwa ko lere nye nye nde: «Nyangwe Kumande, a me ke numbo ndana, keto yo me metu yini yi bo pumbuma ne nye ke.» ⁴⁰ E Yesu lere nye nye nde: «'Mi ti lere nye we nde, nge we tike temo ke leri te yi mi lere ke, we ta beta nyangwe deti meluksa me Njambiyen na?» ⁴¹ Ndana ke, e bo njeta tari soje. E Yesu kanje misi kenje kwey lero nde: «Da, mi ke nye we wosoko, keto we ma woko menkweta membe. ⁴² Yo nde, mi duwa mbe nde, we ke woko menkweta membe kpo ne kpo. Yasi wete, mi leri yike keto ngil te yike yi ma wesidya ke keki mbe ke, ne bo tiki temo nde, yo we tome mi njese.» ⁴³ Ke nye ma si lero dete ke, e nye kembidya lero ne men ke kwey nde: «Lasar, pundo.» ⁴⁴ E mo te e ba ndana munte ko punde, mebo ne mekol boynate ne melambo, to ne mbombo ba sendi boynate ne wete pel kando. E Yesu lere nye bomo nde: «Wune soja meyasi menori ke yotu ne, tiko nye, na kwa.»

Nyangwe botu be mison Beyuden ke

sanɔwe ngin sunɔwe ne Yesus

⁴⁵ Beyuden budɔyate be nɔa ke yi Mariya baka beɔma yasi te yi Yesus kelma ké, ε bo tike temo ke yene. ⁴⁶ Yasi wete, baɔa ke njokate kwanma kè dolo *Befariɔ yekidye yasi te yi Yesus kelma ké nye bo. ⁴⁷ Ndana, ε bekum be botu be nyena sadaka nye Njambiye nè Befariɔ wesidye botu bete be ba ke njon botu be nyangwe josi Beyuden baka lepo nde: «He ta kelo yike nan, keto mbam ko ke kelo budya meyekambiyε? ⁴⁸ Ma nge wuse beɔe ne misi nde, a kén mbombu yi kelo mekele mete, bomo hene ta tiko temo ke yene, we béɔa, botu bete be diye ne meneti me Rom baka ta nje yangile mbanjo Njambiye su ne kando dyusu.»

⁴⁹ Ndana, ε wete ke njoka yan nde Kayif ε ba nyangwe kum botu be nyena sadaka nye Njambiye ke sew te ete ko lepe nye bo nde: «Ko gba wune kine dyongɔ na! ⁵⁰ Wune yeti ke duwe nde, yo kimote pe yun nde, mumo wete gwâki ke numbu kando, laɔsa nde, bo girisa ndingele kando na?» ⁵¹ Yinori yi Kayif lepima ké, yo ti wula ke dyanɔ dyene ne nguru wene na. Yo nde, a lepi keto a ba nyangwe kum botu be nyena sadaka nye Njambiye ke sew te ete, ε nye punje lepi te yi wulma ke numbu Njambiye yi ba nde, yo ta kelna ké. ε nye kande si lepo nde, Yesus yakanɔwe gwe keto kando dyan Beyuden. ⁵² Ma yo ti be ndi keto kando Beyuden bepo na, yasi wete, yo ta be sendi yi sanɔwe bono be Njambiye be diye membey ne membey, né bo nje be ndi

njon wete. ⁵³ Kande yeso te, ε bo nye n̄gin yí s̄a n̄e n̄je te yi bo yakama wo n̄e Yesus. ⁵⁴ Dete, Yesus t̄i yombila punje se yotu ke njoka Beyuden na. Yasi wete, a n̄j̄a d̄uwe komete kw̄a k̄e ke poku meneti mete yi k̄e k̄eki kon̄gor k̄é, ke wete d̄ya nde Efrayim. Ε nye kw̄a d̄iȳo mate bene bejeki bene.

⁵⁵ Jeso *Paska Beyuden b̄a ke wuta, ε bud̄ya bom̄o tem̄e ke med̄ya yí k̄e pe Yerusalem, yite jeso t̄i pa kande na. Bo kandima kw̄a, né bo pa k̄e weya sembo ben̄gwe m̄embonga me mison yan. ⁵⁶ Ε bo d̄iki s̄a Yesus, d̄iki lep̄o diyna tand̄e yan ke mban̄jo Njambiȳe nde: «N̄e b̄é̄na nan? N̄e táka gba nde, a ta n̄je ke jeso wa?» ⁵⁷ Yin̄ori bekum be botu be nyena sadaka nye Njambiȳe nè *Befaris̄e ma lep̄o nye bom̄o nde, n̄ge wete mum̄o duwe mb̄ey te yí Yesus d̄iȳe kete k̄é, nè nye k̄en lep̄o, né bo k̄e biy nye.

12

Mariya ke lomb̄e lobinda ke

*mekol me Yesus
(Mt 26; Mk 14)*

¹ Pin̄o te yi jeso *Paska buk̄w̄a metu yitan jo wete, ε Yesus kw̄a k̄e ke Betani, ke d̄ya te kom̄e Lasar te yi nye jon̄gwa ke njoka bemun̄ ko d̄ikima d̄iȳo k̄é. ² Kum̄o mate, ε bo kele med̄ye jeba n̄e nye. Marta b̄a n̄e mesay me kabina med̄ye nye bom̄o. Lasar b̄a sendi ke njoka botu bete yi bo b̄a ke mb̄ey med̄ye bene be Yesus baka. ³ D̄iȳo k̄é, ε Mariya b̄u wete ndaki n̄e yin̄a lobinda te yi d̄ye bud̄ya moni yaka lita ke bembe. Yo b̄a

ne sengeleŋ, bo tĩ pa pule yo ne yiŋa yasi na. E nye bu nje lombɛ ke mekol me Yesus kwa titɔ yo ne nyiŋɔ to ne. E tul te si ngangile ndingele tu. ⁴ E Yudas Iskariyot te wete jekɛ Yesus, yɔko e ta dyaŋgwe nye ko lɛpe nde: ⁵ «Keto nge yi bo tĩ dyaŋgwe lobinda te yike yi yaka buyɔ mɔni te yi bo gbo ne mɔ mesay ke metu mesay gomay yitati yĩ kame ne botu be ngwete kɛ?» ⁶ Yinɔri yi Yudas lepima kɛ, yo yeti keto a ne kasi ne botu be ngwete na. A lɛpi dɛte, keto nye mɔ guɔɔ. Yo nye diki bakidye kpongi mɔni. A dikima nye bo ke yasi te yi bo dikima komɔ ke moyte kɛ. ⁷ E Yesus nje lɛpɔ nde: «Pa tikɔ nye ne sem. Tiko, na bakidye yo ladye ne yesɔ te yi bo ta nye ne mi ke boŋsɔŋ kɛ. ⁸ Yo nde, wune botu be ngwete ke diyɔ metu hene ke kiya mbey. Ke be mi, mi tĩ diyɔ mbe sine wune ke kiya mbey metu hene na.»

⁹ Beyuden budyate wokuma nde, Yesus womete ke Betani. E bo kɛ, yeti ndi keto Yesus nyepɔ na, yasi wete, bo ka sendi, nɛ bo kɛ beŋ Lasar te yi Yesus jɔŋgwa ke njoka bemuŋ ko. ¹⁰ Ndana, e bekum be botu be nyena sadaka nye Njambiyɛ nye nŋin nde, bo ta wo sendi Lasar, ¹¹ keto nyaŋgwe mekele mete yi kelnama ke yotu ne kɛ ke kelɔ nde, budya Beyuden tũm koŋ ndana ne bo tikɔ temɔ ke yi Yesus.

Yesus ke dya ke Yerusalem

(Mt 21; Mk 11; Lk 19)

¹² Misi pupɛ nyaŋgwe nŋil bete be nja ke jeso *Paska baka wokuma nde, Yesus ke nje ke Yerusalem. ¹³ E bo pesɛ mbɔru mebaŋa yĩ kɛ

sosa ne nye. E bo dfiki kembidya nde: «*Hosana! Baba Mboko nyêki mekombila nye yoko e nje ne dino dyene nje namo kando IsarayeI ko!»
 14 Yesus dolma wete mono tofu, e nye bende nye diyɔ te beɲgwe yasi te yi yo ketinate ke mekana me Njambiyɛ kɛ. 15 Yo ketinate nde: <ɲɔndu Siyɔɲ,*f1* we ti kambi yaɲa na. Beɲa kumande wo bendima mono tofu yi nje no.> 16 Ke ɲgimo te yinɔri bejeke be Yesus ti woke to meyasi mete yi ba ke kwanɲa kɛ na. Yasi wete, ke Yesus ma nje yokwe ke dyobo bu meluksa mene kɛ, e bo nje take duwe nde, yasi te yi mekana me Njambiyɛ dikima lepɔ no kɛ ba ke kasi ne. Bo nja duwe sendi nde, gba meyasi mete yi bo kelma kɛ, bo kelma yo keto ne. 17 Ke ɲgimo te yi Yesus jebama ne Lasar jɔɲgwe ke njoka bemuɲ punje ke boɲɔɲ kɛ, budya bomɔ ba kete. E bo dfiki yekidye yasi te yi bo beɲma kɛ. 18 Yo keto te yite yi ɲgil bomɔ ka kɛ sosa nye kɛ. Bo wokuma kasi meyekambiyɛ menɔri yi nye kelma kɛ. 19 Ndana, e *Befarisɛ lepɛ tande yan nde: «Ne bɛɲa, yasi te yi wune yakama kelɔ sendi ndana yeti se na. Bomɔ hene ma lekwe kɛ ke koɲ ne.»

Baɲa Begrek ke kwadye lepina

bene be Yesus

20 Baɲa Begrek ba ke njoka botu bete be ka ke Yerusalem yi kɛ kano Njambiyɛ ke jesɔ *Paska baka. 21 E bo kɛ ke yi Filip te mo Betsayda ke Galile. E bo ɲgweta ne nye lepɔ nde: «Nyangwe mbam, wuse ke kwadye beɲe Yesus.» 22 E Filip

kè lɛpɔ nyɛ Andere, ε ɓo hɛnɛ yiɓa nje kwɔ kè lɛpɔ nyɛ Yesus.

²³ Ε Yesus yɛnsa nyɛ ɓo nde: «Ŋgimɔ ma dya, ŋgimɔ te yi Njambyɛ ta punjɛ nɛ meluksa mɛ *Mɔnɔ mumɔ yey. ²⁴ Gbakasi yi mi lɛpɛ nyɛ wunɛ kɛ: Nge mbumɔ mbusa t̄i pa kè kɛ mɛnɛti pa gwe na, yo ta ɓɔnɛ ndi wɛtɛ. Ma yasi wɛtɛ, nge yo pa gwe, yo ta nje wumɔ budya mɛmbumɔ. ²⁵ Mɔ te ε kwadyɛ kambidya nɛ jonɔwɛ dyɛnɛ nɛ ŋgom ŋgom kɔ ta dimbidye yo. Ma yɔkɔ ε diyɛ kinɛ kambidya nɛ jonɔwɛ dyɛnɛ nɛ ŋguru wɛnɛ kɔ ta ɓɛ nɛ jonɔwɛ te yi kpo nɛ kpo. ²⁶ Mumɔ hɛnɛ ε kwadyɛ kelɔ mɛsay nyɛ mi, mɔ te yakanɔwɛ ɓɛnɔwɛ mi. Kɛ mbɛy te yi mi diyɛ ketɛ, mɔ mɛsay womɓɛ ta diyɔ sendi ketɛ. Nge mumɔ kelɛ mɛsay nyɛ mi, Da ta lukse nyɛ.

²⁷ «Ndana temɔ mbɛ dɛkɛ nɛ habubu, mi duwɔ nde, mi ta lɛpɔ nɛ nge? 'Mi lɛpi ka nde: Da jonɔwɛ mi kɛ yasi te yi kwadyɛ dya mi ndana kɛ? Kɔ na, ketɔ yo ketɔ te yite yi mi njɔ nɔ kɛ mɛnɛti maka. ²⁸ Da, kelɔ nde, ɓomɔ lɔksa d̄inɔ dyɔ.» Ndana, ε ɓo wokɛ yiɲa mɛn kɛ wulɛ dyɔɓɔ lɛpɔ nde: «Mi ma kelɔ nde, ɓomɔ lɔksa d̄inɔ dyɛmbɛ. Mi ta ɓasidyɛ kelɔ nde, ɓo lɔksa sendi yo.» ²⁹ Ŋgil botu ɓɛtɛ ɓɛ ɓɔ womɛtɛ wokɔ mɛn yinɔri ɓaka lɛpima nde: «Mbiyɔ lumma.» Baɲa nde: «Wɛtɛ jaki Njambyɛ lɛpinama nyɛ nyɛ.» ³⁰ Ε Yesus yɛnsa nde: «Mɛn te yi lɛpinama wulɛ dyɔɓɔ kɛ ti lɛpinanɔwɛ ketɔ mbɛ na, yo lɛpinanɔwɛ ketɔ yun. ³¹ Ŋgimɔ te yi Njambyɛ ta pɛsɔ nɛ jɔsi botu ɓɛ mɛnɛti maka kɛ ma

dya. Ndana Njambiyε ta dufye *Kum mēneti maka soŋε. ³² Pε yembε, kε bo si nɔba mi kε jεti tēmbidye kε kwey, mi ta dule bomō hene njese kε yembε.» ³³ Yesus lēpi yinōri yī tedye ne kwalō soŋ te yi nye ta saŋgwa nō kē. ³⁴ ε nɔgil bomō yeŋsa nye nye nde: «Wuse wokuma su kε mēkana mε mēmbonɔga mε Njambiyε nde, *Krist ta dīyo kpo ne kpo. Ma nan yi wε nje lēpō yo nde, bo yākanɔwe nɔba *Mōnō mumō kε jεti tēmbidye kε kwey kē? Mōnō mumō te ete ba nda?» ³⁵ ε Yesus nje lēpō nye bo nde: «Mējasi ndi kε njoka yun yi yaka mōnō nɔgimō. Piŋō te yi yo ndi kε panō dεte kē, wunε kēndi kε puyε te, kambō yitil mε nje nɔbakε wunε. Yo nde, mō te ε kendε kε mōy yitil kō kēndi tukute. ³⁶ Kε nɔgimō te yi mējasi ndi kε panō kε njoka yun kē, wunε tiki temō kε mējasi mεte, né wunε bε botu bε mējasi.» Kε Yesus ma si lēpō mēyasi mēnōri kē, ε nye kwā dūwε womεte kē mbombu yan kē soma.

³⁷ Ko bεkō nde, a kelma budya mēyekambiyε dεte kε misi mε bomō, bo tī tike temō ne nye na. ³⁸ Yo kwanɔnama dεte, né mēlēpi mεte yi Esayi te mō punja mēlēpi mε Njambiyε lēpima kē si tondu. A lēpima nde: <Baba Mbokō, ma nda tikima temō kε yasi te yi wuse lēpima kē? Sendi, 'Baba Mbokō tēdya nda dεti nε?> ³⁹ Ko, ma bo ti yaka tiko temō na, keto lēpi te yi Esayi lēpima sendi kē. A lēpima nde: ⁴⁰ <Njambiyε ma dībō misi man, dεse mētemō man, kambō bo mε nje bεŋε mēyasi, bo mε nje bε ne dyanō, bo mε nje yeŋsa temō, ma nye nje sidye kōn yan.> ⁴¹ Esayi

njáki lẹ̀pọ̀ mẹ̀yási mẹnòrí kẹ kási Yesus, kẹto a ẹ̀ẹ̀nma mẹ̀lúksa mẹnẹ. ⁴² Kọ ẹ̀kọ ẹ̀fẹte, ẹ̀nà Ẹ̀yudẹn ẹ̀dúfate tíkima temọ kẹ yi Yesus. Yasi wẹte, ẹ̀o tí jaye punje yo kẹ misi mẹ ẹ̀omọ na, kamba *Befariş mẹ nje lẹ̀pọ̀ nde, ẹ̀o tí nata se mbanjọ mẹwesiđya na. ⁴³ Bekum Ẹ̀yudẹn ẹ̀aka kelma ẹ̀fẹte, kẹto ẹ̀o kwadya nde, ẹ̀omọ lúksa ẹ̀o kwà mẹlúksa mẹte yi Njambiyẹ yakama lukse nẹ ẹ̀o kẹ́.

⁴⁴ Ndana, ẹ Yesus lẹ̀pẹ nẹ mẹn kẹ kwey nde: «Mọ te ẹ tike temọ nẹ mi, mọ te tí tiki temọ nẹ mi na, yo nde, a tíki temọ nẹ Mọ te ẹ tomma mi njesẹ kọ. ⁴⁵ Sendi, mọ te ẹ ẹ̀nẹ mi, mọ te ẹ̀nma Mọ te ẹ tomma mi kọ. ⁴⁶ Mí njà mbe kẹ meneti maka yí paniye puye nda yi mẹjasi pane nọ kẹ́. Ẹte, mọ te ẹ tike temọ nẹ mi, mọ te tí ẹ̀fẹte kẹ mọy yitil na. ⁴⁷ Nge mumọ wọkẹ mẹlẹpi mẹmbe pupẹ mọto, yeti mi jọse nye na, kẹto mi tí njáki nje jọse ẹ̀otu ẹ̀ meneti maka na, yo nde, mi njáki nje jọngwe ẹ̀o. ⁴⁸ Mọ te ẹ seje mi pupẹ mọto kẹ mẹlẹpi mẹmbe, mọ te nẹ mọ te ẹ ta jọse nye. Gba lẹpi te yi mi lẹpima kẹ ta pẹso jọsi nẹ kẹ njena yesọ siyna mbokọ. ⁴⁹ Yo nde, mí tí lẹpina nẹ ẹ̀fẹte te yembe na. Yasi wẹte, Da, nye Mọ te ẹ tomma mi nẹ nguru wenẹ kọ lẹpima nye mi mẹyasi mẹte yi mi yákanḡwe lẹ̀pọ̀ nẹ mẹyasi mẹte yi mi yákanḡwe tedye kẹ́. ⁵⁰ Ma mi duwà nde, yasi te yi nye lẹ̀pẹ kẹ kẹl nde, mumọ ẹ̀kẹ nẹ jọngwe te yi kpo nẹ kpo. Ẹte, mẹyasi mẹte yi mi lẹ̀pẹ mbe kẹ́, mí lẹpi ẹ̀nḡwe numbu Da.»

Yesus ke weye mekol me

bejeks bene

¹ Misi pupɛ yo bɔ nde, bo ta kelɔ jesɔ *Paska. Yesus duwɔ nde, ngimɔ ne ma dya, ngimɔ te yi nye ta duwe no ke meneti maka kɛ pɛ yi Da. A bɔ ke kwadye botu bene be bɔ ke meneti maka baka metu hene. A kwadya bo kumɔ ke njena metu mene ke meneti.

² Yesus bɔ ke dyena bene bejeks bene bekoko. Yinɔri *Kum beya mekele ma nye beya metake ke temɔ Yudas te monɔ Simɔn Iskariyot nde, a dyangwe Yesus. ³ Yesus duwɔ nde, Da ma nye nye deti te yi namɔ meyasi hene. A duwɔ sendi nde, a wɔla ke yi Njambiyɛ nje no, a ta yokwe kɛ pɛ yene. ⁴ E nye teme ke mbey medye soɛ nyangwe lambɔ te yi bɔ ke yotu ne kɛ tikɔ ne nan. E nye bu yiɲa kum lambɔ woto ke jon. ⁵ Ndana, e nye bu mɔrɔku kumbe ke wete pan nye bo ke weyna mekol me bejeks bene nje titɔ ne kum lambɔ te yi bɔ ke jon ne kɛ. ⁶ E nye nje kumɔ ke yi Simɔn Piyɛr. E Simɔn Piyɛr lɛpɛ nye nye nde: «Nyangwe Kumande, yo gba we ke kwadye weye mekol membe?» ⁷ E Yesus yɛnsa nye nye nde: «We yeti ke biye to yasi te yi mi kele ndana kɛ na, yasi wete, we ta nje biye yo wete yesɔ.» ⁸ E Piyɛr lɛpɛ nye nye nde: «Ko we ti weye mekol membe wete yesɔ na.» E Yesus yɛnsa nye nye nde: «Ngɛ mi ti weye mekol mo na, nam siyma sine we.» ⁹ E Simɔn Piyɛr lɛpɛ nye nye nde: «Nyangwe Kumande, we ti weya ndi mekol siye na, weya sendi mebo nɛ to.» ¹⁰ E Yesus nje lɛpɔ nye nye nde: «Ngɛ mumɔ si weya

ne yotu hene, siya yasi te yi nye yâkanḡwe kelo ke konṡe, yo ndi weyna gbela mekol, keto yotu ne me pupunate. Ma wune me yun pupunate. Yasi wete, yeti wune hene na.» ¹¹ Yo nde, Yesu duwa mo te e ta dyanḡwe nye ko, yori yi nye lepima nde: «Wune hene yeti pupunate» ke.

¹² Ndana, ke Yesu ma si weye mekol man ke, e nye toke lamba ne leḡe nje kwa diyɔ ke mbey medye lepɔ nye bo nde: «'Wune biyima to yasi te yi mi kelma ndana ne wune ke?» ¹³ Yi wune jeba mi nde yekele ho nde kumande ke, yo gbakasi, mi gbate yekele ne kumande. ¹⁴ Ma ḡge be nde, mi kumande, mi yekele weyima mekol mun, wune sendi, wune yâkanḡwe weye mekol mun tande yun. ¹⁵ Yo nde, mi tedya wune nda yi wune yâkanḡwe kelo ke, ne wune kel sendi nda yi mi kelma ne wune ke. ¹⁶ Gbakasi yi mi lepe nye wune ke: Kine wete mo mesay e kwanma masa wene na. Sendi, kine wete mo te yi bo tome nye tomo kwanma mo te e tomma nye ko na. ¹⁷ Nda wune ma duwe dete ke, ḡge wune kele dete, wune ta be ne mesosa.

¹⁸ «Mi ti lepi ne wune hene na, mi duwa gba botu bete be mi tokuma baka. Yasi wete, melepi mete yi yo ketinate ke mekana me Njambiyé ke yâkanḡwe si tondɔ. Yo ketinate nde: «Mo te yi sine nye dyena ndi wete ko boḡma dyambi sunḡwe ne mi.» ¹⁹ Ma yoke yi mi kande lepɔ ndana nye wune ke ḡgimo te yi beya yasi ti pa dyá ke. Simande ke ḡgimo te yi yo ta dyá ke, ne wune tiki temɔ nde, yo mi mo te yi mi dikima lepɔ no ko. ²⁰ Gbakasi yi mi lepe nye wune ke:

Mɔ te ε βυ mumɔ hɛnɛ te yi mi tomɛ kɔ kimɔte, mɔ te βɔη mi. Sendi, mɔ te ε βυ mi kimɔte, mɔ te βɔη Mɔ te ε tomma mi kɔ.»

*Yesus nde, Yudas ta dyaŋgwe nye
(Mt 26; Mk 14; Lk 22)*

²¹ Kε Yesus ma si lepɔ dɛte kέ, temɔ nε t̃i βε nε tε kε kɔηte na, ε nye lepε nε saηsaη nde: «Gbakasi yi mi lepε nye wunε kέ: Wεtε mumɔ kε njoka yun ta dyaŋgwe mi.» ²² Ε lepι βane βεjεke, ε βo βεηna tande yan nε hελε hελε hελε kine duwe mɔ te yi nye lepε nɔ kɔ na. ²³ Yinɔri wεtε jεkε te yi Yesus d̃ikima kwadyε budyate kɔ β̃a metidyε kε mbey madyε kε kεki Yesus. ²⁴ Ε Simɔn Piyer yesidyε misi nye nye nde, a d̃iya Yesus, na lepι mɔ te yi nye lepε nɔ kɔ. ²⁵ Ε jεkε te lεηgwe yotu kenjε pulɔ Yesus diyε nye nde: «Nyangwe Kumande, wε lepι yasi kε nε nda?» ²⁶ Ε Yesus yeηsa nde: «Mɔ te yi mi ta βυ mampa tɔpε kε mbe njay kaηε nye nye kɔ, mɔ te ru.» Ε nye βυ mampa tɔpε kε mbe njay kaηε nye Yudas te mɔnɔ Simɔn Iskariyot. ²⁷ Kε Yesus ma kaηε ndi yo nye nye dεke kέ, ε *Satan nyiηε temɔ Yudas. Ε Yesus nje d̃iyɔ lepɔ nye nye nde: «Yasi te yi wε take kelɔ kέ, kelɔ yo nedɔ.» ²⁸ Kɔ mumɔ wεtε nε wεtε kε njoka βotu βete βe β̃a kε mbey madyε baka t̃i βiye to lepι te yi nye lepima nye Yudas kέ na. ²⁹ Yo nde, βaηa takima nde, nda yo Yudas bakidyε kpongi mɔni kέ, Yesus lepι yari nye nye nde, a β̃ɔm mεyasi mεte yi yo ta kame βo kε jesɔ kέ, ho nde, a nyêki yiηa yasi nye βotu βe ηgweτε. ³⁰ Kε Yudas ma kenjε ndi βo βiye nε

mampa yinɔri ké, ε nye punde ne put kwa. Yo bɔ ne tu.

Yesus nde, bejeki bene kwâdyaŋgwe

³¹ Ke Yudas ma si pundo kwa ké, ε Yesus lepe nde: «Ndana Njambiyε ma punje meluksa me *Mɔno mumɔ. Sendi, Njambiyε ma punje meluksa mene ne ηguru wene ne nje Mɔno.

³² Nge be nde, Njambiyε ma punje meluksa mene ne ηguru wene ne nje Mɔno, a ta punje meluksa me Mɔno ke yotu ne, Njambiyε ne ηguru wene. Ngimo te yi nye ta punje ne meluksa me Mɔno ké bukwa ne mbet. ³³ Wune bɔno, mi ndi ne mɔno ηgimo ne mbet yí kwanɔye sine wune. Wune ta sa mi. Mi lepima nye Beyuden nde, wune yeti ne deti te yi kè ke mbey te yi mi kè kete ké na. Yo ndi kiya melɛpi mete yi mi lepe sendi ndana nye gba wune ké. ³⁴ Mi ke nye wune jonja mbonja, yo nde: Wune kwâdyaŋgwe tande yun nda yi mi kwadya ne wune ké. Wune sendi, wune kwâdyaŋgwe dete. ³⁵ Nge wune kwadya tande yun, bomɔ ta duwe nde, wune bejeki bembε.»

³⁶ E Simɔn Piyer lepe nye nye nde: «Nyanɔgwe Kumande, yite nde, we kén we?» E Yesus yeŋsa nye nye nde: «We yeti ne deti te yi beŋgwe mi ke mbey te yi mi kè kete ndana ké na, yasi wete, we ta disɔ beŋgwe mi ke yiŋa menɔgimo.» ³⁷ E Piyer lepe nye nye nde: «Nyanɔgwe Kumande, ηge ta sunɔ nde, mi tí beŋgwe we ndana ké? Mi nedɔ te yi nye jonɔgwe dyembe keto yo.» ³⁸ E Yesus yeŋsa nde: «We lépi gba nde, we nedɔ te yi nye jonɔgwe dyɔ keto mbe nde? Gbakasi yi mi lepe nye we

ké: Wε ta tonɔ kumɔ mɛŋga yitati nde, wε yeti ke duwe mi na, mbam kuβe má nje kɔko njime.»

14

Yesus nde, nye nje te yi kumɔ nɔ

ke yi Da

¹ Ε Yesus kè mbombu lepɔ nye βejekε nde: «Tɛmɔ yun tɪ kudɣukwε na. Wunε kèn mbombu yɪ tikɔ temɔ ke yi Njambiye, tikɔ sendi temɔ nε mi. ² Mɛmbey budɣate ke tɥ Saŋmbε. Yo má dɪy kinε βε dεte na, 'ma mi tɪ lepε nye wunε nde: Mi ke kè kombile mbey tike wunε na? ³ Nɣε mi si kè kombile mbey tike wunε, mi ta yɔkwε nε kɔko nje βɥ wunε, né wunε dɪy sendi ke mbey te yi mi dɪye kete ké. ⁴ Wunε duwɔ mbey te yi mi kè mβe kete ké, wunε duwɔ nje te.» ⁵ Ε Tomasi lepε nye nye nde: «Nyanɣwε Kumande, wuse yeti ke duwe mbey te yi wε kè kete ké na. Ma hε ta kelɔ nan yɪ duwe nε nje te?» ⁶ Ε Yesus yeŋsa nye nye nde: «Mi mβe nje, mi gbakasi, mi sendi jonɣwε. Kinε mumɔ ε yakama kumɔ ke yi Da kinε kwɔ nε mi na. ⁷ Wunε má dukwε mi gbate, ma wunε ta duwe sendi Saŋmbε. Kande ndana wunε ma duwe nye, wunε sima βεŋε nye sendi.»

⁸ Ε Filip lepε nye nye nde: «Nyanɣwε Kumande, tedɣa wuse Da, yite ma yaka wuse.» ⁹ Ε Yesus yeŋsa nye nye nde: «Wuy Filip, budɣa nyanɣwε mɛtu mɛte yi mi sima kwandɣe sinε wunε ké, 'kumɔ ndana wε tɪ pa duwe mi na? Mɔ te ε βεŋma mi, mɔ te sima βεŋε Da. Ma nan yi wε nje lepɔ ndana nde: <Tedɣa wuse Da> ké?

¹⁰ 'We yeti ke tiko temo nde, mi mbe pe yi Da, ma nye sendi pe yembe na? Mɛlɛpi mɛte yi mi lɛpe mbe nye wunɛ kɛ́, mi ti lɛpi nɛ dɛti te yembe na. Yo nde, Da, nye ɛ diye ke yembe ko ke punje nyanɔgwe mɛkele mɛnɛ. ¹¹ Wunɛ tiki temo ke lɛpi te yi mi lɛpe nde: Mi pe yi Da, Da sendi pe yembe kɛ́. Nɔgɛ wunɛ ti tike temo nɛ mi ke lɛpi te yite na, wunɛ yɛkidya tiko temo keto mɛkele mɛte yike yi mi kele kɛ́. ¹² Gbakasi yi mi lɛpe nye wunɛ kɛ́: Mo te ɛ tike temo nɛ mi, mo te ta kelo sendi kwalɔ mɛkele mɛte yi mi kele kɛ́. A ta kelo nyanɔgwe mɛkele kwɔ yike, keto mi ke kwɔ mbe kɛ pe yi Da. ¹³ Ma yasi hɛnɛ te yi wunɛ ta diye nɛ dɛno dɛyembe, mi ta kelo yo, nɛ Da bɛ nɛ meluksa nɛ nje Mɔno wɛnɛ. ¹⁴ Nɔgɛ wunɛ diye yanɔ nɛ dɛno dɛyembe, gba mi ta kelo yasi te.»

Yesus nde, a ta tomɔ Kimɔ Sisij

njese bomɔ bene

¹⁵ «Nɔgɛ wunɛ kwadyɛ mi, wunɛ ta bakidyɛ membonɔga membe. ¹⁶ Ma mi ta nɔgwɛta mbe nɛ Da, a ta nye wunɛ wɛtɛ *Mo mɛkamna te ɛ ta diyo wunɛ bo kpo nɛ kpo. ¹⁷ Mo mɛkamna te, yo Sisij te ɛ gbakasi. Botu bɛ mɛnɛti maka yeti nɛ dɛti te yi jaye nye na, keto bo yeti ke bɛnɛ nye na. Sendi, bo yeti ke duwe nye na. Yasi wɛtɛ, wunɛ ke duwe yun nye, keto a ke diyo wunɛ bo, bɛ sendi pe yun. ¹⁸ Mi tí tiko wunɛ nda bonɔ benyuru na. Mi ta yɔkwɛ nje ke yun. ¹⁹ Bukwɔ ndi mɔno nɔgimɔ nɛ mbɛt, botu bɛ mɛnɛti maka tí bɛnɛ se mi na. Yasi wɛtɛ, ndi wunɛ ta bɛnɛ yun mi, keto mi mbe nɛ jon, dɛte wunɛ sendi ta bɛ yun nɛ jon. ²⁰ Yeso te

wunε ta duwε nde, mi mβε ke yi Saηmβε, wunε yun pε mi, mi pε wunε. ²¹ Mumο hεnε ε jaye mεmbonga mεmβε βαkidye yo, yo mο te ε ke kwadyε mi. Mumο hεnε ε kwadyε mi, Saηmβε ta kwadyε nyε. Mi sendi ta kwadyε mο te punje yotu nyε nyε.» ²² Ε Yudas, yeti Yudas te Iskariyot na lepε nyε nyε nde: «Nyanḡwε Kumande, nan yi wε ta punje ndi yotu nyε wuse kinε punje nyε botu βe mεneti maka kέ?» ²³ Ε Yesus yeηsa nyε nyε nde: «Iḡε mumο kwadyε mi, mο te ta βαkidye mεlepi mεmβε, Saηmβε ta kwadyε nyε. Sine Saηmβε ta kε ke yene βiye dya ke yene. ²⁴ Nḡε mumο ti kwadyε mi na, mο te ti yaka βαkidye mεlepi mεmβε na. Yo nde, mεlepi mete yi wunε woke yi punde ke numbu mβε kέ ti wula ke yembe ne ηguru womβε na, yasi wete, yo wula ke yi Da, nyε mο te ε tomma mi ko.

²⁵ «Mi lépi meyasi maka ndana nyε wunε ke ηgimο te yi mi ndi kete sine wunε kέ. ²⁶ Yo nde, *Mο mekamna te ε Da ta tomο ne dino dyembe ko ta tedye wunε meyasi hεnε. A ta kelo sendi nde, wunε tαka meyasi hεnε te yi mi lepima nyε wunε kέ. Mο mekamna te, yo Kimο Sisiη.

²⁷ «Gba tete yi mi tike ne wunε kέ! Mi ke nyε wunε tete yembe. Mi yeti ke nyε wunε yo nda yi botu βe mεneti maka nyε kέ na. Temο yun ti kudyukwe na, wunε ti gwaki wḡ yaηa na. ²⁸ Wunε ma woko yasi te yi mi lepima nyε wunε kέ. Mi lepima nde: <Mi ke kwα, ma mi ta yokwe sendi nje ke yun.> Má βeki nde, wunε ke kwadyε mi gbate, ma wunε ne mesosa yί wokο nde, mi ke kwα ke pε yi Da, keto Da kwα mi. ²⁹ Ma yoke

yi mi kande lepɔ ndana nye wune piɔ te yi yo ti pa kelna ké. Simande ke ngimɔ te yi yo ta kelna ké, né wune tiki temɔ ke yembe. ³⁰ Mi ti lepina se budyate sine wune na, keto *Kum meneti maka ke nje. A yeti ne deti te yi kelɔ yiɔa yaɔa ne mi na. ³¹ Yo nde, meyasi ta kwaɔna dete, né botu be meneti maka duwe gbate nde, mi ke kwadye Da, né bo duwe sendi nde, mi kél meyasi beɔgwe lepi te yi Da lepima nye mi ké. Ne tēma, he jisa waka kwa.»

15

Kasi njuku jeti

¹ «Mi mbe kpasa njuku *vinye. Ma Saɔmbe, mɔ kombilate. ² Bo jeti hene e diye ke mi kine wumɔ membumɔ, Saɔmbe ke pesɔ yo soɔe. Ndi nde, a ke kobile soɔe beya monɔ mebo me jeti mete yi lo ke bo jeti te e wume membumɔ ko, né yo wum kwa yite. ³ Wune me yun pupunate keto melepi mete yi mi lepima nye wune ké. ⁴ Wune diy metu hene pe mi nda yi mi diye metu hene pe yun ké. Nge bo jeti ti diye saɔgwate ne njuku te na, a ti yaka diyɔ nyepɔ wumɔ mbumɔ na. Yo sendi dete ne wune. Nge wune ti diye metu hene pe mi, wune ti yaka wumɔ membumɔ na. ⁵ Mi mbe njuku jeti, wune yun mebo mete. Mumɔ te e diye metu hene pe mi, mi sendi pe nye, mɔ te ke wumɔ budya membumɔ, keto kine mi, wune ti yaka kelɔ yaɔa na. ⁶ Nge mumɔ ti diye metu hene pe mi na, bo ke bu nye bete ne ven nda yi bo bete ne bo jeti ké, o beɔa, yo ma si soso, bo má nje bu yo bete ke dite si lodye. ⁷ Nge wune

dīye metu hene pe mi, sendi, ηge melepi membe dīye metu hene pe yun, komete, wune dīya yasi hene te yi wune kwadye, wune ta be ne yo. ⁸ ηge wune wume budya membumo, wune ta tedye nde, wune bejeki bembe. Dete, meluksa me Saηmbe ke pundo ke puye.

⁹ «Mi kwadya wune nda yi Da kwadya ne mi ke. Wune ken mbombu yi diyo saηgwate ne mi ke moy mekwadya membe. ¹⁰ ηge wune bakidye membonga membe, wune ta ke mbombu yi diyo metu hene pe mi ke moy mekwadya membe nda yi mi bakidya ne membonga me Saηmbe yi diyo no metu hene pe yene ke moy mekwadya mene ke. ¹¹ Mi lepi meyasi menori nye wune, ne wune be ne mesosa mete yi mi no ke, ne mesosa tondu ke temo yun.

¹² «Mbonga te yi mi nye wune ke, yo nde: Wune kwadyangwe tande yun nda yi mi kwadya ne wune ke. ¹³ Njena nyangwe mekwadya mete yi mumo yakama tedye, yo kome nye nye jongwe dyene keto beso bene. ¹⁴ ηge wune kele yasi te yi mi lepe nye wune ke, yite wune beso bembe. ¹⁵ Mi yeti ke jeba se wune nde botu be mesay na, keto mono mesay ti dukwe yasi te yi masa wene kele ke na. Mi ke jeba wune ndana nde beso bembe, keto mi ma tedye wune meyasi hene te yi Saηmbe lepima nye mi ke. ¹⁶ Yeti wune take mi na, yo mi take wune tomo wune, ne wune ke wum membumo, ne membumo mun kiki. Dete, yasi hene te yi wune ta diyε Da ne dino dyembe, a ta nye wune yo. ¹⁷ Yasi hene te yi mi kombile lepō nye wune, yo nde: Wune kwadyangwe.»

Botu be meneti maka ke beno Yesus

nè botu bene hene

¹⁸ «Ἰγγε βε nde, botu be meneti maka ke beno wune, wune dúkwe nde, bo kandima beno mi ne wune. ¹⁹ Wune má βeki san gwate wune botu be meneti maka, ma botu be meneti maka ta kwadye wune, keto wune bo ndi ne mekele wete. Yasi wete, wune yeti san gwate wune botu be meneti maka na. Mi tokuma wune soje ke njoka yan. Yo keto te yite yi botu be meneti maka bene ne wune ké. ²⁰ Wune tâka lepi te yi mi lepima mbe nye wune ké. Mi lepima nye wune nde: <Kine wete mo mesay e kwanma masa wene na.> Nge be nde, bo tedya mi nyan gwate mebone, bo ta tedye sendi wune mebone dete. Nge be nde, bo bakidya melepi membe, bo ta bakidye sendi melepi mun. ²¹ Yo nde, bo ta kelo meyasi menori hene ne wune keto dino dyembe, keto bo yeti ke duwe Mo te e tomma mi njese ko na. ²² Mi má diy kine nje, diy sendi kine lepina nye bo na, ma mebeyo yeti ke to yan na. Ma ndana mi ma si nje lepina nye bo. Dete, bo yeti se ne gbela mono yaja te yi bo yakama jose ke kasi mebeyo man na. ²³ Mo te e bene mi, mo te benma sendi Sanmbe. ²⁴ Mi má diy kine kelo yija mekele mete yi mumo wete ne wete ti kele ne toru, ma mebeyo yeti ke to yan na. Ma ndana bo bejma nyan gwate mekele mete yi mi kelma ké, ko bekó dete, bo ke beno mi sine Sanmbe hene. ²⁵ Yo nde, meyasi mete kelnan gwate dete yi tonje ne meyasi mete yi yo ketinate ke mekana me mambonga man ké. Yo ketinate nde: <Bo benma mi kine to te na.>

²⁶ «*Mɔ mekamna wun ta nje. Mi ta njese nye wule pe yi Da. Yo Sisiŋ te ε gbakasi, Sisiŋ te ε punde wule ke yi Da. Ke ngimɔ te yi nye ta nje ké, a ta lepɔ yasi te yi nye duwɔ ke kasi mbe ké nye wune. ²⁷ Ma wune ta lepɔ sendi yasi te yi wune duwɔ nè yi wune beŋma ke kasi mbe ké, keto sine wune ke joŋna wete njombu yaŋa.»

16

Meyasi mete yi Kimɔ Sisiŋ ta kelo ké

¹ «Meyasi maka yi mi lepima nye wune ké, mi lépi, kambɔ wune me nje diyɔ kine tikɔ se temɔ ne mi na. ² Bo ta kidye wune nde, wune tɪ nata se membanjo mewesidya man wete yesɔ na. Gba ngimɔ ta dyɔ yi bo ta wo wune, take nde, yite yi bo kele ké, bo ke kanɔ Njambiyε. ³ Bo ta kelo meyasi menɔri, keto bo tɪ duwe ko Da ko mi na. ⁴ Yo nde, mi lépi meyasi maka nye wune, simande komε ngimɔ te ta dyɔ ké, né wune nje taki duwe nde, mi ma kande lepɔ nye wune. Yasi wete, mi tɪ lepe meyasi mete nye wune ke ngimɔ te yi mi kandima ne tedya yun meyasi ké na, keto mi ba ndi sine wune.

⁵ «Ma ndana mi ke yɔkwε kè pe yi Mɔ te ε tomma mi njese kɔ. Ma ko mumɔ wete ne wete ke njoka yun yeti ke diyε mbey te yi mi kè kete ké na. ⁶ Yasi wete, temɔ yun ma tondɔ ne ngambi keto lepi te yi mi lepima nye wune ké. ⁷ Yo nde, yo gba gbakasi yi mi lepe nye wune ké: Yo ta be kimote pe yun nde, mi kwâŋ, keto nge mi diyε kine kwɔ na, *Mɔ mekamna tí nje pe yun na. Yasi wete, nge mi kwɔ, mi ta tomɔ nye njese

wunε. ⁸ Ma komε nyε ta nje kέ, a ta tedye botu be meneti maka ne sansan nde, ke kasi mebeyo, metake man kotute. Ke kasi ngben mekele ne ke kasi pesina josi te yi Njambiyε, metake man sendi kotute. ⁹ A ta tedye bo nde, metake man kotute ke kasi mebeyo, keto bo yeti ke tiko temo ne mi na. ¹⁰ Sendi, metake man kotute ke kasi ngben mekele, keto mi ke yokwe ke pe yi Da. Dete, wunε ti beηε se mi na. ¹¹ A ta tedye sendi bo nde, metake man kotute ke kasi pesina josi te yi Njambiyε, keto Njambiyε sima peso josi *Kum meneti maka.

¹² «Mi ndi ne budya meyasi mete yi mi yakama lepο nyε wunε, yasi wete, wunε ti yaka wokο meyasi mete ndana na. ¹³ Komε Sisiη te ε gbakasi ta nje kέ, a ta tedye wunε yasi hene te yi be gbakasi kέ. Yo nde, a ti lepina ne deti te yene ne nguru wene na, yasi wete, a ta lepο yasi hene te yi nyε wokuma ke numbu Da kέ. A ta nje pele meyasi mete yi ta kwanηa kέ nyε wunε. ¹⁴ Yo nyε ta punje meluksa membe, keto a ta bu lapi ke numbu mbe nje pele nyε wunε. ¹⁵ Yasi hene te yi Da no, yo yembe. Yo keto te yite yi mi lepima nde: A ta bu lapi ke numbu mbe nje pele nyε wunε kέ.

¹⁶ «Bukwα ndi monο ngimo ne mbet, wunε ti beηε se mi na. Diyo ke kante sendi ne mbet, wunε ma nje beηε sendi mi ne koko.» ¹⁷ Ndana, ε banηa bejεke bene lere tande yan nde: «'A kwadyikwe lepο ne ηge nyε wuse? Yiηa nde: <Bukwα ndi monο ngimo ne mbet, wunε ti beηε se mi na. Diyo ke kante sendi ne mbet, wunε ma nje beηε sendi mi ne koko,> yiηa sendi nde: <Keto

mi ke yɔkwɛ kɛ pɛ yi Da,» a kwádyikwɛ lɛpɔ nɛ nɛ nɛ wusɛ?» ¹⁸ Ɛ bo kɛ mbɔmbu lɛpɔ nde: «Yiɲa nde: <Bukwá ndi mɔnɔ nɛ nɛ mbɛt,> to lɛpi te yi nyɛ lɛpɛ dɛte kɛ nɛ nɛ nɛ? Wusɛ yeti kɛ biye su to te na.» ¹⁹ Yesus duwá nde, bo kwádyia diyɛ nyɛ yiɲa yasi. Ɛ nyɛ lɛpɛ nyɛ bo nde: «Wunɛ kɛ diyina tandɛ yun kɛ lɛpi te yi mi lɛpima nde: <Bukwá ndi mɔnɔ nɛ nɛ mbɛt, wunɛ tí bɛɲɛ se mi, díyɔ kɛ kɔɲte sendi nɛ mbɛt, wunɛ má nɛ bɛɲɛ sendi mi nɛ kɔkɔ kɛ.> 'Wunɛ díynanɲwɛ kɛto te yite? ²⁰ Ma gbakasi yi mi lɛpɛ nyɛ wunɛ kɛ: Wunɛ ta lelɔ gbate jaba, botu bɛ mɛnɛti maka ta bɛ nɛ mɛsosa. Wunɛ ta kpalɔ bɛ nɛ nɛ nɛ gambi, yasi wɛtɛ, nɛ gambi yun ta nɛ yɛɲsa bɛ mɛsosa. ²¹ Kɛ nɛ nɛ te yi nyari kɛ wa nɛ nɛ mɛ kɛ, tɛmɔ nɛ dɛkɛ nɛ habubu, kɛto nɛ nɛ mɛbɔnɛ mɛte yɛnɛ dɛɲɲama. Yasi wɛtɛ, nɛ nɛ si punɲɛ mɔnɔsike kɛ puyɛ, a yeti kɛ take se mɛbɔnɛ mɛte yite na, kɛto mɛsosa mɛte yi nyɛ mɛ nɔ kɛ, kɛto a jama mumɔ nɛ nɛ kɛ mɛnɛti. ²² Wunɛ sendi ndana dɛte, mɛtɛmɔ mun nɛ nɛ gambi. Ndi nde, mi ta basidɛ bɛɲɛ wunɛ nɛ kɔkɔ, komɛte, wunɛ ta bɛ nɛ mɛsosa. Kɛnɛ mumɔ wɛtɛ nɛ wɛtɛ ta sonɛ mɛsosa mɛte kɛ tɛmɔ yun na. ²³ Komɛ yesɔ te ta dɛɲ kɛ, wunɛ tí diyɛ mi mɛdiyan na. Gbakasi yi mi lɛpɛ nyɛ wunɛ kɛ: Nɛ nɛ wunɛ diyɛ Da yiɲa yasi nɛ dɛnɔ dɛyɛmbɛ, a ta nyɛ wunɛ yo. ²⁴ Kumɔ ndana wunɛ tí pa diyɛ yiɲa yɲa nɛ dɛnɔ dɛyɛmbɛ na. Wunɛ díya, nɛ ta bɛ nɛ ya te. Dɛte, mɛsosa mɛte yi wunɛ bɛ nɔ kɛ ta tondɔ tɛmɔ yun nɛ nɛ nɛ.

²⁵ «Mi lɛpima mɛyasi mɛte nyɛ wunɛ nɛ nɛ

mekano. Ngimo ke nje, ngimo te yi mi tí lepina se nye wune ne nje mekano na. Yasi wete, mi ta kombile lepo kasi Da ne gbas gbas nye wune. ²⁶ Kome yeso te ta dya ké, wune ta diyé Da yasi ne dino dyembe. Mi yeti ke lepo nye wune nde, mi ta diyé Da yiya yaña ke numbu yun na. ²⁷ Yo nde, Da ne nguru wene ke kwadye wune, keto wune kwadya mi tiko temo nde, mi wúla ke yi Njambiye nje no. ²⁸ Mi wúla ke yi Da nje no ke meneti maka. Ma ndana mi ke duwe kè meneti maka yokwe kè pe yi Da.» ²⁹ E bejeka bene nje lepo nye nye nde: «Beña, ndana we ke lepina ne gbas gbas kine lepina se ne nje mekano na. ³⁰ Ndana wuse duwa nde, we ke duwe meyasi hene. We ke kande si duwe yasi te yi mumo ke kwadye diyé we kine nde, wete mumo pan pa diyé we yiya mediyana. Dete, wuse ke tiko temo nde, we wúla ke yi Njambiye nje no.» ³¹ E nye yensa nye bo nde: «'Yo ndana yi wune nje tiko temo ne mi yey? ³² Ne bēña, ngimo ke nje, yo ma dya, ngimo te yi wune ta wanja wete wete, mumo hene ke toke nje tu dyene tiko mi nyepo. Ko beko dete, mi yeti nyepo na, keto Da pe mi. ³³ Mi lépi meyasi maka hene nye wune, né wune be ne te, keto wune me sangwate ne mi. Wune ta sangwa ne mebone ke to meneti maka. Yasi wete, wune ti kambi yaña na, keto mi ma lanja mbe deti meneti maka.»

17

Yesus ke ngweta ne Njambiye

keto botu bene

¹ Ke Yesus ma si lepo melɛpi menɔri kɛ́, ε nye kanɛ misi kenɛ kwey lepo nde: «Da, ηgimo ma dya, punjukwe meluksa me Monɔ wo, né Monɔ wo punɛ meluksa mo, ² keto we nya nye deti te yi namo bomo hene, na kel nde, bomo hene te yi we nya nye baka be ne jonɔwe te yi kpo ne kpo. ³ Jonɔwe te yi kpo ne kpo, yo nde, bo dukwe we, we siya kpa Njambiyɛ te ε kete gbate, duwe sendi Yesus Krist, yoko yi we tomma ko. ⁴ Mi punja meluksa mo ke meneti maka, sidye sendi mesay mete yi we nya mi nde, mi kel kɛ́. ⁵ Ma Da, ndana punjukwe meluksa membe ke keki yo. Punjukwe meluksa mete yi mi ba no ke keki yo yite mboko ti pa kusuna kɛ́.

⁶ «Mi kelma nde, botu bete be we sonma ke njoka botu be meneti nye mi baka dukwe dino dya. Bo ba botu bo, ε we kanɛ bo nye mi, ε bo bakidye melɛpi mo. ⁷ Ma ndana bo ma duwe nde, meyasi hene te yi we nya mi kɛ́ wula gbate ke yo, ⁸ keto melɛpi mete yi we tedya mi kɛ́, mi kwanɔya yo nye bo, ε bo tike temo kete. Bo duwa gbate nde, mi wula pe yo nje no, ε bo tike temo nde, yo gba we tome mi njese. ⁹ Mi ηgwɛtanɔwe ne we keto yan, yeti keto botu be meneti maka na. Mi ηgwɛtanɔwe ne we ndi keto botu bete yi we nya mi baka, keto bo wokunanɔwe ne we. ¹⁰ Meyasi hene te yi mi no, yo yo. Sendi, meyasi hene te yi we no, yo yembe. Botu bete be we nya mi baka ke punɛ meluksa membe. ¹¹ Mi yeti se ke meneti maka na, ndi bo ke tika ke meneti maka. Ma mi ke yokwe mbe ke pe yo. Da, we kiyɔ, bakidya bo ne deti te yi wule

ke dīno d̄yo yi we nya mi ké, né bo be ndi yasi wete nda sine we. ¹² Ke ngim̄o te yi mi b̄a sine bo ké, mi bakid̄ya bo ne d̄eti te yi wule ke dīno d̄yo yi we nya mi ké. Mi bakid̄ya bo nda mbum̄o misi membe. Ko wete ke njoka yan t̄i yambile na, soje ndi yoko yi b̄a kponate ke yene nde, a ta yambile ko. Yo kelnangwe d̄ete, né meyasi mete yi b̄a ketinate ke mekana me Njambiyé ké si tondu. ¹³ Ma ndana mi ke yokwe kè pe yo. Mi lépi meyasi maka ke ngim̄o te yi mi ndi ke meneti maka ké, né mesosa tondu ke tem̄o yan nda yi mi no ké. ¹⁴ Mi kwan̄d̄ya mbe lépi yo nye bo, e botu be meneti maka bene bo, keto bene botu be meneti maka yeti san̄gwate na nda yi mi sendi yeti san̄gwate sine botu be meneti maka ké. ¹⁵ Mi ti ngwétangwe ne we nde, soja bo ke meneti maka na. Yo nde, bakid̄ya bo, kamb̄o ne *M̄o beya mekele. ¹⁶ Bene botu be meneti maka yeti san̄gwate nda yi mi yeti sendi san̄gwate sine botu be meneti maka ké. ¹⁷ Kelo nde, bo b̄êki botu bo ne nje m̄lepi m̄o yi be gbakasi. Gba m̄lepi m̄o ndi gbakasi. ¹⁸ Mi ke tom̄o bo kenje ke meneti maka nda yi we tomma ne mi njese ke meneti ké. ¹⁹ Yo ke gba to yan yi mi ne nguru wombe ke kan̄e yotu mbe nye we, né bo sendi kan̄ meyotu man gbate nye we.

²⁰ «Yo nde, mi ti ngwétangwe ne we ndi keto yan bepo na. Yasi wete, mi ngwétangwe sendi ne we, keto botu bete be ta tiko tem̄o ne mi keto lépi te yi bo ta lep̄o ké. ²¹ Mi ngwétangwe ne we, né bo hene be ndi yasi wete nda yi we Da d̄iyé no pe yembe, mi sendi pe yo ké. Mi ngwétangwe,

né bo sendi be saṅwate sine bo, né botu be meneti maka jay nde, yo we tome mi njese. ²² Mi kelma sendi nde, bo bêki ne kiya meluksa mete yi we kelma nde, mi bêki nɔ ké, né bo be ndi yasi wete nda yi sine we dīye nɔ ké. ²³ Mi pe yan, we pe mi, né bo be saṅwate ndi wete. Dete, botu be meneti maka ta duwe gbate nde, we tome mi njese, né bo duwe sendi nde, we ke kwadye botu bete nda yi we kwadye ne mi ké. ²⁴ Da, mi kwadyikwe gba nde, mi dīy gba sine botu bete be we kaṅma nye mi baka ke mbey te yi mi dīye kete ké. Mi kwadyikwe dēte, né bo beṅ meluksa mete yi we nya mi ké. We nya mi meluksa mete, keto we kwadya mi yite mboko t̄i pa kusuna na. ²⁵ Da, we yoko ε kele yasi ne ṅben, yo nde, ko botu be meneti maka t̄i duwe we na, ndi mi duwa we, ε baka duwe nde, yo we tome mi. ²⁶ Mi tédya bo dino dya. Mi ta kè mbombu yí tedye bo, né mekwadya mete yi we kwadya ne mi ké be sendi pe yan, né mi ne ṅguru wombe be pe yan.»

18

*Bo ke biye Yesus
(Mt 26; Mk 14; Lk 22)*

¹ Ke Yesus ma si lepina dēte ké, ε nye punde kwa bene bejeko bene kè ke ṅginje mɔnɔ soy te yi Sedron. Wete ṅwan b̄a womete, ε Yesus kwa nyiṅe mɔy ṅwan bene bejeko bene. ² Yudas, mɔ te ε ta dyanṅwe nye ko duwa sendi mbey yinori, keto Yesus bene bejeko bene d̄ikima kè wesidya mate. ³ E Yudas b̄y njon besɔja nè botu be bakidya mbanjo Njambiyē dya nɔ. Yo be

bekum ðe ðotu ðe nyena sadaka nye Njambiye nè *Befariş tomе ðo. Bo kа ne melambo nè menyan nè mejole me ðyambi. ⁴ Yesu ma duwe yasi hene te yi yâkanḡwe ðya nye ké. E nye kè ke mbombu yan diyе ðo nde: «Wune sán nda?» ⁵ E ðo yeŋsa nye nye nde: «Wuse sán Yesu te mo Nasaret.» E nye lepe nye ðo nde: «Yo mi.» Yinori Yudas mo te e ta ðyanḡwe nye ko ða bene ðotu benori. ⁶ Ke Yesu ma lepo nye ðo nde: «Yo mi» ké, e bo yokwe ne koḡ balo ke meneti ne mbelele. ⁷ E Yesu basidye diyе ðo nde: «Wune sán nda?» E ðo lepe nde: «Wuse sán Yesu te mo Nasaret.» ⁸ E nye yeŋsa nde: «'Mi ti si lepo nye wune nde, yo mi na? Nḡe ðe nde, wune sán mi, wune tiki ðotu ðete ðaka, né bo kwà.» ⁹ A lépi ðete, né lépi te yi nye ma lépi ké si tondu. A ma lépi nde: «Ke njoka ðotu ðete yi we nya mi ðaka, mi ti kele nde, wete ne wete yâmbila na.»

¹⁰ Simoŋ Piyer ða ne kafa. E nye sute yo koto ne mo mesay me nyanḡwe kum ðotu ðe nyena sadaka nye Njambiye pešo to ne e mbam ðo ðete ke meneti. Dino mo mesay te ða nde Malkus. ¹¹ E Yesu lepe nye Piyer nde: «Yokidya kafa yo somo ke ðambi te. 'We táka ka nde, mi ðiy kine hoḡbiye pelo mebone te yi Da nya mi nde, mi hoḡbiya ké?»

¹² Ndana, e besoja nè nyanḡwe kum besoja nè Beyuden ðete ðe dikima bakidye mbanjo Njambiye ðaka nje ðiye Yesu woto nye. ¹³ E ðo ðu nye pa kè no ke yi Hana te ki ne Kayif. A ða nyanḡwe kum ðotu ðe nyena sadaka nye Njambiye ke sew te ete. ¹⁴ Yo Kayif te e nya Beyuden ḡgite lepo nde: «Yo kimote nde, mumo

wete gwâki ke numbu kandɔ.›

Piyer ke tonɔ nde, a yeti ke

*duwe Yesus na
(Mt 26; Mk 14; Lk 22)*

¹⁵ Simɔn Piyer bene wete jekɛ bɔ ke beɲgwɛ Yesus. Nyangwe kum botu be nyena sadaka nye Njambiyɛ duwɔ jekɛ te kimɔte. E jekɛ te nyinɛ ke tɔ nyangwe kum botu be nyena sadaka nye Njambiyɛ bene Yesus. ¹⁶ Yasi wete, e Piyer tika ke numey ndoko. E jekɛ te e nyangwe kum botu be nyena sadaka nye Njambiyɛ duwɔ kɔ pundɛ kɛ lepina nye nya te e bɔ sana mate e bɔ ke bakidye numey kɔ. E jekɛ te nyinje Piyer ke moy ndoko. ¹⁷ E nya te nje diyɔ lepɔ nye Piyer nde: «'We yeti sendi gba wete jekɛ mbam kɔ na?» E Piyer lepe nde: «Ko na.» ¹⁸ Duku bɔ ke kwɔ, e botu be mesay bene botu be bakidya mbanjɔ Njambiyɛ jonɲwe dɛte ne mema me dɛte kwɔ wetina. E Piyer kwɔ sendi diyɔ ke njoka yan wetina dɛte bene bo.

¹⁹ Ndana, e nyangwe kum botu be nyena sadaka nye Njambiyɛ kande diyina Yesus mediyɔn ke kasi bejɛke bene nɛ ke kasi yasi te yi nye dikima tedye bomɔ kɛ. ²⁰ E nye yeɲsa nye nye nde: «Mi dikima lepina ne gbas gbas nye bomɔ ke puyɛ. Mi dikima tedye bomɔ melepi me Njambiyɛ kpo ne kpo ke mbanjɔ mewesidya nɛ ke mbanjɔ Njambiyɛ ke mbey te yi Beyuden hene dikɛ wesidya kɛ. Mi tɔ lepe yiɲa yaɲa sɔdyate na. ²¹ Keto nge yi we diyɛ mi mediyɔn kɛ? Diya botu bete be wokuma mi ke lepina baka, nɛ bo lepi yasi te yi mi lepima

nye bo ké. Botu bete duwá yasi te yi mi lépima ké kimote.» ²² Ke Yesus ma lépó dète ké, ε wete mó bakidya mbanjó Njambiyé te ε b́a ké kéki né kó nye nye banji ké pokó lépó nde: «'Yo dète yi wé yeńsa nye nyańgwe kum botu be nyena sadaka nye Njambiyé?» ²³ E Yesus lépé nye nye nde: «Ŋge be nde, mi lépinama beyate, tedya yasi te yi mi lépima beyate ké. Ma ńge be nde, mi lépinama kimote, wé njáki nye mi banji ké pokó keto ńge?» ²⁴ E Hana nje kwanđye Yesus ndi wotunate kenje Kayif te nyańgwe kum botu be nyena sadaka nye Njambiyé.

²⁵ Ke ńgimó te yinóri Simón Piyer b́a ndi womete ké wetina díte. E bo lépé nye nye nde: «'Gba wé sendi yeti wete jeké wene na?» E nye tone lépó nde: «Ko na.» ²⁶ E wete mó mesay mé nyańgwe kum botu be nyena sadaka nye Njambiyé ε b́a né jadye bene mbam te ε Piyer pesima tó né kó lépé nde: «'Mi tí beńge gba wé wúne nye ké ńgwan na?» ²⁷ E Piyer tone sendi, yaka né mbam kúbe ké kóko.

Yesus ke josi ke mbombu Pilat

(Mt 27; Mk 15; Lk 23)

²⁸ Ke kónje, ε bo b́u Yesus wulé nó kè yi Kayif kè nó ké tú Pilat te nyańgwe kum. Yinóri yo b́a bemenmene né sut. Bo né ńguru wan tí nyińe moy tú na, kambó yo mé nje be yasi sembo ké yan, bo mé nje diyo kine dye medye mé jesó *Paska yan na. ²⁹ E Pilat punde kè doló bo mate lépó nde: «Yo kwaló beya yasi te nda yi wune lépé nde, mbam kó kelma ké?» ³⁰ E bo yeńsa nye nye nde: «A má diy kine be nyańgwe mó

kelna beya mekele na, ma wuse ti bu nye kanɛ nye we na.» ³¹ E Pilat lepe nye bo nde: «Wune ne nguru wun boɲ nye ke peso lepi ne beɲgwe membonɲa mun.» E Beyuden yeɲsa nye nye nde: «Membonɲa musu yeti ke nye wuse deti nde, wuse woku mumo na.» ³² Bo lepinama dete, ne lepi te yi Yesus lepima ke kasi kwalɔ soɲ te yi nye yakanɲgwe sanɲgwa no ke si tondu.

³³ Ndana, e Pilat yokwe ne koko nyiɲe tu jeba Yesus diye nye nde: «'Yo we, kumande Beyuden?» ³⁴ E nye yeɲsa nye nye nde: «'Yo we ne nguru wo lepe dete, ho nde, baɲa bomo lepe dete nye we ke kasi mbe?» ³⁵ E Pilat yeɲsa nye nye nde: «'We beɲma nde, mi Beyuden? Yo botu be kando yo ne bekum be botu be nyena sadaka nye Njambiyɛ bu we kanɛ nye mi. We kelma yasi te nda?» ³⁶ E Yesus yeɲsa nde: «*Kando dyembe ti wula ke meneti maka na. Kando dyembe ma wula ke meneti maka, ma botu be mesay bembɛ loɲma dyambi keto mbe, kambɔ bomɔ me nje bu mi nye ke moy mebo me Beyuden. Yasi wete, Kando te yembe ti wula ke meneti maka na.» ³⁷ E Pilat diye nye nde: «'We gbate kumande?» E Yesus yeɲsa nde: «Yo nda yi we lepe ke, mi kumande. Mi jadya, mi nja ke meneti maka yi nje tedye bomɔ meyasi ke kasi gbakasi. Mumɔ hene e beɲgwe lepi te yi be gbakasi ke wokɔ yasi te yi mi lepe ke.» ³⁸ E Pilat diye nye nde: «Gbakasi, yo nge?» Ke Pilat ma si lepɔ dete ke, e nye basidye pundo ke dolo Beyuden lepɔ nye bo nde: «Mi ti dolo mbe yiɲa meɲso ke yotu mbam ko yi yakama kelo nde, a

sômbu meɓone keto te na. ³⁹ Yasi wete, yo me ke mekiyo mun nde, ke jeso *Paska yun hene, mi kê soŋa ɓo ne wete mo jobo yokidye nye nye wune. 'Dete, wune kwádyikwe nde, mi sôŋa ɓo ne kumande Beyuden yokidye nye nye wune?'
⁴⁰ E ɓo kala kembidya lepo nde: «Be, yeti nye na! He kwádyikwe su Barabas.» Barabas ɓa nyanɗwe mo beya mekele.

19

¹ Ndana, e Pilat nye besoja cɗeti nde, ɓo ɓôŋ Yesus kè njuro nye ne njambala. ² E ɓo ɓu yiŋa mekol ne mesoru kete, jako ne ɗuɗɗwe te lenje nye ke to, ɓu sendi wete kɓasa tena nyanɗwe gambo nye nye ke yotu. ³ E ɓo ɗiki nje ke keki ne lepo nde: «Kumande Beyuden, he lêpi!» E ɓo ɗiki nye nye ɓanji ke poka.

⁴ E Pilat kala pundo lepo nye Beyuden nde: «Ndana mi ke ɓu nye punje njese sɛ, né wune duwe nde, mi tĩ dole mbe yiŋa mejoso ke yotu ne yi yakama kelo nde, a sômbu meɓone keto te na.» ⁵ E Yesus punde ne ɗuɗɗwe mesoru ke to nè tena kɓasa nyanɗwe gambo ke yotu. E Pilat lepe nye ɓo nde: «Ma mbam te ko!»

⁶ Ke ɓekum ɓe ɓotu ɓe nyena sadaka nye Njambiyɛ nè ɓotu ɓe ɓakidya mbanjo Njambiyɛ ma kaŋe misi ɓeŋe ne Yesus ké, e ɓo kembidya lepo nde: «Ŋgbako nye ke kroa! Ŋgbako nye ke kroa!» E Pilat lepe nye ɓo nde: «Wune ne ŋguru wun ɓôŋ nye kè ŋgba ke kroa, keto mi tĩ dole mbe yiŋa yaŋa ke yotu ne yi yakama kelo nde, a sômbu meɓone keto te na.» ⁷ E Beyuden yeŋsa

nye nye nde: «Wuse ne wete mbonḡa, mbonḡa te ke tedye nde, a yâkanḡwe gwe, keto a bonḡa yotu ne nde, nye Mōnō Njambiyē.»

⁸ Ke Pilat ma wokō dēte ké, ε nye gwe wō kwā to te. ⁹ E nye yokwe ne kōkō nyiḡe tū diyē Yesus nde: «Wē wūla we nje nō?» Ko Yesus kinē yeḡsa yaḡa nye nye na. ¹⁰ E Pilat lēpe nye nye nde: «'Wē dīy kinē yeḡsa ke numbu mbē? 'Wē yeti ke duwē nde, mi ne dēti te yi soḡe bō ne wē, mi sendi ne dēti te yi lēpō nde, bō ḡgbâki wē ke kroa na?» ¹¹ E Yesus yeḡsa nye nye nde: «Ḳḡe Njambiyē ti nye wē dēti wulē ke kwey na, wē ti yaka kelō yaḡa ne mi na, dēte mō te ε dyanḡwa mi nye wē kō kelma beya yasi kwā wē.» ¹² Kandē ke ḡgimō te yite, ε Pilat sḡ nje te yi soḡe bō ne nye. Yasi wete, ε Beyuden diki kembidya nde: «Ḳḡe wē soḡe bō ne mbam kō, yite wē yeti sō ne *Sesar na! Mumō hēne ε lēpe nde, nye kumande, mō te ke lū dyanbi sunḡwē ne Sesar.» ¹³ Ke Pilat ma wokō melēpi menōri ké, ε nye bḡ Yesus punḡe kenḡe sḡ kwā dīyō metidye ke mbey pesina jōsi. Bō kombila mbey te ne metari. Bō jébanḡwē mbey te ke numbu Hebere nde Gabata. ¹⁴ Yinōri yo bḡ ḡgimō kombila meyasi mē jesō *Paska Beyuden. Yo bḡ ke pōku bēmbē yesō. E Pilat lēpe nye Beyuden nde: «Kumande wun ru!» ¹⁵ Yasi wete, ε bō kembidya nde: «Soḡa dyan ke misi menē! Soḡa dyan ke misi menē! Ḳḡbakō nye ke kroa!» E Pilat lēpe nye bō nde: «Mi ḡgbâki kumande wun ke kroa?» E bekum bē botu bē nyena sadaka nye Njambiyē yeḡsa nde: «Wuse kinē wete kumande na, ndi Sesar!»

*Bo ke bu Yesus kè ngba ke kroa
(Mt 27; Mk 15; Lk 23)*

¹⁶ Ndana, ε Pilat kaɲe Yesus nye bo, né bo kè ngba nye ke kroa. Ε bo bu nye kwà nɔ. ¹⁷ Ε Yesus ne nguru wene soɔe kroa ne yí kwà nɔ duwe ke moy dya kumɔ nɔ ke wete mbey nde Gbonɔgo to, bo jébanɔwe ke numbu Hebere nde Golgota. ¹⁸ Kumɔ mate, ε bo ngba nye ke kroa, ngba sendi banɔ bomɔ yiɓa ke mekroa mete yan. Wete ke kroa te wene pulɔ kaka, wete pulɔ kaka, tikɔ Yesus ke bembe. ¹⁹ Pilat lepima nde, bo kèti yiɲa yasi ngba ke to kroa Yesus. Ε bo kete nde: <Yesus te mɔ Nasaret, kumande Beyuden.> ²⁰ Beyuden budyate tolma yasi yinori, keto mbey te yi bo ngbama Yesus ke kroa kete ké ɓà ke keki dya. Sendi, bo ketima yo ke menumbu yitati: Ke numbu Hebere, ke numbu Latɛ nè ke numbu Græk. ²¹ Ε bekum be botu be nyena sadaka be Beyuden lepe nye Pilat nde: «Wε tɪ keti nde: <Kumande Beyuden> na, yasi wete, kpalɔ keto nde: <Nye ne nguru wene lepima nde: Mi kumande Beyuden.> » ²² Ε Pilat yeɲsa nde: «Yasi te yi mi ma keto siyma ndi dfe.»

²³ Ke besɔja ma si ngba Yesus ke kroa ké, ε bo bu melambɔ mene kabɔ ke menɔabiye yini yaka ne bo, bu sendi lambɔ te yi nye dikima leɲe ke nji melambɔ mete yiri ké. Lambɔ te mbete tɪ be ne nje fulnate na kande kwey kumɔ nji. ²⁴ Ε bo lepe tande yan nde: «Wuse tɪ nyal yo nyalɔ na, yasi wete, wuse lôn lonɔ ke mbari yí duwe ne mɔ te ε ta namɔ yo kɔ.» Yo kelnama dfe, né melepi mete yi ɓà ketinate ke mekana

mε Njambiyε kέ si tondu. Yo ketinate nde: «Bo kabidyama melambo mεmbε, lυ sendi lambο te yi mi dīkima lenε ke nji melambo mete yiri kέ ke mbari.» Yasi te yi besoja kelma, yori.

²⁵ Yinori nè nyanḡwe nε Yesus nè maḡ nε nyanḡwe nè Mariya te nya Kolopas bυ Mariya te ḡḡondu Magdala bḡ womete ke ḡḡimḡ te yi Yesus bḡ ke kroa kέ. ²⁶ Ke Yesus ma bεḡe nyanḡwe wenε, bεḡe sendi jεke te yi nyε dīkima kwadyε budfyate ko womete kέ, ε nyε lεpe nyε nyanḡwe nde: «Nyari, bεḡa mḡḡḡ wḡ ko!» ²⁷ Ε nyε nje lεḡḡ nyε jεke te nde: «Bεḡa, nyḡḡḡwe ko!» Kandε ke ḡḡimḡ te yite ε jεke ko bυ nyanḡwe nε Yesus kè nḡ ke tυ dylene.

²⁸ Ke kḡḡte, nda yi Yesus duwḡ nde, mεyasi hεnε ma si kelna kέ, ε nyε lεpe nde: «Yesidyε mḡḡoku ke kelḡ mi.» A lεpi dεte, nε mεyasi mete yi bḡ ketinate ke mεkana mε Njambiyε kέ si tondu. ²⁹ Wete mapi bḡ womete nε yiḡa dyanjina menjam kete nε letete. Ε besoja bυ yiḡa yasi nda kusa sḡmḡ ke wete jεti te yi bo jεba nde *yisḡḡ, tḡpe ke dyanjina menjam menḡri kaḡe kenje ke numbu nε. ³⁰ Ke nyε ma si dye dyanjina menjam menḡri kέ, ε nyε lεpe nde: «Mεyasi hεnε sima si kelna.» Ε nyε sokwe to yḡkidye Sisiḡ nε nyε ke mεbḡ mε Njambiyε.

³¹ Yo bḡ yesḡ kombila mεyasi mε jesḡ *Paska Beyuden. Dete, bekum Beyuden tī kwadyε nde, botu bεte yi bo ḡḡbama ke kroa baka dīy ndi ke kroa kumḡ yesḡ *Saba na, keto yesḡ Saba te mbete bḡ nyanḡwe yesḡ jesḡ. Ε bekum Beyuden kè ke diyε Pilat nde, bo sīki leke mεkol mε

botu bete yi bo nɔgbama ke kroa baka pidye bo soɔɔ. ³² Ndana, ε besɔja dya leke mekol me bosa mumɔ, kwa leke sendi mekol me mo te yoru, bo hene yiba yi bo nɔgbama ke kroa nda Yesu baka. ³³ Ke besɔja ma kumɔ ke yi Yesu ke, bo dol nde, a sima gwe. Dete, bo kine leke se mekol mene na. ³⁴ Yasi wete, ε wete soja bu ko dumo ne nye ke mbanjo. Ke nye ma dumo ndi nye dete ke, ε mekiyo ne moroku punde. ³⁵ Mo te ε benma meyasi mete ko yekidye yo. Yasi te yi nye yekidye ke, gbakasi. A duwa nde, yasi te yi nye lepe ke, yo gbate, ne wune tiki sendi temo ke lapi te. ³⁶ Yo nde, meyasi kwanama dete, ne lapi te yi yo ketinate ke mekana me Njambiyε ke si tondu. Yo ketinate nde: <Ko bo ti leke yeso ne wete ne wete na.> ³⁷ Yo sendi ketinate ke wete mbey ke moy mekana me Njambiyε nde: <Bo ta kane misi bene ne mo te yi bo ma lon nye ne ko ko ne misi man.>

Pumbuna Yesu
(Mt 27; Mk 15; Lk 23)

³⁸ Ke kɔnte, ε Yosep te mo dya Arimate ke diye muɔ Yesu ke mebo me Pilat. Yosep ba ke benɔwe melapi me Yesu, yasi wete, a ba ke benɔwe yo soɔyate kamba bekum Beyuden. Ke nye ma diye muɔ Yesu dete ke, ε Pilat jaye. E nye kwa ke bu muɔ Yesu.

³⁹ E Nikodem te ε ma ken wete yeso ne tu ke bene Yesu ko nje sendi ne yina kimɔ mutɔ te yi bo kelma ne yina membunjo nde *mir ne *alowε ke. Ditɔ yasi yinori kumma nda kilo kamotati. ⁴⁰ E bembam baka yiba bu

mun Yesus boye ne mendombo sangwe ne kimo mutò menori nda yi Beyuden dikima kombile ne bemun ban yi pumbo ne bo ké. ⁴¹ Wete ngwan ba ke mbey te yi bo ngbama Yesus ke kroa ké. Wete jonja bonson ba ke ngwan te, bo ti pumbe wete mumo kete wete yeso na. ⁴² E bo pumbe Yesus womete, keto yo ba ngimo te yi dikikomsa jeso *Paska yan ké. Sendi, bonson te ba womete nedo.

20

Womiya Yesus (Mt 28; Mk 16; Lk 24)

¹ Ke bosa yeso te e kande jonja sonni ma dya, e Mariya te ngondu Magdala teme bemenmene ne sut ke ke bonson, yite yasi ndi ne mbimbi mbilip. A dolma nde, bo ma sonje tari te yi ba ke numbu bonson ké. ² E nye sedye ke ke yi Simon Piyer, ke sendi ke yi jekete e Yesus dikima kwadye budyate ko lepò nye bo nde: «Bo ma sonje mun Nyangwe Kumande ke bonson. Wuse yeti ke duwe mbey te yi bo ka tiko nye kete ké na.»

³ E Piyer teme pundo bene jekete te yoru yi ke ke bonson. ⁴ Bo hene yiba ba ke sedye, yasi wete, jekete yoru nja sedye kwa Piyer, e nye kande kumo ne ke bonson. ⁵ Ke nye ma butuma ké, e nye benje melambo ke meneti ke moy bonson. Yasi wete, a ti nyinje ke mate na. ⁶ Simon Piyer ba ke bengwe nye kon ne kon. E nye dya nyinje ne ke bonson, e nye benje melambo ke meneti, ⁷ benje sendi kum kando te yi bo boyma ne to ne ké. Yasi

wete, kum kando te yite ti be ke kiya mbey wete ne mendombo mete yiri na. Yo nja be ne boynate ke mbey te wene dele. ⁸ Ndana ke, e jeke te e kandima dya ko nje nyine sendi ke bonson. E nye beje tiko temo ke melipi me Kumande Yesus. ⁹ Yo nde, kumo ke ngimo te yite bejeki ti be ke biye to melipi mete yi ba ketinate ke mekana me Njambiyede nde, Yesus yakanawe womiye ke njoka bemun ke na. ¹⁰ Ndana, e bejeki baka yiba nje yokwe ke ke mbey te yi bo dikima diyo kete ke.

¹¹ Yinori Mariya ba ne ke keki bonson ke puye ke lelo. E nye kwa butuma ndi ne dukwe ke numbu yi beje ne moy bonson. ¹² E nye beje bejaki Njambiyede yiba metidye ne wumna melambo ke yotu ke mbey kome bo ningwa mun Yesus ke. Wete ba metidye pulo to, wete pulo mekol. ¹³ E bo diye nye nde: «Nyari, we lel nge?» E nye yensa nye bo nde: «Bo sonma mun Nyangwe Kumande wombē, ma mi yeti ke duwe mbey te yi bo ka tiko nye kete ke na.» ¹⁴ Ke nye ma lepo dete ke, e nye nje yensa beje pulo kon ne. A beja Yesus temnate, yasi wete, a ti duwe nde, yo nye na. ¹⁵ E Yesus diye nye nde: «Nyari, we lel nge? We san nda?» Mariya takima nde, yo mo bakidya ngwan, e nye lepe nye nye nde: «Nyangwe mbam, nge be nde, yo we bu nye kwa no, tedya mi mbey te yi we tikima nye kete ke, ne mi ke bu nye.» ¹⁶ E Yesus lepe nye nye nde: «Mariya!» E Mariya yensa beje pulo kon ne lepo nye nye ke numbu Hebere nde: «Rabuni!» Yite nde yekele. ¹⁷ E Yesus lepe nye nye nde: «We ti kpoka mi na, keto mi ti pa bendō ke pe yi

Saŋmbe na. Yasi wete, ken dolo benjon bembe lepo nye bo nde: Mi ke bendɔ kɛ pɛ yi Saŋmbe te Saŋgwe wun sendi, kɛ pɛ yi Njambiyɛ wombe te Njambiyɛ wun sendi.» ¹⁸ E Mariya te ngɔndu Magdala kwɔ kɛ lepo nye bejɛke nde: «Mi beŋma Nyangwe Kumande.» E nye lepe meyasi mete yi Kumande Yesus lepima kɛ nye bo.

*Yesus ke punje yotu nye bejɛke bene
(Mt 28; Mk 16; Lk 24)*

¹⁹ Ke kiya yeso te bekoko, ke bosa yeso te e kande jonja sɔndi bejɛke ba ke mbey wete ke tu. Bo ndadya menumey, keto bo ba ke kambɔ bekum Beyuden. Bo sɛm semɔ nde, Yesus dyanma teme ke njoka yan lepo nye bo nde: «Wune dɔy ne te!» ²⁰ Ke nye ma si lepo dete kɛ, e nye tedye bo mebo mene nɛ mbanjo ne. E bejɛke sosa budyate ke ngimo te yi bo beŋma Kumande Yesus kɛ. ²¹ E nye basidyɛ lepo nye bo nde: «Wune dɔy ne te! Mi ke tomɔ sendi wune nda yi Da tomma ne mi kɛ.» ²² Ke nye ma si lepo dete kɛ, e nye wumbidyɛ bo lepo nde: «Kimo Sisiŋ kɛn ke yotu yun. ²³ Mumɔ hene te yi wune ta tikɔ mebeyɔ mene ne ngwete, yo ke duwe ke to ne. Ma yoko yi wune ti tikɔ mebeyɔ mene ne ngwete na, yo ta bone ndi ke to ne.»

Yesus ke lepina bene Tomasi

²⁴ Yinori ke ngimo te yi Yesus njɔ punje ne yotu nye bejɛke bene kɛ, wete jɛke wene e ba ke njoka bejɛke bene kamɔ jo yiba ko ti be bene besɔ na. Yo ba Tomasi te yi bo jɛba sendi nde Beadan ko. ²⁵ E bejɛke te bari nje lepo nye nye

nde: «Wuse ɓeɓma Nyangwe Kumande.» Yasi wete, e nye lepe nye ɓo nde: «Ŋge mi ti pa ɓeɓe mbey mepɔndi ke meɓo mene, nye nyey ɓo mbe ke mbey mepɔndi, nye sendi ɓo mbe ke mbanjo ne na, ko mi ti jaye nde, a womiya na.»

²⁶ Ya metu yitan jo yitati ke kɔnte, e bejeki kala wesidya ke mbey wete ke moy tu. Tomasi ɓa bene ɓo, menumey ɓa sendi ndadyate. Bo sem semo, Yesu dyanma teme ke njoka yan lepo nde: «Wune diy ne te!» ²⁷ Ke kɔnte, e nye diye lepo nye Tomasi nde: «Sambila nyey ɓo yo waka, no ɓeɓa meɓo membe. Sambila sendi ɓo yo ɓobile ne mbanjo mbe. Ma we ti ken mbombu yi seɓe na, yasi wete, jaya.» ²⁸ E Tomasi yensa nye nye nde: «We Kumande wombe, we Njambiye wombe!» ²⁹ E Yesu lepe nye nye nde: «We tiki temo ndana, keto we ɓeɓma mi. Mesosa ne botu bete ɓe tike temo kine pa ɓeɓe ɓaka.»

³⁰ Yesu kelma sendi yiɓa ɓudya meyekambiye ke misi me bejeki bene, ndi nde, ɓo ti kete yo hene ke mekana maka na. ³¹ Yo nde, ɓo keti meyasi mete yike, ne wune tiki temo nde, Yesu, nye *Krist, Monɔ Njambiye. Yaka no, ɓe wune tike temo cete, wune ta ɓe ne jɔngwe keto dino dyene.

21

Yesu ke punje yotu nye ɓana bejeki

bene yitan jo yiɓa

¹ Ke kɔn meyasi menori, e Yesu basidye punje yotu nye bejeki bene ke gon nyangwe mato te yi ɓo jeba nde Mato te yi Tiberiyad*f1* ko.

Punja yotu te yi nye punja ké kwanɲama deke:
² Bejেকে bete ɓà ke mbey wete. Yo ɓà nè Simɔn Piyer nè Tomasi te yi ɓo jeɓa nde Beadan kɔ ɓu Nataniyel te mɔ Kana ke Galile ɓu ɓɔnɔ be Sebede nje ɓu sendi ɓaɲa bejেকে bene yiba.
³ Simɔn Piyer lepima nye ɓo nde: «Mi ke kè bete bulajama.» E ɓo lepe nye nye nde: «Sine wune ta kè.» E ɓo teme pundo kwà ɓendɔ landi. Bo kwanɲya ndiŋgele tu kine wo ko gbela mɔnɔ yaɲa na.

⁴ Ke ɲgimɔ te yi mejasi nje nɔ ne ɓey ɓey ké, e Yesus dya teme ke ɲgindi. Yasi wete, ɓo ti duwe nde, yo nye na. ⁵ Ndana, e Yesus diyɛ ɓo nde: «Wune ɓɔnɔ, 'wune ne mɔnɔ yaɲa te yi wune yakama dye?» E ɓo yeɲsa nye nye nde: «Ko na.» ⁶ E nye lepe nye ɓo nde: «Wune bêta bulajama yaka ne landi pulɔ mbam ɓɔ, wune ta dolɔ yaɲa.» Dete, e ɓo bete bulajama ke ɗuku. Ndana, ɓo ti ɓe ne ɗeti te yi ɗale yo na, keto budya benjanjo bete yi yo kawula ké. ⁷ E jeke te yi Yesus ɗikima kwadye budyate kɔ lepe nye Piyer nde: «Yo Nyangwe Kumande.» Ke Simɔn Piyer ma wokɔ ɗete ké, e nye toke lambɔ ne leɲe, keto a ti ɓe ne lambɔ ke yotu na. E nye kwà beta ke ɗuku. ⁸ Ndana, e bejেকে te ɓari ɓu landi nje nɔ yí nje ɗale bulajama nè benjanjo kete ne ɲgben kè nɔ ɲgindi, keto ɓo ti ɓe londunate ne ɲgindi na. Lɔndɔ te ne ɲgindi yakama kumɔ nda meta ɔmay.

⁹ Ke ɓo ma kumɔ ke ɲgindi, ɓo ɓéɲa njanjo nè mampa kasate ke to ɗite. Dite te ɓà tande mema ne nyen nyen. ¹⁰ E Yesus lepe nye ɓo nde: «Wune

bôh òaṅa òenjanjò òete yi wunè woma ndana kè nje nò.» ¹¹ É Simòn Piyer òende landi kè òale bulajama kè nò ṅgindi. Nyangwe òenjanjò gòmáy jò kamòtan jò yitáti òá kete nè ṅgbèṅ, kò òete, bulajama tí nyaliye na. ¹² É Yesus lèpe nye òo nde: «Wunè njâki òyena.» Kò mumò wete nè wete kè njoka òejeke tí òòòe diyè nye nde: «Wè òa nda?» Kò mumò tí diyè òete na, kèto òo duwà nde, yo Nyangwe Kumande. ¹³ Ndana, é Yesus kè tòke mampá kanè nye òo, kelò sendi òete nè njanjò. ¹⁴ Yo òá menḡa yitatite yi nye punjè nè yotu nye òejeke òene kè kòṅ womiya nè kè.

Yesus kè lèpina òene Piyer

¹⁵ Kè òo ma si òyena kè, é Yesus diyè Simòn Piyer nde: «Simòn te mòno Jan, wè kè kwadye mi gbate kwà yi òaka kwadye nè mi kè?» É nye yeṅsa nye nye nde: «Í, Nyangwe Kumande. Wè duwà nde, mi kè kwadye wè.» É nye lèpe nye nye nde: «Dalo òono òesam òembè.» ¹⁶ É Yesus basidyè diyè nye kè menḡa yibate nde: «Simòn te mòno Jan, wè kè kwadye mi gbate?» É nye yeṅsa nye nye nde: «Í, Nyangwe Kumande. Gba wè duwà nde, mi kè kwadye wè.» É nye lèpe nye nye nde: «Bakidyà òono òesam òembè.» ¹⁷ Kè menḡa yitatite, é Yesus diyè nye nde: «Simòn te mòno Jan, wè kè kwadye mi?» É yo kwadye temò Piyer, kèto a diyima nye kumò menḡa yitáti nde: «Wè kè kwadye mi?» É Piyer lèpe nye nye nde: «Nyangwe Kumande, gba wè kè duwè meyasi hènè, wè ma duwè nde, mi kè kwadye wè.» É Yesus lèpe nye nye nde: «Bakidyà òono òesam òembè. ¹⁸ Gbakasi yi mi lèpe nye wè kè: Kè

ngimɔ te yi wε bɔ ndi gwanjɔ, wε nε nguru wɔ dɪkima nyε kanda kε jon yɔ, ε wε dɪki kε kε mbey hεnε te yi wε kwadɣa kε. Ma komε wε ta si jombε kε, wε ta kanε mεbɔ kenje kwey, wεtε mumɔ mǎ nje lenje wε kanda, kε nε wε kε mbey te yi wε yeti kε gorɔ na.» ¹⁹ Yesus lɛpi yinɔri yɪ tedɣe nε kwalɔ sɔɲ te yi Piyer ta sanɣwa nɔ yɪ nyε nε Njambiye luksa kε. Kε nyε ma si lɛpɔ dete kε, ε nyε lɛpε nyε Piyer nde: «Bεngwε mi.»

²⁰ Kε Piyer ma yeɲsa, a bεɲa jεke te ε Yesus bɔ kε kwadɣe buɔɣate kɔ kε nje kε kɔɲ nε. Yo jεke te ε ma lenɣwε yotu wεtε yesɔ kenje pulɔ Yesus kε mbey mεɔɣe diye nyε nde: «Nyɔngwε Kumande, yo nda ε ta dɣɔngwε wε kɔ?» ²¹ Kε Piyer ma kanε misi bεɲε nyε kε, ε nyε lɛpε nyε Yesus nde: «Nyɔngwε Kumande, nɣε bε yɔkɔ, nɣε ta dɣɔ nyε kε?» ²² ε Yesus yeɲsa nyε nyε nde: «Nɣε mi kwadɣe nde, a dɣiy kumɔ kε ngimɔ te yi mi ta kala nje kε, yo bεɲa wε kε nɣε? Kε bε wε, bεngwε mi.» ²³ ε lɛpi yinɔri nyanja kε mεtɔ mε bεɲɔɲ ban nde: «Jεke te tɪ gwe na.» Yasi wεtε, Yesus tɪ lɛpε nyε Piyer nde: «Jεke te tɪ gwe na,» a lɛpima nde: «Nɣε mi kwadɣe nde, a dɣiy kumɔ kε ngimɔ te yi mi ta kala nje kε, yo bεɲa wε kε nɣε?»

²⁴ Yo jεke te kε yekidɣe mεyasi mεte yi nyε bεɲma kε. Yo nyε kεtε sendi yo. Wusε kε duwε nde, mεyasi mεte yi nyε yekidɣe kε, gbakasi. ²⁵ Yesus kelma yɪɲa buɔɣa mεyasi sendi. Bo mǎ keti mεyasi mεnɔri hεnε wεtε wεtε, mi tǎka nde, ma mbey ta sanɲa kε to mbokɔ yɪ tikɔ mεkana mεte yi bo yakama ketɔ kε.

Μελεπι με Njambye Jonja Mbon
Kako: Μελεπι με Njambye Jonja Mbon New
Testament
Le Nouveau Testament en langue kako (kako-est)
Cameroun et RCA

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kako)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

01d5712f-3809-5574-9928-b20d539536e3